

สิ่งทีส่งมดด้วย 2

สรุบสาระสำดัญ

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ

อาเซียน-ญี่ปุ่น

(Agreement on Comprehensive Economic Partnership Among Member States of the Association of Southeast Asian Nations and Japan: AJCEP)

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

asean

萬歳天皇 神皇正統記 卷之四十五

秋
三
大
景
神
奈
川
景

สรุปลำดับ
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ
อาเซียน-ญี่ปุ่น

(Agreement on Comprehensive Economic Partnership Among Member States of the Association of Southeast Asian Nations and Japan: AJCEP)

asean

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์

AJCEP

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ภาคการค้า การลงทุนระหว่างประเทศของไทยได้เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ส่งผลให้มีการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน กระจายความเจริญ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในหลายสาขาให้อยู่ในระดับที่ได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ และมีแนวโน้มว่าเศรษฐกิจไทยจะยังคงระดับการพึ่งพิงภาคการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศในระดับสูงต่อไปในอนาคต

ในขณะเดียวกันทิศทางการค้าของโลกก็เคลื่อนตัวตามกระแสการเจรจาเขตการค้าเสรีในระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาคที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความล่าช้าในการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลก รัฐบาลไทยจึงตัดสินใจดำเนินการเจรจาเขตการค้าเสรีเพื่อรักษาสถานะการแข่งขันและช่วงชิงความได้เปรียบ โดยเฉพาะเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งทางการค้าที่ต่างเร่งดำเนินการเจรจาเขตการค้าเสรีอยู่

เมื่อมีความตกลงเขตการค้าเสรีเกิดขึ้น การเผยแพร่ ข้อมูลต่างๆ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ให้สามารถเข้าถึงและเข้าใจ นับเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ เพื่อเป็นการผลักดันให้เกิดการนำผลของความตกลงไปใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติโดยรวม และเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้จัดทำหนังสือสรุปสาระสำคัญความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่สาระสำคัญของความตกลงดังกล่าว ให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบอย่างกว้างขวางเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลในด้านต่างๆ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอย่างเต็มที่ โดยถอดความจากภาษากฎหมายเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย รวมทั้งรวบรวมข้อมูลความเป็นมาของการเจรจา ตลอดจนประมวลคำถามที่อาจเกิดขึ้นบ่อยพร้อมกับคำตอบไว้ด้วยกัน

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ขอขอบคุณหน่วยงานราชการทุกภาคส่วนที่ร่วมเจรจาอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งขอขอบคุณภาคเอกชนไทย และภาควิชาการที่ให้ข้อมูลข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเจรจา

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศหวังว่า ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ส่วนราชการ ภาคการศึกษาและสาธารณชนทั่วไปจะได้รับประโยชน์จากข้อมูลต่างๆ ในหนังสือนี้ สมตามเจตนารมณ์ทุกประการ

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

10 มีนาคม 2551

ส่วนที่ 1

ภาพรวม

9

สรุปสาระสำคัญของความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

การเปิดตลาดสินค้า	14
กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า	23
การยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี	26
สิทธิภายใต้สนธิสัญญาบาเซิลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายขยะพิษและของเสีย	26
มาตรการปกป้อง	26
มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช	27
มาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิคการตรวจสอบและการรับรอง	27
การค้าบริการและการลงทุน	28
ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ	29
การระงับข้อพิพาท	29
การมีผลใช้บังคับของความตกลง	32
การทบทวนความตกลง	32
การแก้ไขความตกลง การถอนตัวออกจากความตกลงและการสิ้นสุดความตกลง	32

ส่วนที่ 2

ความเป็นมาของการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

35

ส่วนที่ 3

คำถาม – คำตอบว่าด้วยเรื่องความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ อาเซียน- ญี่ปุ่น (AJCEP)

39

1. AJCEP มีความเป็นมาอย่างไร

39

2. ทำไมไทยต้องทำความตกลง AJCEP ทั้งที่ JTEPA ไปแล้ว	39
3. มีการศึกษาผลดี-ผลเสียก่อนการเจรจาหรือไม่	40
4. มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ว่าด้วยการกำหนดหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือไม่	44
5. มาตรการปกป้อง/รองรับผลกระทบจากความตกลง	47
6. ไทยได้ประโยชน์อย่างไรจากการลดภาษีใน AJCEP แตกต่างอย่างไรกับ JTEPA	48
7. ไทยลดภาษีภายใต้ AJCEP แตกต่างจากใน JTEPA อย่างไร	49
8. การเปิดตลาดสินค้ายานยนต์ภายใต้ AJCEP จะทำให้มีสินค้านำเข้าจาก ญี่ปุ่นและอาเซียนอื่นได้เพิ่มขึ้นจาก JTEPA หรือไม่	51
9. ทำไม AJCEP จึงไม่มีการเปิดเสรีการบริการและการลงทุน	52
10. AJCEP เปิดโอกาสให้ญี่ปุ่นนำขยะพิษมาทิ้งในไทยหรือไม่	52
11. กฎกีดกันกำเนิดสินค้าของ AJCEP เป็นอย่างไร ทำให้ไทยได้เสียเพิ่มเติมจาก JTEPA อย่างไร	53
12. การเจรจาโดยใช้พีคัตอัตราศุลกากรระบบฮาโมโนซีเป็นหลักที่ต่างกัน จะทำให้ไทยเสียเปรียบญี่ปุ่นหรือไม่	55
13. AJCEP จะทำให้ไทยต้องเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาเกี่ยวกับสิทธิบัตรพันธุ์พืช-พันธุ์สัตว์หรือไม่และญี่ปุ่นจะเข้ามาถกฉวยผลประโยชน์ด้านทรัพยากรชีวภาพของไทยหรือไม่	56

ส่วนที่ 4

สรุปผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน – ญี่ปุ่น	59
---	----

ส่วนที่ 5

การลดภาษีสินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปญี่ปุ่น ภายใต้ AJCEP	94
--	----

AJCEP

ส่วนที่ 1

ภาพรวม
สรุปสาระสำคัญ

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

AJGEP

鳴子

ภาพรวมของการเจรจา

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

(ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership : AJCEP)

อาเซียนและญี่ปุ่นได้มีการเจรจาอย่างเป็นทางการ รวม 11 ครั้ง เป็นระยะเวลากว่า 2 ปี นับตั้งแต่ปี 2548 จนถึงสิ้นสุดการเจรจาในปี 2550

โดยฝ่ายไทยมีนางอภิรดี ตันตราภรณ์ อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เป็นหัวหน้าคณะเจรจาในการเจรจาครั้งที่ 1-2 และนายวินิจชัย แจ่มแจ่ม รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เป็นหัวหน้าคณะเจรจาในการเจรจาครั้งที่ 3-11

ในการเจรจาเพื่อเปิดตลาดสินค้านั้น ได้มีการแบ่งกลุ่มการเจรจาที่สำคัญ คือ

1. การเปิดตลาดการค้าสินค้า มีนางอภิรดี ตันตราภรณ์ อธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และนายวินิจชัย แจ่มแจ่ม รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เป็นหัวหน้าคณะเจรจา
2. การเจรจากฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า มีนายชุตติวัฒน์ จรรธนผล กรมศุลกากร เป็นหัวหน้าคณะในการเจรจา

3. การเจรจาด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มีนางนฤมล สงวนวงศ์ และนายฉันทานนท์ วรรณเขจร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นหัวหน้าคณะในการเจรจา
4. การเจรจาด้านอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า มีนายไชยวัฒน์ ตั้งเจริญโอฬาร สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นหัวหน้าคณะในการเจรจา
5. การเจรจาตามกฎหมายและองค์กร มีนายพรชัย ด้านวิวัฒน์ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เป็นหัวหน้าคณะในการเจรจา

การเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) สามารถสรุปผลการเจรจาได้เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2550 ซึ่งผู้นำทั้ง 11 ประเทศได้แถลงการณ์ถึงความสำเร็จของการเจรจาดังกล่าวในการประชุมสุดยอดอาเซียน ในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์ และมีเป้าหมายที่จะลงนามความตกลง AJCEP ในเดือนมีนาคม 2551 หรือเดือนพฤษภาคม 2551 จากนั้นเป็นการดำเนินการกระบวนการภายในของแต่ละประเทศเพื่อให้มีผลใช้บังคับต่อไป

ความตกลงนี้ครอบคลุมการค้าสินค้าเป็นหลัก ส่วนการค้าบริการและการลงทุนนั้น ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าได้มีการเปิดเสรีเต็มที่ตามความพร้อมของแต่ละประเทศแล้วในความตกลงทวิภาคีระหว่างญี่ปุ่นและสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ จึงได้มีการตกลงในกรอบกว้างๆ โดยไม่มีการผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุนในกรอบนี้ แต่ผูกพันที่จะเจรจากันต่อไปในอนาคต

ในการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้าได้มีการกำหนดรูปแบบ (Modality) ในการลดภาษี โดยแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะนำมาลดภาษี ดังนี้

- (1) **สินค้านำลดภาษีปกติ (Normal track)** จะต้องลดภาษีลงเป็น 0 ภายใน 10 ปี สำหรับประเทศญี่ปุ่น มีรายการสินค้าประมาณร้อยละ 93 ของมูลค่าการนำเข้าจากอาเซียน และร้อยละ 92 ของจำนวนรายการ

สินค้าทั้งหมด และสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ (บรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) + เวียดนาม มีรายการสินค้าประมาณร้อยละ 90 ของจำนวนรายการสินค้าทั้งหมด หรือมูลค่าการนำเข้าจากญี่ปุ่นของแต่ละประเทศ สำหรับกลุ่มประเทศ CLM (กัมพูชา ลาว และพม่า) มีรายการสินค้าประมาณร้อยละ 85 ของจำนวนรายการสินค้าทั้งหมดหรือมูลค่าการนำเข้าจากญี่ปุ่นของแต่ละประเทศ

- (2) **สินค้าอ่อนไหว (Sensitive List)** กำหนดให้ลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 -5 ใน 10 ปี จำนวนไม่เกินร้อยละ 3.8 ของมูลค่าการนำเข้าสำหรับประเทศญี่ปุ่น และของมูลค่าการนำเข้าหรือจำนวนรายการสินค้าทั้งหมดสำหรับสมาชิกเดิม 6 ประเทศของอาเซียน ส่วนเวียดนาม จำนวนไม่เกินร้อยละ 4 ของมูลค่าการนำเข้าหรือจำนวนรายการสินค้าทั้งหมด และสำหรับกลุ่มประเทศ CLM (กัมพูชา ลาว และพม่า) จำนวนไม่เกินร้อยละ 8 ของมูลค่าการนำเข้าหรือจำนวนรายการสินค้าทั้งหมด
- (3) **สินค้าอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive List)** หมายถึงกลุ่มสินค้าที่ยังต้องได้รับการคุ้มครองสูงต่อไป จึงกำหนดให้ลดภาษีลงเหลือไม่เกินร้อยละ 50 ภายใน 10 ปี 15 ปี และ 18 ปี สำหรับญี่ปุ่นและอาเซียนเดิม 6 ประเทศ เวียดนาม และกลุ่มประเทศ CLM ตามลำดับ
- (4) **สินค้ายกเว้น (Exclusion List)** หมายถึงกลุ่มสินค้าที่จะไม่นำมาลด/ยกเลิกภาษี กำหนดให้ญี่ปุ่นมีรายการสินค้าในกลุ่มนี้ได้ไม่เกินร้อยละ 1 ของมูลค่าการนำเข้า แต่ไม่ได้ระบบสัดส่วนสินค้าในกลุ่มนี้สำหรับสมาชิกเดิม 6 ประเทศของอาเซียน สำหรับกลุ่มประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม) มีรายการสินค้าในกลุ่มนี้ได้ไม่เกินร้อยละ 3 ของมูลค่าการนำเข้าหรือจำนวนรายการสินค้าทั้งหมด

ในการเปิดตลาดสินค้าของญี่ปุ่นนั้น สินค้าร้อยละ 90 ของมูลค่าการนำเข้าของญี่ปุ่นจากอาเซียนจะลดภาษีเป็น 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ ในขณะที่ไทยไม่ได้เปิดตลาดสินค้าไปมากกว่าความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan-Thailand Economic Partnership Agreement: JTEPA) ที่มีผลใช้บังคับแล้วในปัจจุบัน ทั้งนี้ ประโยชน์ที่ไทยได้รับเพิ่มเติมเมื่อเทียบกับความตกลง JTEPA ได้แก่ การเปิดตลาดสินค้าเพิ่มขึ้น/เร็วขึ้น 71 รายการ คิดเป็นมูลค่า 53 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สินค้าที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากปลา กุ้ง ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี ไม้อัด ไม้แปรรูป เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น ยังสามารถสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า รวมถึงประโยชน์จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ จำนวนไม่ต่ำกว่า 14 สาขา เช่น การอำนวยความสะดวกทางการค้า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ พลังงาน สาธารณสุขและการสื่อสาร และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เป็นต้น ซึ่งยังเปิดกว้างให้ประเทศภาคีเสนอโครงการดำเนินการความร่วมมือในสาขาดังกล่าวข้างต้นต่อไปอีก รวมทั้งความตกลงนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยปูทางนำไปสู่การจัดทำเขตการค้าเสรีขนาดใหญ่ในระดับภูมิภาคต่อไปเช่น อาเซียน+3 (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้) อาเซียน+6 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย)

ความตกลงนี้จะก่อให้เกิดเขตการค้าเสรีขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าการค้าระหว่างกันสูงถึง 163 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และก่อให้เกิดเครือข่ายการผลิตขนาดใหญ่ โดยประเทศภาคีสามารถสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าภายในภูมิภาคเพื่อขอรับสิทธิพิเศษทางภาษีที่จะเกิดขึ้นได้ ผลของความตกลงฯ จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายทั้งในด้านการค้าและการลงทุน และส่งเสริมให้อาเซียนเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกสินค้าเทคโนโลยีไปสู่ตลาดโลก

สาระสำคัญของ
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

สรุปสาระสำคัญของ

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน - ญี่ปุ่น (AJCEP)

การเปิดตลาดสินค้า

ในภาพรวม การเปิดตลาดสินค้าภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่นของประเทศภาคี มีสัดส่วนของสินค้านำมาลด/ยกเลิกภาษีให้แกกัน (ใช้สถิติการนำเข้าปี 2548 เป็นฐานในการเจรจา) ดังนี้

ญี่ปุ่น	สินค้า 96.7 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการนำเข้าจากอาเซียนทั้งหมดจะถูกนำมาลด/ยกเลิกภาษีนำเข้า โดย 90 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าสินค้านำเข้าจะลดเป็น 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ
สิงคโปร์	ยกเลิกภาษีนำเข้าสินค้าทั้งหมดทันทีที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ
อาเซียน 5 ประเทศ	(ไทย มาเลเซีย บรูไน ดารุสซาลาม ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย) สินค้า 93.8 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการนำเข้าจากญี่ปุ่นของแต่ละประเทศจะถูกนำมาลด/ยกเลิกภาษีภายใน 10 ปีหลังจากความตกลงมีผลใช้บังคับ
เวียดนาม	สินค้า 94 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการนำเข้าจากญี่ปุ่นจะถูกนำมาลด/ยกเลิกภาษีภายใน 17 ปีหลังจากความตกลงมีผลใช้บังคับ
กัมพูชา ลาว และพม่า	สินค้า 93 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าการนำเข้าจากญี่ปุ่นของแต่ละประเทศจะถูกนำมาลด/ยกเลิกภาษีภายใน 18 ปีหลังจากความตกลงมีผลใช้บังคับ

1. ข้อเสนอด้านการเปิดตลาดของญี่ปุ่น

สินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปญี่ปุ่นที่ได้ประโยชน์จาก AJCEP

สินค้าเกษตร

สินค้า	ภาษีนำเข้าปัจจุบัน ของญี่ปุ่น (ณ ฐาน การเจรจา : ปี 2548)	การลดภาษีนำเข้า ของญี่ปุ่นภายใต้ AJCEP
สินค้าผักและผลไม้ ผลไม้สด เช่น ฝรั่ง แอปเปิ้ล และ ผลไม้แห้ง เช่น มะพร้าว ถั่ว มะม่วง ฝรั่ง ทุเรียน มะละกอ	1.5-7.5 %	ยกเลิกภาษีทันที
ผักสด เช่น ฝรั่ง แอปเปิ้ล และแห้ง เช่น ทอดหัวเล็ก บล็อกเคอรี่ หน่อไม้ฝรั่ง เห็ดมันฝรั่ง พริกไทยบดหรือป่น พริกแคปซิกัมแห้งหรือป่น	3-6 %	ยกเลิกภาษีทันที
สินค้าประมง กุ้ง ปู ปลาหมึกยักษ์แช่แข็ง แมงกระพรุน	1-7 %	ยกเลิกภาษีทันที หรือลดจนเป็น 0 ภายใน 5-7 ปี
สินค้าอุตสาหกรรม การเกษตร	ปลาปรุงแต่ง กุ้งและปลาหมึก แปรรูป	4.8-9.6 % หรือเป็นศูนย์ ภายใน 5-7 ปี
	ผลไม้กระป๋องและแปรรูป น้ำผลไม้	6-25.5 % ยกเลิกภาษีทันที หรือลดจนเป็น 0 ภายใน 5-15 ปี
	ผักกระป๋องและแปรรูป เช่น เห็ดแปรรูป ข้าวโพดหวาน ผัก และหน่อไม้	7.5-18 % ยกเลิกภาษีทันที หรือลดจนเป็น 0 ภายใน 7-10 ปี
	สิ่งปรุงรสอาหาร เช่น ซอสต่างๆ เครื่องแกง	7.2-10.5 % ยกเลิกภาษีทันที หรือลดจนเป็น 0 ภายใน 7-10 ปี

สินค้าอุตสาหกรรม

สินค้า		ภาษีนำเข้าปัจจุบัน ของญี่ปุ่น (ณ ฐาน การเจรจา : ปี 2548)	การลดภาษีนำเข้า ของญี่ปุ่นภายใต้ AJCEP
สิ่งทอและเครื่อง นุ่งห่ม	เช่น พรหม ผ้ากักแบบนิตหรือ โครเซต ผ้าปัก เสื้อโอเวอร์โค้ต เสื้อผ้าทึงชาย ผ้าปูที่นอน ผ้าปูโต๊ะ และผ้า	3.5-14.2%	ยกเลิกภาษีทันที
อัญมณีและเครื่อง ประดับ	เช่น เครื่องประดับเงินและ แพลตตินัม เครื่องทองหรือ เครื่องเงิน ไข่มุก เครื่องประดับเทียม	2.7-10 %	ยกเลิกภาษีทันที
ชิ้นส่วนอุปกรณ์ ไฟฟ้า	เช่น ลวดและเคเบิล แผงคาร์บอน และคาร์บอน อิเล็กทรอนิกส์ ตัวนำไฟฟ้า	3.3-4.8%	ยกเลิกภาษีทันที
ปิโตรเลียมและ ผลิตภัณฑ์พลาสติก	เช่น สไตรีน-อะคริโลไนไตรล์ (เอเอสเอเอ็น) โคลิโพลีเมอร์ และโคลิโพลีเมอร์อื่นๆ จาก สไตรีน โพลีเอสเตอร์ โพลีคาร์บอนเนต	3.1 %	ลดภาษีลงจนเป็น 0 ภายใน 5 ปี
ไม้และผลิตภัณฑ์	เช่น ไม้อัดพลาญวูด ไม้อัดวีเนียร์ และลามิเนตตีวูด	6-8.5 %	ลดภาษีลงจน เหลือร้อยละ 5 ภายใน 10 ปี
เคมีภัณฑ์อนินทรีย์ และอินทรีย์ สาร ประกอบอินทรีย์	เช่น คาร์บอน ซิลิคอนไดออกไซด์ โซเดียมไฮดรอกไซด์	2.6-6 %	ยกเลิกภาษีทันที

สินค้า		ภาษีนำเข้าปัจจุบัน ของญี่ปุ่น (ณ ฐาน การเจรจา : ปี 2548)	การลดภาษีนำเข้า ของญี่ปุ่นภายใต้ AJCEP
โพลีฟอสเฟต ซิลิกอนสองเชิง และซิลิเกตเชิงซ้อน เอสเตอร์ ของเมทาคริลิก กรดเทรเฟทาร์ น้ำตาลบริสุทธ์ทางเคมี			
รองเท้าและชิ้นส่วน		3.4-30 %	คงภาษีไว้ ลดภาษีลงหรือ ลดจนเหลือร้อยละ 0 ใน 7-10 ปี
เครื่องหนัง		3.3-16 %	ลดภาษีจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี

สรุปสาระสำคัญของ
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

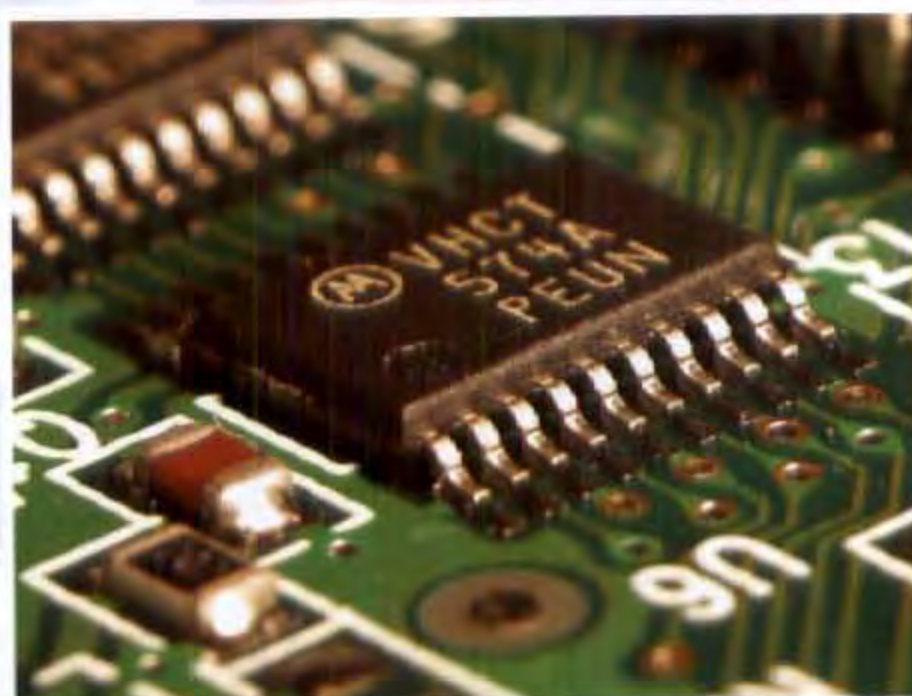

2. ข้อเสนอด้านการเปิดตลาดของไทย

สินค้าเกษตร

สินค้า		ภาษีนำเข้าปัจจุบัน ของไทย (ณ ฐาน การเจรจา : ปี 2548)	การลดภาษีนำเข้า ของไทยภายใต้ AJCEP
สินค้าพืชและผลไม้	ผลไม้เมืองหนาว เช่น เชอร์รี่ แอปเปิ้ล พีช เบอร์รี่ต่างๆ	30-40 %	ยกเลิกภาษีทันที หรือลดภาษีจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 2-7 ปี
	น้ำมัน ไขมันจากพืชและสัตว์	10-27 %	ยกเลิกภาษีทันที หรือลดภาษีจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 4-10 ปี
สินค้าประมง	อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	20-30 %	ยกเลิกภาษีทันที หรือลดภาษีจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 4-8 ปี

สินค้าอุตสาหกรรม

สินค้า	ภาษีนำเข้าปัจจุบัน ของไทย (ณ ฐาน การเจรจา : ปี 2548)	การลดภาษีนำเข้า ของไทยภายใต้ AJCEP
เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่	0-20 %	ยกเลิกภาษีทันที หรือลดภาษีจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 2-5 ปี
เคมีภัณฑ์อนินทรีย์ และอินทรีย์	0-5 %	ยกเลิกภาษีทันที หรือลดภาษีจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 3-5 ปี
เส้นใยประดิษฐ์ สังกอ และเครื่องนุ่งห่ม	1-60 %	ยกเลิกภาษีทันที หรือลดภาษีจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 5 ปี
เหล็กและเหล็กกล้า	1-10 %	ยกเลิกภาษีทันที หรือยกเลิกภาษีใน ปีที่ 6, 9 หรือ 10
ยานยนต์ และชิ้นส่วน	10-80 %	ผูกพันคงที่ภาษี ในปัจจุบัน หรือ ยกเลิกภาษีทันที หรือลดลงจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี เฉพาะบางรายการ สินค้า

สรุปสาระสำคัญของ
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

สินค้าโควตา

สินค้า	ภาษีนำเข้าภายในโควตาปัจจุบันของไทย	การลดภาษีนำเข้าของไทยภายใต้ AJCEP
หัวหอมใหญ่สด กระเทียมสด หัวหอมใหญ่แห้ง กระเทียมแห้ง ข้าวโพดสำหรับเลี้ยงสัตว์ น้ำมันมะพร้าวดิบ และแฟรกชันของน้ำมันมะพร้าวดิบ และน้ำมันมะพร้าว และแฟรกชันของน้ำมันมะพร้าว อื่นๆ ที่ไม่ใช่ไขมันดิบ	ร้อยละ 27 หรือ 40	ลดภาษีในโควตาจนถึงเหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี และไม่มีการเพิ่มปริมาณโควตา

โดยภาพรวมแล้วไทยไม่ได้เปิดตลาดภายใต้ AJCEP ดีไปกว่าที่ผูกพันไว้แล้วใน JTEPA ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ไทยได้รับประโยชน์เพิ่มเติมเมื่อเทียบกับความตกลง JTEPA ได้แก่ การเปิดตลาดสินค้าเพิ่มขึ้น/เร็วขึ้น 71 รายการ คิดเป็นมูลค่า 53 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สรุปรายการสินค้าที่ญี่ปุ่นให้การลดภาษีเพิ่ม/เร็วกว่า JTEPA เป็นดังนี้ คือ

สินค้าที่ไทยได้รับประโยชน์ใน AJCEP มากกว่าใน JTEPA

หน่วย : ล้านบาท/รัฐฯ

สินค้า	การลดภาษีนำเข้า ของญี่ปุ่นภายใต้ JTEPA	การลดภาษีนำเข้า ของญี่ปุ่นภายใต้ AJCEP	มูลค่า การนำเข้าจากไทย (ปี 2548)
ปลาหมึกปรุงแต่ง พงโกโก้ แวนิลและเวเฟอร์ พีชซ่าแซ่แข็ง เพสทรีและขนม จำพวกเบเกอรี่อื่นๆ	ไม่ลดภาษี	ลดภาษีลง	16.66
เนื้อปลาแชลมอนแบบฟิลเลอ แห้ง ไส้เกลือ หรือแช่น้ำเกลือ เนื้อปลาแชลมอนแห้งไม่รมควัน ทอยนางรมสดหรือแช่แข็ง สิ่งสกัดที่ได้จากเนื้อสัตว์ และสัตว์น้ำ ปลาปรุงแต่งที่ ทำไว้ไม่ให้เสียเช่นปลาฮอร์ริง ปลาชาร์ตัน ปลาแมกเคอเรล ปลาไหล ปลาอังโชวี ซิงอ่อนปรุงแต่ง หรือทำไว้ ไม่ให้เสีย ยีสต์ชนิดกวีตัวโต ไม้อัดพลาวยูด ไม้อัดวีเนียร์ และลามิเนตีดวูด	เจรจาเพื่อการ ลดภาษีในปีที่ 5	ลดภาษีลง	32.25
กล้วย	ให้โควตานำเข้า ปลอดภาษี 4,000 ตันในปีแรก และทยอยเพิ่มจน เป็น 8,000 ตัน ในปีที่ 5	ลดภาษีจาก ร้อยละ 20 จนเหลือ ร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี	2.04

สินค้าที่ไทยได้รับประโยชน์ใน AJCEP มากกว่าใน JTEPA

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

สินค้า	การลดภาษีนำเข้า ของญี่ปุ่นภายใต้ JTEPA	การลดภาษีนำเข้า ของญี่ปุ่นภายใต้ AJCEP	มูลค่า การนำเข้าจากไทย (ปี 2548)
สไตรีน-อะครีโลไนไตรล์ (เอสเอเอ็น) โคลิโพลีเมอร์ อะครีโลไนไตรล์-บิวทาไดอีน- สไตรีน (เอบีเอส) โคลิโพลีเมอร์ โพลีเมอร์ของสไตรีนใน ลักษณะชิ้นปฏุมอื่นๆ ที่ไม่ใช่ที่ กล่าวมาแล้วและโพลีสไตรีน	ลดภาษีจนเหลือ ร้อยละ 0 ภายใน 5 ปี	ยกเลิกภาษีทันที	2.44
มะเขือยาวที่รักษาไว้ไม่ให้เสีย น้ำหนักมากกว่า 20 กรัม ต่อชิ้น	ลดภาษีจนเหลือ ร้อยละ 0 ภายใน 15 ปี	ลดภาษีจนเหลือ ร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี	-
ปลาหมึกยักษ์ แท็ง ใสเกลื้อ หรือแช่น้ำเกลื้อ	ลดภาษีจนเหลือ ร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี	ลดภาษีจนเหลือ ร้อยละ 0 ภายใน 7 ปี	-

กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin)

สินค้าส่งออกจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้ความตกลงฯ จะต้องเป็นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้าตามกฎหมายของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่กำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งหากกฎหละหลวมเกินไปก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้ประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีของความตกลงเข้ามาใช้ประโยชน์จากความตกลงฯ ได้ ขณะเดียวกันกฎเกณฑ์ที่เข้มงวดเกินไปก็จะกลายเป็นเครื่องมือกีดกันสินค้าของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรได้เช่นกัน

ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญต่อการเจรจาเพื่อกำหนดกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าเพื่อให้สินค้าส่งออกของไทยได้รับประโยชน์จากการส่งออกสินค้าเข้าสู่ตลาดของภาคีและได้รับประโยชน์จากการลดภาษีศุลกากรระหว่างกันมากที่สุด

การพิจารณาว่าสินค้าใดๆ เป็นสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดภายใต้ความตกลง AJCEP สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ใหญ่ๆ คือ

สินค้าที่ใช้วัตถุดิบจากภายในประเทศสมาชิก AJCEP

สินค้าที่ใช้วัตถุดิบภายในกลุ่มประเทศอาเซียนและญี่ปุ่นจะถือว่ามีถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิก AJCEP เมื่อมีคุณสมบัติ อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1) สินค้าที่ได้มาทั้งหมดหรือผลิตทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออก (Wholly produced or wholly - obtained) ซึ่งหมายถึงสินค้าที่ได้มาหรือผลิตได้ภายในประเทศ เช่น สัตว์มีชีวิตที่เกิดและโตในประเทศไทย พืชและส่วนของพืชที่ปลูกและเก็บเกี่ยวในประเทศไทย แร่ที่ขุดได้ในประเทศไทย เป็นต้น

2) สินค้าที่ผ่านการผลิตทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออกโดยใช้วัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดจากประเทศสมาชิก AJCEP โดยประเทศภาคีผู้ผลิตสินค้าสำเร็จรูป อาจนำเข้าวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดจากประเทศภาคีอื่นหนึ่งประเทศ หรือมากกว่ามาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า วัตถุดิบดังกล่าวก็จะถูกถือว่าเป็นวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดของประเทศผู้นำเข้าวัตถุดิบมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปนั้น ซึ่งประโยชน์ข้อนี้จะช่วยให้การได้ถิ่นกำเนิดของสินค้ามีความยืดหยุ่นมากขึ้น เมื่อเทียบกับ JTEPA ที่วัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดจำกัดเพียง 2 ประเทศ คือไทยและญี่ปุ่นเท่านั้น ในขณะที่ภายใต้ AJCEP นอกเหนือจากวัตถุดิบของไทยแล้ว วัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดของประเทศสมาชิก 10 ประเทศถือเป็นวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดของไทยด้วยเช่นกัน

สินค้าที่ใช้วัตถุดิบจากภายนอกประเทศสมาชิก AJCEP

สินค้าที่มีการใช้วัตถุดิบจากภายนอกกลุ่มประเทศอาเซียนและญี่ปุ่น จะถือว่าเป็นถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิก AJCEP เมื่อมีคุณสมบัติ อย่างไม่อย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1) กฎทั่วไป (General rule) : สินค้าที่ไม่ได้อยู่ในรายการสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดเฉพาะรายสินค้าในข้อ 2) จะถือว่าเป็นถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิก AJCEP เมื่อผ่านเกณฑ์ใด เกณฑ์หนึ่ง ดังต่อไปนี้

> ผลิตในประเทศภาคีโดยทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของสินค้าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 (regional value content : RVC) ของราคาสินค้าตามราคา free on board (F.O.B.) โดยใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$RVC = \frac{\text{ราคา F.O.B.} - \text{มูลค่าวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้า}}{\text{ราคา F.O.B.}} \times 100$$

(จากสูตรดังกล่าว จะเห็นได้ว่าวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดที่นำเข้ามาจากประเทศสมาชิก AJCEP สามารถนำมาใช้คำนวณเพื่อส่งผลให้ได้มูลค่าเพิ่มตามเกณฑ์ดังกล่าวได้ง่ายยิ่งขึ้น)

หรือ

> ผลิตในประเทศภาคีโดยมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากร
ในระดับ 4 หลัก (CTH)

2) สินค้าที่มีถิ่นกำเนิดตามกฎหมายการได้ถิ่นกำเนิดเฉพาะรายสินค้า
(Product Specific Rules : PSR) มีประมาณร้อยละ 40 ของ
รายการสินค้าทั้งหมด หากรายการสินค้าได้อยู่ในกลุ่มที่มีกฎถิ่น
กำเนิดเฉพาะรายสินค้าจะต้องผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดนี้โดยไม่
คำนึงถึงเกณฑ์ทั่วไป ยกเว้นกรณีที่กฎเฉพาะรายสินค้านั้นง่ายกว่าเกณฑ์
ทั่วไป ผู้ส่งออกสามารถเลือกใช้กฎเฉพาะรายสินค้า หรือเกณฑ์ทั่ว
ไปได้ สินค้าที่มีถิ่นกำเนิดเฉพาะรายสินค้าและเป็นสินค้าสำคัญของ
ไทย เช่น สินค้าประเภทสิ่งทอ รองเท้า เครื่องหนัง ยานยนต์ เหล็ก
เฟอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป เป็นต้น

3) เกณฑ์ขั้นต่ำ (De Minimis) กรณีที่สินค้าไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้าตาม
กฎหมายการเปลี่ยนพิกัดในระดับพิกัดอัตราศุลกากรในระดับ 4 หลัก
(CTH) หรือตามกฎหมายเฉพาะสินค้าที่กำหนดให้ใช้การเปลี่ยนแปลงพิกัด
สินค้านั้นจะได้ถิ่นกำเนิดสินค้าตามเกณฑ์ขั้นต่ำ หากสินค้านั้นมีมูลค่า
วัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดที่ใช้ในการผลิตไม่เกินกว่ามูลค่าขั้นต่ำที่
กำหนดไว้ ดังนี้

- สินค้าตอนที่ 16, 19, 20, 22, 23, 28 - 49 และตอนที่ 64 - 97 ที่
ใช้วัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้าตามกฎหมายการเปลี่ยนพิกัดฯ มี
มูลค่าไม่เกินร้อยละ 10 ของราคา F.O.B.
- สินค้าตอนที่ 18 และ 21 ที่ใช้วัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดตามกฎหมายการ
เปลี่ยนพิกัดฯ ไม่เกินร้อยละ 10 หรือ ร้อยละ 7 ของราคา F.O.B.
- สินค้าตอนที่ 50 - 63 ต้องมีน้ำหนักของวัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิด
ตามกฎหมายการเปลี่ยนพิกัดฯ ไม่เกินร้อยละ 10 ของน้ำหนักสินค้านั้น

การยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี

ประเทศภาคีไม่สามารถกำหนดขึ้นใหม่หรือคงไว้ซึ่งมาตรการที่มีใช้ภาษี รวมทั้ง มาตรการจำกัดการนำเข้าและส่งออก ยกเว้นมาตรการที่ได้รับอนุญาต ให้ใช้ได้ภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก (WTO) นอกจากนี้ จะต้องมีความ โปร่งใสเกี่ยวกับมาตรการที่ได้รับอนุญาตนั้นด้วย

สิทธิภายใต้สนธิสัญญาภาษาชโลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้าย ขยะพิษและของเสีย

ไม่มีสิ่งใดในบทว่าด้วยการค้าสินค้าจะห้ามไม่ให้ประเทศภาคีความตกลงนี้ ที่เป็นภาคีสันธิสัญญาภาษาชโลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของขยะ และของเสียและความตกลงระหว่างประเทศอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ใช้มาตรการเกี่ยวกับ ขยะอันตรายหรือสารอันตรายบนพื้นฐานกฎหมายและกฎระเบียบภายในประเทศ โดยสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว

มาตรการปกป้อง

ประเทศภาคีหนึ่งสามารถใช้มาตรการปกป้องเท่าที่จำเป็นเพื่อการป้องกัน หรือคุ้มครองความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในของประเทศภาคี และเพื่ออำนวยความสะดวกการปรับตัวของอุตสาหกรรมภายใน หากความเสียหายนั้นเป็น ผลจากข้อผูกพันของประเทศภาคีนั้นภายใต้ความตกลงนี้ ซึ่งรวมถึงการลดหย่อน ภาษี หรือเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้คาดล่วงหน้าอันเป็นผลจากข้อผูกพัน ภายใต้ความตกลงนี้ที่ทำให้มีการนำเข้าสินค้าจากประเทศภาคีอื่นๆเพิ่มขึ้นอย่าง มากจนทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือคุกคามให้เกิดความเสียหายอย่าง ร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในของประเทศผู้นำเข้าซึ่งผลิตสินค้าคล้ายคลึงหรือ แข่งขันกันได้โดยตรง ทั้งนี้ ห้ามใช้มาตรการปกป้องกับสินค้าโควต้าภาษีที่นำเข้า ภายในโควต้า

การใช้มาตรการปกป้องทำได้ 2 วิธี คือการระงับการลดภาษีนำเข้าและ การขึ้นภาษีนำเข้า โดยประเทศที่ใช้มาตรการจะหารือเรื่องการชดเชยกับประเทศ

ผู้ส่งออกที่ได้รับผลกระทบจากการใช้มาตรการ และหากไม่สามารถตกลงกันได้ ประเทศที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวสามารถระงับการลดภาษีนำเข้าในระดับที่ทัดเทียมกันกับมาตรการปกป้องกับสินค้าจากประเทศที่ใช้มาตรการปกป้องได้

ประเทศภาคีจะทบทวนข้อบทเรื่องมาตรการปกป้องภายใน 10 ปีหลังจากความตกลงนี้มีผลใช้บังคับเพื่อพิจารณาความจำเป็นในการคงไว้ซึ่งมาตรการปกป้องต่อไป

ประเทศภาคีสามารถใช้มาตรการปกป้องได้ไม่เกิน 3 ปี และต่ออายุได้โดยรวมระยะเวลาทั้งสิ้นต้องไม่เกิน 4 ปี

มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

การใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชในระหว่างประเทศภาคีความตกลงนี้ที่เป็นสมาชิก WTO ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของความตกลงสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของ WTO และจะมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อำนวยความสะดวกความร่วมมือในด้านนี้ และหารือด้านวิทยาศาสตร์ในประเด็นที่อาจเกิดจากการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

มาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค การตรวจสอบและการรับรอง

การจัดทำมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิคการตรวจสอบและการรับรองในระหว่างประเทศภาคีความตกลงนี้ที่เป็นสมาชิก WTO ให้เป็นไปตามข้อกำหนดความตกลงอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้าของ WTO โดยจะไม่ใช่กับการจัดซื้อโดยรัฐ และมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่ระบุในความตกลงสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของ WTO แต่ไม่ห้ามประเทศภาคีในการเตรียม กำหนด และใช้มาตรฐานและกฎระเบียบทางเทคนิคตามกฎหมาย เช่น ข้อกำหนดด้านความมั่นคงของชาติ การป้องกันการหลอกลวง การปกป้องสุขภาพหรือความปลอดภัยของมนุษย์ เป็นต้น

ความตกลงนี้ระบุให้ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศภาคี โดยการทำให้มั่นใจว่ามาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิคการตรวจสอบและการรับรองจะไม่ใช่อุปสรรคที่ไม่จำเป็นต่อการค้า ส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันและเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความร่วมมือ รวมทั้ง ความร่วมมือในองค์ระหว่างประเทศเกี่ยวกับ มาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิคการตรวจสอบและการรับรอง

ให้จัดตั้งคณะอนุกรรมการมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิคการตรวจสอบ และการรับรองเพื่อประสานงานความร่วมมือและดำเนินงานตามแผนงานที่จะจัดทำขึ้นเพื่อการอำนวยความสะดวกการยอมรับผลการตรวจสอบและการรับรอง และความทัดเทียมกันของกฎระเบียบด้านเทคนิคสำหรับสินค้าที่ได้ตกลงจัดลำดับความสำคัญร่วมกัน

การค้าบริการและการลงทุน

ภายใต้บทว่าด้วยการค้าบริการและบทว่าด้วยการลงทุนยังไม่มี การเปิดเสรี ในด้านดังกล่าว แต่มีการระบุให้จัดตั้งคณะอนุกรรมการการค้าบริการและ คณะอนุกรรมการการลงทุนภายใน 1 ปีนับจากวันที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ เพื่อหารือและเจรจาข้อบทการค้าบริการและการลงทุนต่อไป

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ

ประเทศภาคีจะส่งเสริมความร่วมมือสำหรับผลประโยชน์ร่วมกันในการเปิดเสรีและอำนวยความสะดวกการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศภาคีและเพื่อส่งเสริมความกินอยู่ดีของประชาชน รวมทั้งจะส่งเสริมการพัฒนาภูมิภาคและอนุภูมิภาคโดยใช้กิจกรรมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ โดยประเทศภาคีจะสำรวจและดำเนินกิจกรรมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในสาขาความร่วมมือต่างๆ ดังนี้

- กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการค้า
- สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
- ทรัพย์สินทางปัญญา
- พลังงาน
- ข้อมูลและเทคโนโลยีการสื่อสาร
- การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- วิชาศึกษขนาดย่อมและขนาดกลาง
- การท่องเที่ยวและ Hospitality
- การขนส่งและโลจิสติกส์
- การเกษตร ประมงและป่าไม้
- สิ่งแวดล้อม
- นโยบายการแข่งขัน
- สาขาอื่นๆตามแต่จะตกลงกัน

การระงับข้อพิพาท

กำหนดให้มีกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศภาคีสำหรับกรณีที่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้ความตกลง เมื่อประเทศภาคีเห็นว่าผลประโยชน์ของตนภายใต้ความตกลงนี้ถูกละเมิดหรือทำให้เสียหายอันเป็นผลจากความผิดพลาดในการปฏิบัติตามพันธกรณีความตกลงของประเทศภาคีอื่น หรือเป็นผลจากการใช้มาตรการของประเทศภาคีอื่นซึ่งขัดกับพันธกรณีความตกลง โดยระบุให้มีการหารือ การไกล่เกลี่ย การประนีประนอมและการจัดตั้งคณะอนุญาโตตุลาการ

พิจารณาตัดสินข้อพิพาท ทั้งนี้ จะไม่ใช่ข้อบทเรื่องกลไกระงับข้อพิพาทกับข้อบทเรื่องความร่วมมือ มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และมาตรฐานกฎระเบียบทางเทคนิคการตรวจสอบและการรับรองในความตกลงนี้

สรุปขั้นตอนของกลไกระงับข้อพิพาท ดังนี้

1. ประเทศภาคีผู้ฟ้องร้องยื่นคำขอหรือเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังประเทศภาคีที่ต้องการจะหารือด้วยพร้อมกันแจ้งภาคีอื่นๆ โดยประเทศภาคีที่ได้รับคำขอดังกล่าวจะต้องแจ้งตอบภายใน 10 วันหลังจากได้รับคำขอและหารือกันภายใน 30 วัน หรือภายใน 10 วันในกรณีเร่งด่วนหลังจากได้รับคำขอ
2. การให้คำแนะนำ การไกล่เกลี่ย และการประนีประนอมจะเป็นไปโดยความสมัครใจหากภาคีคู่กรณีตกลงกัน โดยจะเริ่มและสิ้นสุดตามแต่ภาคีคู่กรณีตกลงกัน
3. ประเทศภาคีผู้ฟ้องร้องอาจยื่นคำขอเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประเทศภาคีที่ถูกฟ้องร้องเพื่อขอตั้งคณะอนุญาโตตุลาการ หากประเทศภาคีผู้ถูกฟ้องร้องไม่แจ้งตอบคำขอหารือหรือร่วมหารือภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือหากประเทศภาคีคู่กรณีไม่สามารถหาข้อยุติในการหารือได้ภายใน 60 วัน หรือ 20 วันในกรณีเร่งด่วน หลังจากการได้รับคำขอหารือ
4. คณะอนุญาโตตุลาการจะมีร่างคำตัดสินภายใน 90 วันหลังจากการจัดตั้งคณะอนุญาโตตุลาการ หรืออาจยืดระยะเวลาต่อไป ภายใน 15 วันหลังจากการออกร่างคำตัดสิน ประเทศคู่ภาคีอาจให้ข้อคิดเห็น และภายใน 30 วัน หลังจากการออกร่างคำตัดสิน คณะอนุญาโตตุลาการจะประกาศคำตัดสิน
5. ประเทศภาคีผู้ถูกฟ้องร้องจะต้องแจ้งประเทศภาคีผู้ฟ้องร้องเกี่ยวกับระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำตัดสิน ภายใน 20 วันหลังจากมีคำตัดสิน และหากประเทศภาคีผู้ฟ้องร้องไม่ยอมรับก็อาจขอให้จัดตั้งคณะอนุญาโตตุลาการเพื่อพิจารณาระยะเวลาที่เหมาะสม ซึ่ง

คณะอนุญาโตตุลาการจะตัดสินภายใน 30 วันหลังจากได้รับเรื่อง หากประเทศภาคีผู้ถูกฟ้องร้องเห็นว่าไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ในระยะเวลาที่คณะอนุญาโตตุลาการตัดสินก็จะหารือกับประเทศภาคีผู้ฟ้องร้องภายในระยะเวลาที่คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดให้ปฏิบัติตามคำตัดสิน เพื่อตกลงเรื่องการชดเชย และหากไม่สามารถตกลงกันได้ภายใน 20 วันหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการปฏิบัติตามคำตัดสิน ประเทศภาคีผู้ฟ้องร้องอาจขอให้คณะอนุญาโตตุลาการกำหนดระดับการระงับการให้ข้อลดหย่อนหรือพันธกรณีอื่นๆภายใต้ความตกลงต่อประเทศภาคีผู้ถูกฟ้องร้อง ในกรณีที่ประเทศภาคีผู้ฟ้องร้องเห็นว่าประเทศภาคีผู้ถูกฟ้องร้องไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินภายในระยะเวลาที่กำหนด ก็อาจขอให้คณะอนุญาโตตุลาการพิจารณากำหนดระดับการระงับการให้ข้อลดหย่อนหรือพันธกรณีอื่นๆภายใต้ความตกลงต่อประเทศภาคีผู้ถูกฟ้องร้อง

6. หากประเทศคู่ภาคีไม่ตกลงเป็นอย่างอื่น คณะอนุญาโตตุลาการที่จัดตั้งขึ้นในกรณีข้อ 5 จะออกคำตัดสินภายใน 60 วัน หลังจากได้รับเรื่อง

การมีผลใช้บังคับของความตกลง

ให้รัฐบาลของประเทศภาคีแต่ละประเทศแจ้งรัฐบาลของประเทศภาคีอื่นเป็นลายลักษณ์อักษรว่าได้ดำเนินกระบวนการทางกฎหมายที่จำเป็นต่อการมีผลใช้บังคับของความตกลงแล้วซึ่งความตกลงจะมีผลใช้บังคับ ณ วันแรกของเดือนที่สองหลังจากวันที่มีการแจ้งข้างต้นโดยรัฐบาลญี่ปุ่นและรัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างน้อย 1 ประเทศ

การทบทวนความตกลง

ให้มีการทบทวนทั่วไปสำหรับการปฏิบัติตามการดำเนินงานของความตกลงในปีที่ 5 ตามปีปฏิทิน หลังจากความตกลงมีผลใช้บังคับและทุก 5 ปีหลังจากนั้นเว้นแต่ประเทศภาคีจะตกลงเป็นอย่างอื่น

การแก้ไขความตกลง การถอนตัวออกจากความตกลงและการสิ้นสุดความตกลง

ประเทศภาคีสามารถขอแก้ไขความตกลง ขอถอนตัวออกจากความตกลงและความตกลงจะสิ้นสุดก็ต่อเมื่อประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศหรือญี่ปุ่นขอถอนตัวออกจากความตกลง

ส่วนที่ 2

ความเป็นมาของการเจรจา
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น
ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP

AJCEP

ความเป็นมาของการเจรจา

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP

ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2543 ณ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย ที่ประชุมมีมติให้ศึกษาการรวมกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่น ซึ่งต่อมาได้มีการจัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญอาเซียน-ญี่ปุ่นว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างใกล้ชิด (ASEAN-Japan Closer Economic Partnership (CEP) Expert Group) ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กระทรวงเศรษฐกิจของอาเซียนและญี่ปุ่น เพื่อจัดทำรายงานการศึกษาเรื่อง ASEAN-Japan Closer Economic Partnership (AJCEP) เสนอต่อผู้นำอาเซียนและญี่ปุ่น โดยผลการศึกษาได้ชี้ให้เห็นถึงผลดีต่อเศรษฐกิจของทั้งอาเซียนและญี่ปุ่นหากมีการจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ โดยอาเซียนจะมีอัตราการเติบโตของการส่งออกในระดับที่สูงกว่าญี่ปุ่น

ผู้นำอาเซียนและญี่ปุ่นได้ร่วมลงนามในกรอบการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (Framework for Comprehensive Economic Partnership between ASEAN and Japan) เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2546 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งกรอบการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจฯ จะนำไปสู่ความเป็นไปได้ในการจัดทำเขตการค้าเสรี โดยระบุว่า การเปิดเสรี (การค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน) รวมทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ ระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นจะต้องเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2555 สำหรับอาเซียน 6 ประเทศ (บรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) และยืดหยุ่นอีก 5 ปี สำหรับประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม)

นอกจากนั้น กรอบหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ ดังกล่าว ได้ระบุถึงแนวทางในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership: AJCEP) โดยให้นำผลการเจรจาแบบทวิภาคีรายประเทศกับประเทศสมาชิกอาเซียนมาประกอบการพิจารณาในการเจรจาในระดับภูมิภาคต่อไป

การเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น เริ่มอย่างเป็นทางการในเดือนเมษายน 2548 โดยมีการเจรจารวมทั้งสิ้น 11 รอบ และสรุปผลการเจรจาในเดือนพฤศจิกายน 2550

ส่วนที่ 3

คำถาม - คำตอบ

ว่าด้วยเรื่องความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP)

AJCEP

คำถาม – คำตอบว่าด้วยเรื่องความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP)

คำถาม ถ้าไทยต้องทำความตกลง AJCEP ก็เท่ากับ JTEPA ไปแล้ว

คำตอบ

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่นหรือ AJCEP กับ ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น หรือ JTEPA มีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ต้นในการทำความตกลงระหว่างกัน และ AJCEP ก็ให้ประโยชน์เพิ่มเติมจาก JTEPA ด้วย จึงมีผลให้ไทยทำ AJCEP แม้ว่าจะได้ทำ JTEPA ไปแล้ว

ในกรอบการเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น ที่ผู้นำของอาเซียนและญี่ปุ่นได้ลงนามเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2546 ที่เกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ในข้อ 6 ย่อหน้า 2-3 ระบุไว้ชัดเจนว่า

อาเซียนและญี่ปุ่นจะเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น โดยให้รวมความตกลงระหว่างอาเซียนแต่ละประเทศกับญี่ปุ่นและความคืบหน้าของกระบวนการรวมกลุ่มของอาเซียนและความตกลงดังกล่าวควรสอดคล้องกับความตกลง WTO

ในระหว่างการเจรจาความตกลงฯ ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ยังไม่เสร็จสิ้นการเจรจาความตกลงสองฝ่ายกับญี่ปุ่นจะเจรจาข้อตกลงย่อนสองฝ่ายกับญี่ปุ่นและตารางข้อผูกพันการเปิดเสรีสองฝ่ายที่ได้มีการสรุปผลแล้วนั้นก็สมควรถูกนำมาเจรจาใหม่ในการเจรจาความตกลงฯระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น ทั้งนี้ ตารางข้อผูกพันการเปิดเสรีสองฝ่ายทั้งหมดจะถูกนำไปแนบความตกลงฯอาเซียน-ญี่ปุ่น

ถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าอาเซียนกับญี่ปุ่นได้ตกลงกันมาตั้งแต่ก่อนเจรจาว่า AJCEP คือการรวมความตกลงสองฝ่ายที่อาเซียนแต่ละประเทศทำกับญี่ปุ่นเข้าไว้ด้วยกัน และยังกำหนดต่อในข้อย่อย (1) ของย่อหน้า 3 ว่าให้จัดตั้ง

เขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่นโดยมีกฎถิ่นกำเนิดสินค้าแบบสะสมด้วย อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำความตกลงฯ อาเซียนได้ผลักดันให้ญี่ปุ่นยอมเจรจาเปิดเสรีการค้าสินค้ากับอาเซียนด้วย ไม่ใช่เพียงแต่นำความตกลงสองฝ่ายมารวมกันเท่านั้น จึงทำให้อาเซียนได้รับผลประโยชน์จากความตกลงฯ ระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นจากความตกลงสองฝ่ายทั้งในการเปิดตลาดสินค้าและการใช้กฎถิ่นกำเนิดแบบสะสมที่อนุญาตให้ประเทศสมาชิก แต่ละประเทศสามารถนำวัตถุดิบ/วัตถุดิบสำเร็จรูปจากประเทศสมาชิกอื่นๆ มาผลิตเป็นสินค้าแล้วส่งออกไปขายในประเทศสมาชิกอื่นๆ โดยได้รับสิทธิประโยชน์ภายใต้ AJCEP ด้วยเหตุที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเป็นผลให้ไทยจัดทำทั้งความตกลงสองฝ่ายกับญี่ปุ่นและความตกลงฯ อาเซียน-ญี่ปุ่น หรือทั้ง JTEPA กับ AJCEP นั้นเอง

คำถาม มีการศึกษาพลดี-พลเสียก่อนการเจรจาหรือไม่

คำตอบ

การศึกษาของคณะผู้เชี่ยวชาญอาเซียน-ญี่ปุ่น

ก่อนที่จะมีการเจรจาจัดทำกรอบการเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่นในปี 2546 นั้น ในปี 2544 รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนและญี่ปุ่นได้มีการหารือกันและได้ตกลงให้จัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กระทรวงเศรษฐกิจการค้าของอาเซียนและญี่ปุ่น เพื่อศึกษาความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น โดยที่ประชุมผู้นำอาเซียน-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 7 ในปี 2544 ได้ให้การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวและความเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่นอันจะเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้รายงานผลการศึกษาต่อที่ประชุมผู้นำอาเซียน-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 8 ในปี 2545 ต่อมาผู้นำทั้งสองฝ่ายได้ลงนามในกรอบการเป็นหุ้นส่วน เศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น ในเดือนตุลาคม 2546 และเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการในเดือนเมษายน 2548 และมีเป้าหมายให้เจรจาให้เสร็จในเดือนมีนาคม 2550 อย่างไรก็ตาม การเจรจา ได้เสร็จสิ้นลงเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2550

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะมาตรการสำหรับกรอบการเป็นหุ้นส่วน เศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น ซึ่งรวมทั้งองค์ประกอบของเขตการค้าเสรีและให้ดำเนินการ โดยเร็ว ทั้งนี้ ให้กำหนดกรอบเวลาการดำเนินการที่เหมาะสมและยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงระดับการพัฒนาและสาขาอ่อนไหวของแต่ละประเทศ

ผลการศึกษาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ผลของการเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น โดยเฉพาะเมื่อ มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรี รวมถึงการยกเลิกภาษีศุลกากร ปรากฏว่าทั้งอาเซียน และญี่ปุ่นจะมีการขยายการค้าและมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยอาเซียน จะได้รับประโยชน์จากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ ญี่ปุ่น ทั้งนี้ ภายในปี 2563 การส่งออกของอาเซียนไปญี่ปุ่นจะเพิ่มขึ้นประมาณ 20,630 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 44.2 จากปี 2540 ในขณะที่ การส่งออกจากญี่ปุ่นมาอาเซียนจะเพิ่มขึ้นประมาณ 20,022 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.5 จากปี 2540 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.99 สำหรับอาเซียน และร้อยละ 0.07 สำหรับญี่ปุ่น ส่วน สวัสดิการจะเพิ่มขึ้น 4.59 (หรือร้อยละ 0.13) และ 5.589 (หรือร้อยละ 2.61) พันล้านเหรียญสหรัฐจากปี 2540 สำหรับญี่ปุ่นและอาเซียนตามลำดับ

สรุปได้ว่า ผลที่จะได้รับจากการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่าง อาเซียนกับญี่ปุ่น รวมทั้ง การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างกัน จะทำให้ปริมาณ การค้า GDP และการจ้างงานเพิ่มขึ้น รวมถึงการประหยัดจากขนาดที่เพิ่มขึ้น และการเร่งรัดการปฏิรูปภายใน ตลอดจน เสถียรภาพในภูมิภาคอันเป็นผลจาก การพัฒนาเศรษฐกิจที่จะเป็นฐานในการพัฒนาในอนาคต

โครงการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมของไทยในการจัด

ท่าเขตการค้าเสรี

ในปี 2545 กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ (ต่อมา ได้เปลี่ยนชื่อเป็น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ) ได้ว่าจ้างคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยทำการศึกษาวิจัยภายใต้โครงการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมของไทยในการจัดทำเขตการค้าเสรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เศรษฐกิจมหภาคและภาคการผลิตต่างๆ ตลอดจนข้อเสนอนโยบายในการจัดทำเขตการค้าเสรีโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ (Computable General Equilibrium Model) ที่สมมติให้ปรับลดอัตราภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 0 ในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาวิจัยปรากฏดังนี้

- ในภาพรวมประเทศในเอเชียมักไม่ค่อยมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ หรือสร้างพันธมิตรทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้มักเสียเปรียบในการเจรจาต่อรองทางการค้าระหว่างประเทศ แม้ว่าประเทศในเอเชียจะมีศักยภาพในการหาพันธมิตรทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทั้งในด้านขนาดตลาดและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม พบว่ามูลค่าการค้าระหว่างไทยกับประเทศในภูมิภาคเอเชียยังอยู่ในระดับต่ำมาก มีเพียงการค้ากับญี่ปุ่นเท่านั้นที่อยู่ในระดับสูง โดยมีสาเหตุประการหนึ่งที่สำคัญซึ่งเป็นอุปสรรคทางการค้าของไทยกับประเทศดังกล่าวคืออัตราการกีดกันทางการค้าในรูปภาษีนำเข้าและไม่ใช่ภาษีนำเข้าอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะ จีนและอินเดีย
- ในกรณีที่มีการปรับลดอัตราภาษีนำเข้าลงเหลือ 0 % ระหว่างประเทศสมาชิก จะทำให้มูลค่าการค้าของไทยกับประเทศสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ อาเซียน-ญี่ปุ่น อาเซียน+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) นอกจากนี้ มูลค่าการค้าของไทยกับประเทศนอกสมาชิก ยังมีแนวโน้มสูงขึ้นด้วย โดยเฉพาะ อาเซียน-ญี่ปุ่น อาเซียน-ออสเตรเลียและ

นิวซีแลนด์ ไทย-เกาหลี ไทย-ออสเตรเลีย เพราะการจัดตั้งเขตการค้าเสรีจะนำไปสู่ต้นทุนการผลิตที่ลดลงของไทยส่งผลให้ความสามารถของไทยในตลาดโลกสูงขึ้น

- การจัดตั้งเขตการค้าเสรีจะทำให้ต้นทุนและราคาสินค้าภายในประเทศลดลง ค่าแรงและค่าเช่าที่ดินมีแนวโน้มสูงขึ้น ค่าเช่าสินค้านำเข้ามีแนวโน้มลดลงในระดับสูง การลงทุนในประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นทำให้สินค้านำเข้ามีระดับเพิ่มมากขึ้น ในด้านผลต่อสวัสดิการสังคม ส่วนใหญ่มาจากการที่ไทยปรับลดภาษีนำเข้าให้กับสินค้าจากญี่ปุ่นในกรณีเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่นและอาเซียน+3 ทำให้ต้นทุนในการผลิตและราคาสินค้าของไทยต่ำลง
- ในระดับภาคการผลิต เขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น จะส่งผลให้ไทยส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ ไปญี่ปุ่นได้สูง ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ ผลิตภัณฑ์จากหนัง สิ่งทอ และเครื่องแต่งกายจะได้ประโยชน์จากต้นทุนที่ต่ำลง การลดภาษีของไทยทำให้มีการขยายตัวของการนำเข้าของเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ และสิ่งทอ ทำให้ความต้องการวัตถุดิบของการผลิตสินค้าดังกล่าวเพิ่มขึ้นทำให้ผลผลิตวัตถุดิบเหล่านั้นเพิ่มขึ้นด้วย รวมทั้ง ไทยจะนำเข้ายานยนต์และชิ้นส่วนเพิ่มขึ้นมาก

การศึกษาวิจัยพลของการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีหลังจากสรุปผลการเจรจา

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้จัดทำโครงการศึกษาผลกระทบของการจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา รวมทั้ง อาเซียน-ญี่ปุ่น โดยได้ว่าจ้างมูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลังดำเนินการ โดยมีกำหนดแล้วเสร็จประมาณเดือนเมษายน 2551

คำทาม ได้มีการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญ ปี 2550 ว่าด้วยการทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือไม่

คำตอบ

มาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 วรรคสอง กำหนดว่าหนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุนหรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว

วรรคสาม กำหนดว่า ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

วรรคสี่กำหนดว่า เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในกรณีที่การปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม

มาตรา 305 (5) กำหนดว่าการใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา 190 วรรคสาม มาใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติมาตรา 190 วรรค 3 มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังคงค้างอยู่ และต้องดำเนินการต่อไป

แม้ว่าความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่นจะเป็นความตกลงที่ไทยได้ร่วมเจรจากับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นและญี่ปุ่นมาตั้งแต่ปี 2548 และใกล้จะสรุปผลการเจรจาแล้วในช่วงเวลาก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเข้าข่ายมาตรา 305 (5) ที่ระบุว่าการจัดทำหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 190 วรรคสาม มาใช้บังคับ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินการทำหนังสือสัญญาด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำกรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีของไทยภายใต้การเจรจาระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่ม เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และสามารถดำเนินการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อเจรจาให้ได้ประโยชน์ในภาพรวมสูงสุดกับประเทศ คำนึงถึงระดับการพัฒนาของประเทศ หลักการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน การมีภูมิคุ้มกันและความพร้อมของกฎหมายภายใน รวมทั้งให้มีระยะเวลาในการปรับตัวและมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
2. ในการจัดทำกรอบการเจรจาดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์ได้หารือกับภาคส่วนต่างๆอย่างต่อเนื่อง โดยได้หารือและขอความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง สมาคมธุรกิจเอกชน ผู้ประกอบการ นักวิชาการ ผู้แทนภาคประชาสังคม ซึ่งแจ้งต่อคณะกรรมการในสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง และได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2550 นอกจากนี้ ได้มีการเผยแพร่กรอบการเจรจาในหนังสือพิมพ์หลายฉบับเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้แสดงความคิดเห็นตามมาตรา 190 วรรคสาม
3. เสนอกรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีของไทยภายใต้การเจรจาระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่ม 7 ประเทศ จำนวน 6 ฉบับรวมอาเซียน-ญี่ปุ่น ต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2550

เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและนำเข้าสู่การพิจารณาของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามที่ กระทรวงพาณิชย์เสนอ

4. วันที่ 25 ธันวาคม 2550 กระทรวงพาณิชย์ได้นำเสนอกรอบการเจรจา ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-สหภาพยุโรปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเพื่อเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป โดยกระทรวงการต่างประเทศเห็นว่าสำหรับกรอบการเจรจาของ อาเซียนกับประเทศนอกกลุ่มอีก 5 ฉบับกับ 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย และออสเตรเลียกับนิวซีแลนด์ ซึ่งได้ดำเนินการผ่านไปแล้วนั้น ไม่อยู่ในข่ายบังคับของมาตรา 190 วรรคสามของ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 25 ธันวาคม 2550 ได้มีมติเห็นชอบให้เสนอกรอบการเจรจาอาเซียน-สหภาพยุโรป เพื่อขอความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2551

คำถาม รัฐได้เตรียมการสำหรับมาตรการปกป้อง/รองรับผลกระทบจากความตกลงอย่างไร

คำตอบ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น เป็นความตกลงที่อาจเรียกได้ว่าเป็นการรวมกลุ่มความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจสองฝ่ายที่ญี่ปุ่นทำกับประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ โดยประเทศสมาชิกอาเซียนได้กดดันให้ญี่ปุ่นเปิดตลาดสินค้าเพิ่มเติมจากความตกลงสองฝ่ายอาเซียน รวมทั้งไทย จึงได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจากความตกลงสองฝ่าย

อย่างไรก็ตาม ความตกลงนี้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการป้องกัน/เยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการตามพันธกรณีความตกลงหลายประการ ได้แก่ มาตรการปกป้อง/เยียวยาความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน มาตรการปกป้องดุลการชำระเงิน สิทธิตามสนธิสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของขยะและของเสียอันตราย การทบทวนความตกลงการแก้ไขความตกลงและกลไกระงับข้อพิพาท รายละเอียดในแต่ละเรื่อง สามารถดูได้จากความตกลงฯ และคำแปล และสรุปสาระสำคัญของความตกลงฯ

รวมทั้ง รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า หรือเรียกว่ากองทุน FTA โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือเพื่อการปรับตัว/ปรับเปลี่ยนของผู้ผลิตและผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมและการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ ให้สามารถแข่งขันได้ ทั้งนี้ จะเป็นการให้ความช่วยเหลือระยะสั้นเป็นเวลาไม่เกิน 3 ปีในแต่ละโครงการ ในรูปแบบต่างๆ เช่น การศึกษาวิจัยและพัฒนา ฝึกอบรมอาชีพใหม่ให้กับคนงาน ฝึกอบรม ล้มมนา เป็นต้น โดยผู้ผลิต/ผู้ประกอบการที่ต้องการยื่นเสนอโครงการรับความช่วยเหลือติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่สำนักส่งเสริมและพัฒนาสิทธิประโยชน์ทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ โทรศัพท์ 02 5474818 หรือสายด่วน 1385

คำถาม ไทยได้ประโยชน์อย่างไรจากการลดภาษีใน AJCEP แตกต่างอย่างไรกับ JTEPA

คำตอบ

การลดภาษีของญี่ปุ่นภายใต้ JTEPA และ AJCEP มีความคล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ไรท์ตีมีบางรายการสินค้าที่ญี่ปุ่นลดภาษีภายใต้ JTEPA ดีกว่า AJCEP ในทางกลับกันก็มีบางรายการสินค้าใน AJCEP ที่ญี่ปุ่นเปิดตลาดให้ดีกว่าภายใต้ JTEPA รวมทั้งเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ส่งออกในบางรายการด้วย ยกตัวอย่างเช่น

สินค้า	การลดภาษีนำเข้าของญี่ปุ่นภายใต้ JTEPA	การลดภาษีนำเข้าของญี่ปุ่นภายใต้ AJCEP
ปลาหมึกปรุงแต่ง พงโกโก้ แวฟเฟิลและเวเฟอร์ พิชซ่าแช่แข็ง เพสตรี้และขนมจำพวกเบเกอรี่อื่นๆ	ไม่ลดภาษี	ลดภาษีลง
กล้วย	ให้โควตานำเข้าปลอดภาษี 4,000 ตันในปีแรก และทยอยเพิ่มจนเป็น 8,000 ตันในปีที่ 5	ลดภาษีจากร้อยละ 20 จนเหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี

ทั้งนี้ ประโยชน์ที่ไทยได้รับเพิ่มเติมเมื่อเทียบกับความตกลง JTEPA ได้แก่ การเปิดตลาดสินค้าเพิ่มขึ้น/เร็วขึ้น 71 รายการ คิดเป็นมูลค่า 53 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สินค้าที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากปลา กล้วย ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป ผลิตภัณฑ์พลาสติก ไม้อัด ไม้แปรรูป

นอกจากนี้ ประโยชน์เพิ่มเติมที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้ AJCEP ได้มากขึ้นได้แก่ กฎเกณฑ์ว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่เปิดโอกาสให้สามารถสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าในภูมิภาค (ประกอบด้วย 11 ประเทศ คือ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ลาว พม่า ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม) ได้

เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ผู้ส่งออกจึงควรศึกษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีควบคู่กับกฎถิ่นกำเนิดสินค้าของทั้งสองความตกลง (AJCEP และ JTEPA) เพื่อเลือกช่องทางที่เหมาะสมกับสินค้าของตนเอง

คำถาม ไทยลดภาษีภายใต้ AJCEP แตกต่างจาก JTEPA อย่างไร

คำตอบ

โดยภาพรวมแล้วไทยลดภาษีนำเข้าสินค้าภายใต้ AJCEP น้อยกว่าภายใต้ JTEPA และ ASEAN Free Trade Area (AFTA) ดังนั้น จึงมีโอกาสน้อยมากที่ไทยจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการลดภาษีภายใต้ AJCEP ทั้งจากสินค้านำเข้าจากญี่ปุ่นและจากอาเซียนที่ลดภาษีใน AFTA มากกว่าและเร็วกว่า

อย่างไรก็ตาม ลาว กัมพูชา และพม่าซึ่งไม่มีความตกลงทวิภาคีกับญี่ปุ่นเป็นสมาชิกของ AJCEP ด้วยจึงอาจกลายเป็นคู่แข่งของไทยในตลาดญี่ปุ่นโดยเฉพาะสินค้าประเภทเสื้อผ้า และรองเท้า ซึ่งผู้ส่งออกไทยควรตระหนักถึงและเตรียมพร้อมในการปรับตัว พัฒนาขีดความสามารถและเจาะกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมในตลาดญี่ปุ่น นอกจากนี้แนวทางหนึ่งที่ต้องพิจารณา คือ เลือกใช้และจัดการกับทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพเพื่อเปิดโอกาสให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากความตกลงฯ เนื่องจากความตกลง AJCEP เปิดโอกาสให้สามารถสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าภายในภูมิภาคได้

คำถาม การเปิดตลาดสินค้าที่มีโควตาภาษีของไทยและญี่ปุ่นภายใต้ AJCEP มีอะไรบ้างและมีการเปิดเสรีเพิ่มมากขึ้นกว่า JTEPA หรือไม่อย่างไร

คำตอบ

สินค้าที่มีโควตาภาษีที่ไทยเปิดตลาดให้ภายใต้ AJCEP มี 7 รายการ โดยไทยผูกพันลดภาษีในโควตาดีกว่าใน WTO แต่ไม่ได้ดีไปกว่า JTEPA

สินค้า	การเปิดตลาดภายใต้ AJCEP	การเปิดตลาดภายใต้ JTEPA	ข้อผูกพันภายใต้ WTO
0703.10 หัวหอมใหญ่สด	ลดภาษีในโควตาลง จากร้อยละ: 27 จนเหลือร้อยละ: 0 ภายใน 10 ปี	ยกเลิกภาษีทันที	ภาษีในโควตา ร้อยละ: 27
0703.20 กระเทียมสด	ลดภาษีในโควตาลง จากร้อยละ: 27 จนเหลือร้อยละ: 0 ภายใน 10 ปี	ยกเลิกภาษีทันที	ภาษีในโควตา ร้อยละ: 27
0712.20 หัวหอมใหญ่แห้ง	ลดภาษีในโควตาลง จากร้อยละ: 27 จนเหลือร้อยละ: 0 ภายใน 10 ปี	ยกเลิกภาษีทันที	ภาษีในโควตา ร้อยละ: 27
0712.90 กระเทียมแห้ง	ลดภาษีในโควตาลง จากร้อยละ: 40 จนเหลือร้อยละ: 0 ภายใน 10 ปี	ลดภาษีลงจากร้อยละ: 40 จนเหลือร้อยละ: 0 ภายใน 10 ปี	ภาษีในโควตา ร้อยละ: 27
1005.90 ข้าวโพดสำหรับเลี้ยงสัตว์	ลดภาษีในโควตาลง จากร้อยละ: 20 จนเหลือร้อยละ: 0 ภายใน 10 ปี	ยกเลิกภาษีทันที	ภาษีในโควตา ร้อยละ: 20

สินค้า	การเปิดตลาด ภายใต้ AJCEP	การเปิดตลาด ภายใต้ JTEPA	ข้อผูกพันภายใต้ WTO
1513.21 น้ำมันมะพร้าวดิบ และแฟรกชันของน้ำมัน มะพร้าวดิบ	ลดภาษีในโควตาลง จากร้อยละ 20 จนเหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี	ลดภาษีลงจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี	ภาษีในโควตา ร้อยละ 20
1513.29 น้ำมันมะพร้าว และแฟรกชันของน้ำมัน มะพร้าวอื่นๆ ที่ไม่ใช่ น้ำมันดิบ	ลดภาษีในโควตาลง จากร้อยละ 20 จนเหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี	ลดภาษีลงจน เหลือร้อยละ 0 ภายใน 10 ปี	ภาษีในโควตา ร้อยละ 20

ทั้งนี้ ในส่วนของการเปิดตลาดของญี่ปุ่นไม่มีการลดหรือยกเลิกภาษี
นำเข้าสินค้าที่มีโควตาภาษี

คำถาม การเปิดตลาดสินค้ายานยนต์ภายใต้ AJCEP จะทำให้มีสินค้านำเข้าจากญี่ปุ่น
และอาเซียนอื่นได้เพิ่มขึ้นจาก JTEPA หรือไม่

คำตอบ

ไทยไม่ได้เปิดตลาดสินค้ายานยนต์ภายใต้ AJCEP เท่ากับที่เปิดตลาด
ให้กับญี่ปุ่นภายใต้ JTEPA เนื่องจากเป็นรายการสินค้าที่มีความอ่อนไหวสูง
ดังนั้น สินค้ายานยนต์และชิ้นส่วนภายใต้พิกัดตอนที่ 87 โดยส่วนใหญ่จึงไม่มี
การลดภาษี หรือผูกพันให้มีอัตราภาษีคงที่เท่ากับอัตราในปัจจุบัน โดยมีสินค้า
ที่ไม่ใช่สินค้าอ่อนไหวบางรายการ เช่น ยานยนต์ที่ใช้ในการเดินทางบนหิมะ
รถบรรทุกคนไข้สำหรับโรงพยาบาล รถสำหรับคนพิการ จะถูกยกเลิกภาษีทันที
ซึ่งเท่ากับที่ผูกพันไว้ใน JTEPA

คำถาม ถ้าไทย AJCEP จึงไม่มีการเปิดการค้าเสรีด้านบริการและการลงทุน

คำตอบ

เนื่องจากอาเซียนส่วนใหญ่ ยกเว้นลาว กัมพูชา และพม่า มีความตกลงทวิภาคีกับญี่ปุ่นที่ครอบคลุมถึงการค้าบริการและการลงทุน ซึ่งได้เปิดเสรีตามความพร้อมของแต่ละประเทศแล้ว ทำให้ทั้งฝ่ายอาเซียนและญี่ปุ่นยังไม่ต้องการที่จะผลักดันให้มีการเปิดเสรีด้านบริการและการลงทุนภายใต้กรอบอาเซียน-ญี่ปุ่น ภายใต้ความตกลงนี้ ข้อบทเรื่องการค้าบริการและการลงทุนจึงเป็นข้อบทกว้างไม่มีข้อผูกพันใดๆ ยกเว้นการผูกพันที่จะให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการค้าบริการและการลงทุนภายใน 1 ปีหลังจากความตกลงฯ มีผลใช้บังคับเพื่อบริหารเรื่องการเปิดเสรีด้านการค้าบริการและการลงทุนต่อไป

คำถาม AJCEP เปิดโอกาสให้ญี่ปุ่นนำเข้าขยะพิษมากังไทยหรือไม่

คำตอบ

ความตกลงอาเซียน-ญี่ปุ่นได้มีการยืนยันถึงสิทธิของประเทศภาคีที่เป็นภาคีต่ออนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของขยะพิษและของเสีย (Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal) หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยในวรรค 3 ข้อ 16 ของความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่นระบุไม่มีสิ่งใดภายใต้บทว่าด้วยการค้าสินค้าที่จะห้ามไม่ให้ประเทศภาคีที่เป็นภาคีต่ออนุสัญญาหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศข้างต้น ใช้มาตรการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกัขยะหรือของเสียที่เป็นอันตรายตามกฎหมายและข้อบังคับของประเทศนั้นโดยเป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศที่กล่าวไปแล้วข้างต้น

คำถาม กฎถิ่นกำเนิดสินค้าของ AJCEP เป็นอย่างไร ทำให้ไทยได้ประโยชน์เพิ่มเติม จาก JTEPA หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ

หลักการทั่วไปข้อแรกของสินค้าที่จะได้ถิ่นกำเนิด คือจะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศ (Wholly produced or wholly - obtained) ซึ่งเป็นเกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นประการแรก แต่ในกรณีที่ไม่สามารถผลิตหรือใช้วัตถุดิบในประเทศได้ทั้งหมด ภายใต้ AJCEP อนุญาตให้สินค้าที่ผลิตในประเทศโดยวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดทั้งหมดจากประเทศสมาชิก AJCEP (ได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม พม่า กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน และญี่ปุ่น) ถือเป็นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดภายใต้ความตกลงนี้ด้วย ซึ่งถือว่าเป็นข้อดีที่สำคัญของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าของความตกลงนี้และให้ความยืดหยุ่นมากกว่า JTEPA

หากสินค้าผลิตโดยใช้วัตถุดิบจากนอกประเทศสมาชิก AJCEP สินค้า นั้นจะถือว่ามีถิ่นกำเนิดภายใน AJCEP ก็ต่อเมื่อผ่านเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. กฎเกณฑ์ทั่วไป (General Rules) สำหรับสินค้าส่วนใหญ่ที่ไม่ได้กำหนดให้อยู่ในรายการของการได้ถิ่นกำเนิดสินค้าเฉพาะ (Product Specific Rules: PSR) เกณฑ์การได้ถิ่นกำเนิดเป็นกฎทางเลือกระหว่าง
 - กฎการเปลี่ยนพิกัดในระดับ 4 หลัก (Change of Tariff Heading: CTH) หรือ
 - กฎการสร้างมูลค่าเพิ่มในประเทศอย่างน้อยร้อยละ 40 หรือมากกว่า (Regional Value Content) โดยวัตถุดิบที่ได้ถิ่นกำเนิดที่นำเข้ามาจากประเทศสมาชิก AJCEP จะนำมาใช้คำนวณเพื่อส่งผลให้ได้มูลค่าเพิ่มตามเกณฑ์ดังกล่าวได้ง่ายยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ผู้ส่งออกสินค้าจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะใช้กฎเกณฑ์ใด เพื่อที่จะได้
ถิ่นกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าที่ต้องการส่งออกของตน

2. กฎถิ่นกำเนิดสินค้าเฉพาะ (PSR) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าอ่อนไหว
และสินค้าส่งออกสำคัญของประเทศภาคี สำหรับญี่ปุ่น ได้แก่ สินค้า
เกษตรและเกษตรแปรรูป ประมงและประมงแปรรูป เครื่องหนัง
รองเท้า และสินค้าสิ่งทอ สำหรับอาเซียน ได้แก่ สินค้าอัญมณีและ
เครื่องประดับ เหล็ก ยานยนต์/ชิ้นส่วน

กฎถิ่นกำเนิดสินค้าของ AJCEP ที่ทำให้ไทยได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจาก
JTEPA เนื่องจาก (1) ทำให้สินค้าบางกลุ่มได้ถิ่นกำเนิดสินค้ายากกว่าที่ระบุไว้
ใน JTEPA ได้แก่ ผ้าไม่ทอ สุรา (2) สินค้าเกษตรแปรรูปที่ไทยได้ประโยชน์
จากการเจรจาของประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมกันทำให้เกณฑ์ขั้นต่ำ (thresh-
old) ของ De minimis มากกว่ากลุ่มสินค้าใน JTEPA ได้แก่ ตอนที่ 16 (อาหาร
ปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา หรือสัตว์น้ำ) ตอนที่ 18 (โกโก้และของปรุงแต่ง
จากโกโก้) ตอนที่ 19 (ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช) ตอนที่ 20 (ของ
ปรุงแต่งจากพืชผักและผลไม้) ตอนที่ 21 (ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้)
ตอนที่ 22 (เครื่องดื่ม สุรา และน้ำส้มสายชู) และตอนที่ 23 (กากและเศษที่
เหลือจากอุตสาหกรรมผลิตอาหาร อาหารสัตว์) เนื่องจากได้รับยกเว้นจาก
กฎเกณฑ์ปกติที่ใช้อยู่โดยยอมให้สินค้านี้ดังกล่าวได้ถิ่นกำเนิดสินค้าถึงแม้จะไม่ได้
ผ่านการเปลี่ยนพิกัด หากสินค้านี้ดังกล่าวใช้วัตถุดิบที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้าไม่เกิน
ร้อยละ 10 ของราคา F.O.B. ซึ่งภายใต้ JTEPA กำหนดไว้ร้อยละ 7

นอกจากนั้น ภายใต้ AJCEP ระบุให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดสินค้าได้
ทุกกลุ่มสินค้าทำให้ไทยสามารถนำวัตถุดิบจากอาเซียนอื่นและญี่ปุ่นมาสะสมเพื่อ
ให้ได้ถิ่นกำเนิดสินค้าของไทยได้ ไทยจึงได้ประโยชน์จากการใช้กฎการสะสม
(accumulation) ภายใต้ AJCEP ดีกว่า JTEPA ซึ่งกำหนดให้เฉพาะบางกลุ่ม
สินค้าเท่านั้นที่สามารถนำวัตถุดิบจากอาเซียนมาสะสมเพื่อการได้ถิ่นกำเนิด
สินค้าของประเทศไทย

สรุปว่ากฎเกณฑ์การได้ถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ AJCEP และ JTEPA ในส่วนของกฎเกณฑ์ทั่วไปที่กำหนดไว้ไม่มีความต่างกันมากนัก แต่ประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ได้แก่ ในเรื่องกฎเฉพาะรายสินค้าที่ไทยเจรจาเรียกร้องได้ตามที่ไทยต้องการ เช่น กลุ่มสินค้าเครื่องยนต์และเครื่องปรับอากาศ ที่ใช้ในรถยนต์ (ตอนที่ 84) กลุ่มสินค้านานยนต์บางประเภทพิกัดของตอนที่ 87 เป็นต้น กฎเกณฑ์ที่ง่ายกว่าสำหรับสินค้าบางรายการ หลักเกณฑ์การสะสมถิ่นกำเนิดสินค้า และข้อกำหนดในเรื่อง De minimis

คำถาม การเจรจาภาคีศุลกากรโดยใช้พิกัดอัตราศุลกากรระบบอาร์บีไอเป็นหลักที่แตกต่างกัน ทำให้ไทยเสียเปรียบญี่ปุ่นหรือไม่

คำตอบ

การเจรจาโดยใช้พิกัดอัตราศุลกากรในหลักที่แตกต่างกันระหว่างไทยกับญี่ปุ่น เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละประเทศ สำหรับไทย การเจรจาภาคีศุลกากรกับทุกประเทศจะใช้พิกัดอัตราศุลกากรตามกฎหมายที่ระบุไว้ที่ระดับพิกัดฯ 6/7 หลัก ส่วนญี่ปุ่นการจำแนกสินค้าจะมีการระบุเป็นพิกัดฯ 9 หลัก ในการเจรจาญี่ปุ่นจึงเจรจาบนพื้นฐานของสินค้า พิกัดฯ 9 หลัก

การเจรจาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในการลดภาษีศุลกากรภายใต้ AJCEP และ JTEPA เป็นการเจรจาทุกรายการสินค้า และกำหนดอัตราภาษีศุลกากรที่จะลด/ยกเลิกสำหรับแต่ละรายการสินค้า

ในกรณีของไทยที่พิจารณาในระดับพิกัด 6/7 หลัก หากสินค้านำเข้ารายการใดมีความอ่อนไหวสูง ที่ต้องการคุ้มครองหรือไม่ต้องการนำมาลดภาษีก็สามารถระบุสินค้านำเข้ารายการที่ไม่ต้องการนำมาลดภาษีไว้ให้ชัดเจนได้ภายใต้พิกัด 6/7 หลัก โดยไม่ต้องลด/ยกเลิกภาษีทุกรายการภายใต้พิกัด 6/7 หลักนั้นๆ ซึ่งอาจทำให้ไทยเสียประโยชน์จากการนำเข้าสินค้าที่มีอัตราภาษีลดลงได้

ในกรณีของญี่ปุ่นซึ่งการกำหนดรายการสินค้าจะมีความละเอียดและเป็นรายการย่อยที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าของไทย คือภายใต้พิกัดฯ 6 หลักที่ตรงกับของไทย 1 รายการ ญี่ปุ่นอาจแยกเป็นรายการสินค้านำเข้าได้ 20 รายการสินค้า และในการพิจารณาลดภาษีใน 20 รายการญี่ปุ่นอาจมีรายการอ่อนไหว

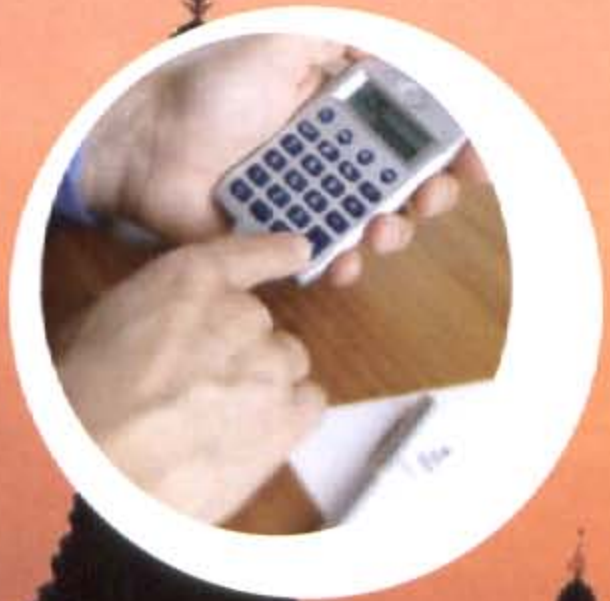
เพียง 1 - 2 รายการ ส่วนที่เหลือก็จะนำมาลดภาษีได้ แต่หากกำหนดว่าต้องพิจารณาและเสนอลดหรือไม่ลดภาษี สำหรับสินค้าทุกรายการภายใต้พิกัด 6 หลัก ญี่ปุ่นอาจเสนอไม่ลดภาษีสินค้าทั้งพิกัด ซึ่งจะทำให้ไทยไม่ได้รับประโยชน์จากสินค้านำเข้ารายการอื่นภายใต้พิกัดเดียวกัน ที่ไทยอาจมีศักยภาพที่จะส่งออกทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

สรุปได้ว่าทั้งการใช้พิกัด 6 หลัก และ 9 หลัก ต่างฝ่ายก็สามารถเรียกร้องให้อีกฝ่ายลดภาษีสินค้าที่ทำให้ตนได้รับประโยชน์ได้ และในขณะเดียวกันต่างฝ่ายก็สามารถปกป้องรายการสินค้าอ่อนไหวของตนได้ด้วย ดังนั้น ในการเจรจาที่ไทยเจรจาพิกัด 6/7 หลัก แต่ญี่ปุ่นเจรจาพิกัด 9 หลัก จึงไม่ใช่เรื่องของความได้เปรียบหรือเสียเปรียบในการเจรจา แต่เป็นการอำนวยความสะดวกระหว่างกันในการเจรจา เนื่องจาก ตามหลักการที่ให้เจรจาทุกรายการ ไทยไม่จำเป็นต้องจำแนกพิกัดย่อยลงไปถึงระดับที่มากกว่า 6/7 หลัก เพราะแม้จะจำแนกพิกัดย่อยอัตราภาษีก็ยังเท่ากันทุกรายการ แต่ญี่ปุ่น สินค้าภายใต้พิกัดฯ 6 หลัก เมื่อจำแนกเป็นรายการย่อย 9 หลัก อัตราภาษีของแต่ละสินค้าอาจไม่เท่ากันทุกรายการ ดังนั้น กำหนดรายการที่ละเอียดลงไป จึงทำให้ทราบได้ว่าสินค้าแต่ละรายการภายใต้พิกัดฯ 6 หลักเมื่อแยกย่อยลงไปที่ระดับ 9 หลักแล้ว แต่ละรายการมีอัตราภาษีเท่าไร

คำถาม AJCEP จะทำให้ไทยต้องเข้าเป็นภาคีสมาชิกสัญญาเกี่ยวกับสิทธิบัตรทรัพย์สินอุตสาหกรรมหรือไม่และญี่ปุ่นจะเข้ามากดวยผลประโยชน์ด้านทรัพยากรชีวภาพของไทยหรือไม่

คำตอบ

ภายใต้ AJCEP ไม่มีข้อบทในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา จึงไม่มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิบัตรทรัพย์สิน-ทรัพย์สินสัตว์

ส่วนที่ 4

สรุปผลการเจรจา

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 1 -11

AJCEP

สรุปผลการเจรจา

ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 1-11

อาเซียนและญี่ปุ่นได้มีการเจรจาอย่างเป็นทางการ รวม 11 ครั้ง

- ครั้งที่ 1 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 13-15 เมษายน 2548
- ครั้งที่ 2 ที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2548 ที่กรุงเทพฯ
- ครั้งที่ 3 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 10-12 เมษายน 2549
- ครั้งที่ 4 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 27-29 มิถุนายน 2549
- ครั้งที่ 5 ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2549 - 1 สิงหาคม 2549
- ครั้งที่ 6 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 25-28 กุมภาพันธ์ 2550
- ครั้งที่ 7 ณ ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 16-18 เมษายน 2550
- ครั้งที่ 8 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 12-16 มิถุนายน 2550
- ครั้งที่ 9 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 6-9 สิงหาคม 2550
- ครั้งที่ 10 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 7-11 ตุลาคม 2550 และ
- ครั้งที่ 11 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 3-6 พฤศจิกายน 2550

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 1

ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน 2548 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

ประเด็นที่ 1: แนวทาง (Approach)

แนวทางของญี่ปุ่นที่จะให้เจรจากับอาเซียน คือ ใช้ความตกลงทวิภาคีเชื่อมโยงกับความตกลงภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: Regional CEP) โดยจะมีข้อตกลงส่วนหนึ่งที่ญี่ปุ่นจะใช้กับประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศตามที่ได้ตกลงกันไว้แล้วในความตกลงทวิภาคี

ความตกลง Regional CEP จะประกอบไปด้วยข้อตกลง 2 ส่วน

1. **กรอบความตกลง (Framework Agreement)** ซึ่งทั้งอาเซียนและญี่ปุ่นจะต้องผูกพัน ประกอบไปด้วย ข้อบททั่วไป (General Provisions) ข้อบทสุดท้าย (Final Provisions) การระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement and Avoidance) การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (Government Procurement) เป็นต้น

2. **พิธีสาร (Protocols)** โดยหากประเทศอาเซียนใดพร้อมก็สามารถเลือกที่จะผูกพัน (opt-in) ในพิธีสารได้ แต่ถ้าหากไม่พร้อมก็สามารถเลือกที่จะไม่เข้าร่วม (opt-out) ขณะที่ญี่ปุ่นจะผูกพันในทุกๆ พิธีสาร พิธีสารเหล่านี้ ได้แก่

- (1) การค้าสินค้า ประกอบด้วย มาตรการทางภาษีและมีใช้ภาษีสูงกว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า พิธีการทางศุลกากร (โดยตารางข้อผูกพันการลด/ยกเลิกภาษี (Schedules of Tariff Concessions) ที่ญี่ปุ่นทำไว้ในความตกลงทวิภาคีกับประเทศอาเซียนจะถูกผนวกไว้และจะไม่มีการนำกลับมาเจรจาอีก (Renegotiation) ตามที่ได้ตกลงไว้ใน Framework on ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership (CEP Framework) ที่ผู้นำได้ลงนามระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น เมื่อปี 2546
- (2) การค้าบริการและการลงทุน โดยตารางข้อผูกพันเรื่องการเปิดเสรีเรื่องการค้าบริการและการลงทุน (Schedules of Liberalization) ที่ญี่ปุ่นทำไว้ในความตกลงทวิภาคีกับประเทศอาเซียนจะถูกผนวกไว้และจะไม่มีการนำกลับมาเจรจาอีก (Renegotiation) เช่นกัน
- (3) ความร่วมมือและการอำนวยความสะดวกทางการค้า
- (4) นโยบายการแข่งขัน
- (5) ทรัพย์สินทางปัญญา

ประเด็นที่ 2: ขอบเขตของการเจรจา (Scope of negotiations)

ญี่ปุ่นเสนอให้การเจรจาครอบคลุมถึงเรื่อง การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (Government Procurement) นโยบายการแข่งขัน (Competition Policy) และทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property) และให้มีการแยกข้อบทต่างหาก โดยต้องการให้มีการสร้างกฎเกณฑ์ (Rules-Setting) ในเรื่องดังกล่าวภายใต้ Regional CEP

ขณะที่ อาเซียนยืนยันว่า ต้องการจำกัดขอบเขตของการเจรจาให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ใน CEP Framework คือ ไม่ยอมรับเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ เพราะไม่ได้ระบุไว้ใน CEP Framework ส่วนเรื่องนโยบายการแข่งขัน และทรัพย์สินทางปัญญา ให้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการด้านความร่วมมือและการอำนวยความสะดวกทางการค้า

สาเหตุที่ไม่สามารถยอมรับประเด็นเหล่านี้ได้ เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อนภายในประเทศ อาเซียนส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนาอย่างไม่พร้อมที่จะเปิดเสรีในเรื่องเหล่านี้ และการเจรจาในเรื่องดังกล่าวควรอยู่ภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก (WTO)

ประเด็นที่ 3: กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

ญี่ปุ่นแสดงท่าทีชัดเจนในการจัดทำความตกลง Regional CEP ระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่น คือ ต้องการให้อาเซียนถือเสมือนว่า ญี่ปุ่นเป็นประเทศสมาชิกหนึ่งในอาเซียน โดยสามารถร่วมใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ผ่านช่องทางการใช้กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดของสินค้า ดังนี้

1. ญี่ปุ่นเสนอให้ใช้กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าแบบสะสม (Cumulative ROO) โดยเสนอให้ใช้เกณฑ์การสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-added) 40% โดยสะสมจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและญี่ปุ่น (Cumulative AJCEP ROO) กล่าวคือ ต้องการให้ถิ่นกำเนิดสะสมโดยนำวัตถุดิบ (content) ของอาเซียนกับญี่ปุ่นรวมกันให้ได้ 40% แล้วสามารถนับเป็นสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดจากอาเซียน (ASEAN Origin)

เพื่อจะขอใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้การลดภาษีที่เท่ากันของอาเซียน (Common Effective Preferential Tariff Scheme: CEPT) จากประเทศที่สามในอาเซียน

2. ญีปุ่นจะเรียกเก็บภาษีจากประเทศสุดท้ายที่ส่งสินค้าเข้าญีปุ่นตามอัตราที่ญีปุ่นตกลงในทวิภาคีกับสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ
3. อาเซียนไม่ยอมรับแนวคิดของญีปุ่น เพราะเห็นว่า ญีปุ่นไม่ใช่อาเซียน ดังนั้น จึงไม่ควรที่จะได้รับสิทธิใน CEPT นอกจากนี้ ข้อเสนอของญีปุ่น อาจจะมีผลกระทบในทางลบต่อการขยายการลงทุนในอาเซียนโดยเฉพาะการลงทุนใหม่ๆ ในสินค้า high-ends เช่น รถยนต์และส่วนประกอบ เนื่องจากญีปุ่นไม่จำเป็นต้องย้ายฐานการผลิตมายังอาเซียน นอกจากนี้ ข้อเสนอเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดของญีปุ่น อาจทำให้เกิดปัญหาในการเจรจาแบบทวิภาคี (Bilateral EPA) กล่าวคือ ญีปุ่นต้องการเข้ามาเจาะตลาดอาเซียนโดยใช้อัตรา CEPT (ซึ่งปัจจุบันภาษีอยู่ที่ 0-5%) โดยเน้นสินค้าอุตสาหกรรม ขณะที่อาเซียนส่งสินค้าไป ญีปุ่นต้องเสียภาษีตามข้อผูกพันทวิภาคีที่ญีปุ่นทำไว้กับแต่ละประเทศ ซึ่งมีภาษีสูง และบางรายการก็ไม่อยู่ในรายการลด/ยกเลิกภาษีโดยเฉพาะสินค้าเกษตร
4. อาเซียนได้เสนอทางแก้ปัญหาดังกล่าว โดยเสนอให้มีการเจรจาตารางข้อผูกพันการลดภาษีของญีปุ่นที่จะใช้กับสมาชิกอาเซียนทุกประเทศเพียงชุดเดียว (Common list) เพื่อแก้ไขปัญหาการสูญเสียแหล่งกำเนิด หากสินค้าอยู่ในรายการสินค้าที่ได้ยกออกจากการเจรจา (Excluded list) ระหว่างประเทศสุดท้ายที่ส่งออกกับญีปุ่น รวมทั้งปัญหาว่าจะยอมให้มีการสะสมถิ่นกำเนิดใน AJCEP หรือไม่ หากสินค้าอยู่ในรายการ excluded ของประเทศที่เกิดกระบวนการผลิตก่อนส่งออก โดยอาเซียนเห็นว่าการจัดทำ Common List จะทำให้ข้อเสนอของญีปุ่นเกิดผลได้ในทางปฏิบัติ แต่ญีปุ่นไม่ยอมรับข้อเสนอนี้

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 2

เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2548 ณ กรุงเทพฯ ประเทศไทย

การประชุมครั้งนี้ ยังไม่มีความคืบหน้า เนื่องจากทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงได้ในประเด็นหลักๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1: กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

1. ญี่ปุ่นยืนยันท่าทีที่จะนำกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าและอัตราภาษีภายใต้ความตกลงทวิภาคี (Bilateral FTA) ที่ญี่ปุ่นมีกับประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ละประเทศมาใช้กับความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียน-ญี่ปุ่น โดยให้มีการเจรจาหลักเกณฑ์ของกฎถิ่นกำเนิดสะสมระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน-ญี่ปุ่น (Cumulative AJCEP ROO) สำหรับสินค้าที่มีการใช้วัตถุดิบหรือมีการผลิตในญี่ปุ่นและอาเซียน โดยเสนอให้สามารถนำวัตถุดิบ (content) ของอาเซียนกับญี่ปุ่นรวมกันแล้วสามารถนับเป็นสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดจากอาเซียน (ASEAN Origin)
2. ในกรณีที่ประเทศสมาชิกอาเซียนนำเข้าสินค้าจากญี่ปุ่นมาผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ญี่ปุ่นเคยเสนอให้ประเทศที่นำเข้าสินค้าสุดท้ายเก็บภาษีจากสินค้าที่มาจากสมาชิกอาเซียนในอัตราภาษี CEPT แต่อาเซียนยืนยันไม่ยอมรับข้อเสนอนี้ ญี่ปุ่นจึงได้เสนอว่า สมาชิกอาเซียนสามารถเลือกเก็บภาษีสินค้าโดยใช้อัตราภาษี CEPT หรือ อัตราภาษีภายใต้ความตกลงทวิภาคี (Bilateral FTA) ระหว่างประเทศนำเข้าสุดท้ายกับญี่ปุ่น
3. อาเซียนไม่ยอมรับข้อเสนอของญี่ปุ่น เพราะเห็นว่า การเจรจา AJCEP ควรเป็นในลักษณะ Regional กล่าวคือ เป็นการเจรจาระหว่างอาเซียน

ทั้ง 10 ประเทศกับญี่ปุ่น โดยมีการเจรจาสินค้าที่จะเปิดตลาดระหว่างอาเซียน 10 ประเทศกับญี่ปุ่น (common products) และไม่ควรมุ่งเน้นการเจรจาความตกลงแบบทวิภาคีมาเชื่อมโยงกับ AJCEP ซึ่งญี่ปุ่นอ้างว่าการเจรจารายการสินค้าที่จะอยู่ภายใต้ AJCEP จะขัดกับกรอบการทำงานเมื่อปี 2546 ซึ่งผู้นำได้ตกลงว่าจะไม่มีการเจรจาเปิดตลาดสินค้าใหม่ ซึ่งอาเซียนก็ได้อ้างว่า การเจรจา common products ไม่ได้เป็นการเปิดการเจรจาขอลดหย่อนในความตกลงสองฝ่ายขึ้นมาใหม่ นอกจากนั้น การเจรจาเรื่องเปิดตลาดนั้น ประกอบด้วย การเจรจาลด/ยกเลิกภาษี การเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดของสินค้า และการเจรจาเรื่องมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs) หากมีการเปิดเจรจาประเด็นใด ก็ควรจะดำเนินไปพร้อมกันทั้งหมด ดังนั้น หากญี่ปุ่นต้องการเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดของสินค้าก็ต้องสามารถเจรจาลด/ยกเลิกภาษี ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายควรเริ่มการเจรจารายการสินค้าที่จะนำมาลด/ยกเลิกภาษีระหว่างกัน ซึ่งญี่ปุ่นยังไม่ยอมรับข้อเสนอของอาเซียน เพราะไม่ต้องการให้มีการเจรจาลด/ยกเลิกภาษีใหม่ เนื่องจากได้เจรจาในกรอบทวิภาคีแล้ว นอกจากนั้น อาเซียนบางประเทศเห็นว่า ควรขอให้ความตกลงสองฝ่ายที่ญี่ปุ่นกำลังเจรจากับสมาชิกอาเซียนเสร็จสิ้นก่อน จึงจะสามารถประเมินแนวทางการดำเนินการต่อไป เพราะขณะนี้ยังไม่สามารถมองเห็นผลดี/ผลเสียของข้อเสนอของญี่ปุ่นอย่างชัดเจน

ประเด็นที่ 2: เรื่องทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายการแข่งขัน

ญี่ปุ่นยื่นข้อเสนอเรื่องความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายการแข่งขัน ซึ่งอาเซียนพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเสนอของญี่ปุ่นอาจเกิดผลผูกพันทางปฏิบัติสำหรับสมาชิกอาเซียน จึงเสนอว่า เรื่องดังกล่าว ควรจำกัดให้อยู่ในเฉพาะขอบเขตความร่วมมือเท่านั้น

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 3

ระหว่างวันที่ 10-12 เมษายน 2549 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

1. ร่างความตกลง AJCEP (Draft Text)

ที่ประชุมได้แลกเปลี่ยนร่างความตกลงฯ ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อบททั่วไป ข้อบทสุดท้าย ข้อบทเรื่องการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน ฯลฯ

2. แนวทางการเปิดตลาดสินค้า

ฝ่ายญี่ปุ่นได้ยื่นข้อเสนอการเปิดตลาดสินค้าอย่างเป็นทางการ โดยเสนอให้ประเทศสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนบัญชีรายการสินค้า ซึ่งบัญชีดังกล่าวจะมีระยะเวลายกเลิกภาษี (Timeframe) ภายใน 10 ปี และครอบคลุมร้อยละ 90 ขึ้นไป (แต่ไม่ถึงร้อยละ 100) ของจำนวนรายการสินค้า และมูลค่าการนำเข้า สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศและญี่ปุ่น (ส่วนประเทศอาเซียนใหม่ครอบคลุมอย่างน้อยร้อยละ 90) ส่วนรายการที่เหลือจะถูกยกเว้น (Exclusion) จากความตกลง AJCEP โดยให้ไปใช้ข้อตกลงทวิภาคี (Bilateral EPA) แทน

อย่างไรก็ตามอาเซียนเห็นว่า สัดส่วนการเปิดตลาดของญี่ปุ่นควรมากกว่าฝ่ายอาเซียนเนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และในขั้นนี้ ไม่น่าจะมีรายการสินค้าที่จะยกเว้นออกจากการลด/ยกเลิกภาษีก่อนการเจรจา (Priori exclusion) โดยให้ข้อสังเกตว่า ในความตกลงระหว่างอาเซียนและคู่เจรจาอื่นๆ (จีน ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์) การเปิดเสรีครอบคลุมสินค้าทุกรายการ โดยรายการอ่อนไหวจะมีความยืดหยุ่นด้วยระยะเวลาการเปิดตลาด สำหรับเรื่องระยะเวลาในการยกเลิกภาษี อาเซียนมองว่าญี่ปุ่นมีข้อตกลงทวิภาคีกับอาเซียนแต่ละประเทศ และมีระยะเวลาการยกเลิกภาษีสินค้าที่ต่างกัน ดังนั้น เพื่อไม่ให้มีการเปิดเจรจาเรื่องการเปิดตลาดสินค้าอีกภายใต้ความตกลง AJCEP ญี่ปุ่นจะเสนอข้อเสนอเกี่ยวกับระยะเวลาการยกเลิกภาษีที่ให้ประโยชน์น้อยสุด (Worst concession)

ที่ให้ในแต่ละความตกลงทวิภาคี โดยอาเซียนสามารถเลือกใช้ได้ระหว่างข้อตกลง AJCEP และข้อตกลงทวิภาคี

3. กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

อาเซียนเสนอให้ญี่ปุ่นรับกฎทั่วไป (General Rule) คือ หลักเกณฑ์สัดส่วนต้นทุนการผลิตภายในภูมิภาคไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของราคาสินค้า F.O.B หรือการเปลี่ยนพิกัดอัตราศุลกากร (Regional Value Content- RVC 40% หรือ Change of Tariff Classification- CTC) และให้จำกัดจำนวนรายการสินค้าที่นำมาจัดทำกฎถิ่นกำเนิดสินค้าเฉพาะรายการ (Products Specific Rule: PSR) ขณะที่ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอให้จัดทำกฎถิ่นกำเนิดสินค้าเฉพาะรายการสำหรับสินค้าทุกรายการ นอกจากนี้ ฝ่ายญี่ปุ่นได้เสนอให้ใช้หลักเกณฑ์สินค้าที่ผลิตหรือใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศผู้ส่งออก (Wholly-Obtained) ในการพิจารณาถิ่นกำเนิดสำหรับกลุ่มสินค้าเกษตร ป่าไม้ และประมง ซึ่งในเบื้องต้นฝ่ายอาเซียนไม่เห็นด้วยกับหลักการดังกล่าว

4. การเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน

ญี่ปุ่นไม่ต้องการให้มีการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนเพิ่มเติมจากที่ตกลงไว้ในข้อตกลงทวิภาคี แต่เสนอให้ทั้งสองฝ่ายพยายามที่จะหาช่องทางในการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ ฝ่ายอาเซียนเห็นว่าข้อเสนอของญี่ปุ่นที่ไม่ให้มีการเจรจาเรื่องการค้าบริการและการลงทุนเพิ่มเติม อาจจะทำให้ความตกลง AJCEP ไม่มีคุณภาพและอาจไม่สอดคล้องกับพันธกรณีของ GATS โดยเสนอว่า น่าจะนำแนวทางการเปิดเสรีภายใต้อาเซียน-จีน อาเซียน-ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์ มาเป็นพื้นฐาน

5. เรื่องทรัพย์สินทางปัญญาและความร่วมมืออื่นๆ

ญี่ปุ่นเสนอร่างข้อบทเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งมีนัยส่วนใหญ่เป็นเรื่องความร่วมมือ เพื่อยกระดับการพัฒนาเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาในอาเซียน ทั้งนี้ ไทยเสนอให้มีความช่วยเหลือด้านเทคนิคระบุไว้ในร่างข้อบทด้วย ส่วนความ

ร่วมมือด้านอื่นๆ นั้น ญี่ปุ่นเสนอว่า หากฝ่ายอาเซียนต้องการความร่วมมือด้านใดเป็นพิเศษขอให้ยื่นเสนอต่อฝ่ายญี่ปุ่นต่อไป

ทั้งนี้ อาเซียนยังไม่ได้ตอบรับข้อเสนอของญี่ปุ่นในทุกเรื่อง เพราะยังไม่ได้มีการหารือในรายละเอียด และจะมีข้อเสนอโต้ตอบ (Counter Proposal) ในเรื่องต่างๆ เช่น แนวทางการเจรจา (Negotiation Guidelines) และร่างข้อบทย (Draft Text) เรื่องการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน ความร่วมมือในด้านอื่นๆ ในการเจรจารอบต่อไป

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 4

ระหว่างวันที่ 27-29 มิถุนายน 2549 ณ สำนักเลขาธิการอาเซียน กรุงเทพมหานคร ประเทศอินโดนีเซีย

1. การเปิดตลาดสินค้า

ทั้งสองฝ่ายได้ยื่นข้อเสนอแนวทางการเปิดตลาดสินค้า (Modality) โดยญี่ปุ่นเสนอให้โดยบัญชีรายการสินค้าของญี่ปุ่นครอบคลุมร้อยละ 90 ขึ้นไป ส่วนประเทศอาเซียน 7 [สมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ (บรูไน ดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย) และเวียดนาม] ครอบคลุมร้อยละ 90 ขึ้นไปเช่นกัน แต่สัดส่วนโดยรวมของญี่ปุ่นต้องครอบคลุมมากกว่า สัดส่วนโดยรวมของอาเซียน 7 ส่วนประเทศอาเซียนใหม่ (เขมร ลาว เมียนมาร์) ให้ครอบคลุม ร้อยละ 90 โดยสัดส่วนดังกล่าวเป็นสัดส่วนของรายการสินค้า (Tariff Lines) และมูลค่าการนำเข้า (Trade Value) ในปี 2548 และมีระยะเวลา ยกเลิกภาษีภายใน 10 ปี ส่วนรายการที่เหลือจะถูกยกเว้น (Exclusion) จากความตกลง AJCEP โดยให้ไปใช้ข้อตกลงทวิภาคี (Bilateral EPA) แทน

บัญชีรายการสินค้าข้างต้น คือ การเลือกนำผลสรุปจากความตกลงทวิภาคี ที่ญี่ปุ่นทำไว้กับอาเซียนแต่ละประเทศมาผนวกในความตกลง AJCEP โดยไม่มีการเจรจาใหม่ภายใต้ AJCEP ซึ่งญี่ปุ่นอ้างว่า เป็นไปตามกรอบความตกลง AJCEP ที่ผู้นำได้ลงนามไว้เมื่อปี 2546 ที่ได้ระบุว่า จะไม่มีการเจรจาข้อผูกพัน การเปิดเสรีทวิภาคีที่ได้ตกลงกันไปแล้วอีกในรอบ AJCEP โดยญี่ปุ่นจะแก้ไข ปัญหาระยะเวลาการยกเลิกภาษีที่ต่างกันในความตกลงทวิภาคีที่ญี่ปุ่นทำไว้กับ สมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ ด้วยวิธีการให้ระยะเวลาการยกเลิกภาษีที่ให้ ประโยชน์น้อยสุด (Worst concession) ที่ให้ในแต่ละความตกลงทวิภาคีในความ ตกลง AJCEP โดยสมาชิกอาเซียนสามารถเลือกใช้ได้ระหว่างความตกลง AJCEP และความตกลงทวิภาคี

อาเซียนยื่นข้อเสนอการเปิดตลาดสินค้าที่มีการเปิดเสรี (Ambition) มากกว่าญี่ปุ่น โดยบัญชีรายการสินค้าจะครอบคลุมทุกรายการสินค้า และมีความยืดหยุ่นสำหรับรายการอ่อนไหว (ลดภาษีไม่เหลือ 0 หรือลดภาษีลงจากอัตราฐานร้อยละ 20 หรือ 50) รวมทั้งให้ความยืดหยุ่นแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ซึ่งรวมถึงประเทศเวียดนามด้วย

ญี่ปุ่นไม่ยอมรับข้อเสนอของอาเซียน โดยอ้างว่า ข้อเสนอดังกล่าวถือว่าเป็นการเปิดการเจรจาใหม่ (Re-open) ในสิ่งที่ได้ตกลงกันไปแล้วในความตกลงทวิภาคี ทั้งนี้ ฝ่ายอาเซียนเห็นว่า หากญี่ปุ่นไม่ต้องการให้มีการเจรจาใหม่ในเรื่องการเปิดตลาดสินค้า ก็จะต้องไม่มีการเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (Rules of Origin) รวมทั้งเรื่องการค้าบริการและการลงทุนเพราะการเจรจาดังกล่าวจะต้องทำให้สมดุลกันในทุกเรื่อง

2. การค้าบริการ

ญี่ปุ่นเสนอข้อบทเรื่องการค้าบริการในลักษณะ Best Endeavour clause ซึ่งหมายความว่า ให้ประเทศสมาชิกเปิดเสรีการค้าบริการที่เพิ่มขึ้นเท่าที่จะพยายามทำได้มากที่สุด โดยหาช่องทางในการเปิดเสรีการค้าบริการเพิ่มมากขึ้น และไม่ต้องการให้มีการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการเพิ่มเติมจากที่ตกลงไว้ในข้อตกลงทวิภาคี

3. การลงทุน

ญี่ปุ่นเน้นว่าในข้อบทการลงทุนต้องมีข้อกำหนดบังคับ (Mandatory) ในเรื่อง การคุ้มครองการลงทุน การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured Nation Treatment : MFN) การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment : NT) สำหรับการลงทุนที่เกิดขึ้นแล้ว (Post-establishment) และให้คุ้มครองการลงทุนที่เกิดขึ้นแล้วทั้งประเภทการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับบริการและมีให้บริการ และการลงทุนทางตรงและ Portfolio investment

ด้วย ส่วนด้านการเปิดเสรี ญีปุ่นต้องการให้การขยายสิทธิประโยชน์ (MFN) ให้ ญีปุ่นโดยอัตโนมัติหากอาเซียนไปมีความตกลงกับประเทศที่สามในอนาคต

4. เรื่องอุปสรรคทางเทคนิคด้านการค้า (TBT) และมาตรฐานสุขอนามัย พืชและสัตว์ (SPS)

ฝ่ายอาเซียนขอให้มีการเจรจาเรื่อง TBT และ SPS ในความตกลง AJCEP ด้วย ทั้งนี้ญี่ปุ่นอ้างว่า ญี่ปุ่นไม่มีนโยบายในการเจรจาเรื่องดังกล่าวใน AJCEP หรือในความตกลงทวิภาคีที่ทำกับประเทศอื่นๆ โดยจะมีกลไกอื่นทดแทน และ ภายใต้ WTO ก็มีการหารือในเรื่องนี้อยู่แล้ว

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 5

ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม 2549 - 1 สิงหาคม 2549 ณ สำนักเลขาธิการอาเซียน กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

1. การเปิดตลาดสินค้า

ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถหาข้อยุติเรื่องแนวทางในการเปิดตลาดสินค้า (Modality) ได้โดยประเด็นสำคัญอยู่ที่สัดส่วนของรายการสินค้าอ่อนไหว (Sensitive) ดังนี้

- 1.1 ญี่ปุ่นเสนอให้มีรายการสินค้าอ่อนไหวโดยจะจัดอยู่ในรายการยกเว้นออกจากการลด/ยกเลิกภาษี (Exclusion) ถึง 8 % (สำหรับญี่ปุ่น) และ 9% สำหรับประเทศอาเซียน 6 โดยสินค้าเหล่านี้ให้ใช้ข้อตกลงภายใต้การเจรจาทวิภาคี (Bilateral EPA) ระหว่างสมาชิกอาเซียนและญี่ปุ่นแทน
- 1.2 ขณะที่ฝ่ายอาเซียนเสนอให้สัดส่วนรายการอ่อนไหวของญี่ปุ่นมีเพียง 3 % และ 10% สำหรับอาเซียน 6 โดยยึดหยุ่น คือ สินค้าดังกล่าวอาจไม่ต้องลดภาษีเหลือ 0

1.3 ญี่ปุ่นไม่รับข้อเสนอของอาเซียน โดยอ้างว่าข้อเสนอดังกล่าวจะขัดต่อกรอบความตกลง AJCEP ที่ผู้นำได้ลงนามไว้เมื่อปี 2546 ที่ได้ระบุว่าจะไม่มีการเปิดเจรจาใหม่ (re-negotiation) ในสิ่งที่ได้ตกลงกันไปแล้วในความตกลงทวิภาคี

2. การประชุมคณะทำงานเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

ทั้งสองฝ่ายได้ยอมรับกฎทั่วไป (General Rules) คือ สัดส่วนต้นทุนการผลิตภายในภูมิภาคไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของราคา F.O.B (Regional Value Content' RVC 40%) หรือใช้หลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราศุลกากรในระดับ 4 หลัก (Change of Tariff Heading) และให้จำกัดจำนวนรายการสินค้าที่นำมาจัดทำกฎถิ่นกำเนิดสินค้าเฉพาะรายการ (Products Specific Rule: PSR) นอกจากนี้ ที่ประชุมได้หารือเรื่องร่างข้อบทกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ซึ่งยังหาข้อยุติไม่ได้ เช่น เรื่องวิธีการคำนวณสัดส่วนการได้ถิ่นกำเนิด / คำจำกัดความของเรือ (Vessel) สำหรับการได้ถิ่นกำเนิดในสินค้าประมง เป็นต้น

3. การค้าบริการและการลงทุน

ฝ่ายอาเซียนได้ให้ความเห็นต่อร่างข้อบทของญี่ปุ่นเรื่องการค้าบริการและการลงทุน โดยฝ่ายไทยได้ให้ข้อสังเกตว่าร่างข้อบทที่ญี่ปุ่นเสนอนั้น แม้ว่าจะมีลักษณะที่แต่ละประเทศสามารถปฏิบัติได้

¹ ในเรื่องการค้าบริการ ญี่ปุ่นเสนอให้ทั้งสองฝ่ายพยายามหาช่องทางที่จะเปิดเสรีในอนาคต ในเรื่องการเปิดเสรีการลงทุน หรือ pre-establishment ญี่ปุ่นเน้นเรื่องการให้ MFN (การขยายสิทธิประโยชน์ให้แก่ญี่ปุ่นโดยอัตโนมัติหากอาเซียนไปมีความตกลงกับประเทศที่สามในอนาคต) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment' NT) โดยญี่ปุ่นเสนอให้เป็นแบบ best endeavor clause ในขณะที่เรื่องการคุ้มครองการลงทุน (Post Establishment) ญี่ปุ่นเสนอการให้ MFN และ NT เป็นแบบ mandatory

(Best Endeavour clause) ทั้งในบทบาทการค้าบริการและการลงทุน แต่นัยทางกฎหมาย จะทำให้ฝ่ายอาเซียน (รวมทั้งไทย) ต้องผูกพันมากกว่าที่ได้มีการตกลงไปแล้วในข้อตกลงทวิภาคี ฝ่ายอาเซียนมีข้อสังเกตว่า หากญี่ปุ่นต้องการ minimalist approach ในการเจรจาความตกลง AJCEP ก็อาจให้ข้อบทเรื่องการค้าบริการและการลงทุนเป็นส่วนหนึ่งในเรื่องความร่วมมือ แต่ฝ่ายญี่ปุ่นไม่เห็นด้วยและต้องการให้มีข้อบทในเรื่องดังกล่าวเพราะมีความสำคัญต่อนักลงทุนชาวญี่ปุ่น

4. ความร่วมมือ

- 4.1. กระทรวงเศรษฐกิจการค้าและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น (Ministry of Economy, Trade and Industry: METI) เสนอความร่วมมือเพื่อที่จะส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในด้านการค้าและเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการลงทุน อาทิ เช่น เรื่อง ASEAN Common Investment Climate ความร่วมมือเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของระบบ logistic ระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่น/การสนับสนุน ASEAN Brand Project โดยดำเนินงานผ่าน One Village, One Product Activities เพื่อส่งเสริม SMEs ของประเทศอาเซียน และโครงการเพื่อการพัฒนาประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน
- 4.2. กระทรวงเกษตร ประมง และป่าไม้ของญี่ปุ่น (Ministry of Agriculture, Fisheries, and Forests: MAFF) เสนอความร่วมมือด้านต่างๆ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการเรื่องป่าไม้ที่ยั่งยืน สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และ SPS โดยญี่ปุ่นมีงบประมาณ 60-160 ล้านดอลลาร์ ที่จะสนับสนุนโครงการเหล่านี้ให้แก่สมาชิกอาเซียน
- 4.3. ญี่ปุ่นเสนอให้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อหารือเรื่องความร่วมมือข้างต้น ซึ่งฝ่ายอาเซียนเห็นด้วยกับข้อเสนอของญี่ปุ่น

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 6

ระหว่างวันที่ 25-28 กุมภาพันธ์ 2550 ณ ประเทศฟิลิปปินส์

1. การเปิดตลาดสินค้า

ญี่ปุ่นยืนยันที่จะยื่นรายการสินค้าที่ได้ยกออกจากการเจรจา (Exclusion list) ตามที่อาเซียนเรียกร้องก็ต่อเมื่ออาเซียนยอมรับแนวทางในการเปิดตลาดสินค้า (modality) การลด/ยกเลิกภาษีของญี่ปุ่นแล้วเท่านั้น และไม่ต้องการให้มีการเจรจารายพิกัด (line by line) แต่ยอมให้มีเพียงการปรับแนวทางในการเปิดตลาดสินค้า (fine-tuning modality) ได้เท่านั้น ทั้งนี้ อาเซียนยืนยันว่า การที่เรียกร้อง exclusion list จากญี่ปุ่น เพื่อพิจารณาว่า จะกระทบต่ออาเซียนมากน้อยเพียงใด และจะรับ modality ของญี่ปุ่นได้หรือไม่

แม้ว่าญี่ปุ่นรับประกันว่า Exclusion list จะไม่เกินร้อยละ 3 ของมูลค่านำเข้าจากสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ แต่อาเซียนได้เห็นว่า Exclusion list จะต้องก่อให้เกิดภาระต่ออาเซียนแต่ละประเทศอย่างทัดเทียมกัน (equitable share of burden) ซึ่งญี่ปุ่นเห็นว่า หากต้องการให้มี equitable share of burden ก็ไม่สามารถมี exclusion list เพียงรายการเดียวกับทุกประเทศในอาเซียนได้

นอกจากนั้น อาเซียนยืนยันท่าทีตามข้อเสนอเดิมของตนที่เสนอขอให้ญี่ปุ่นเพิ่มสัดส่วนสินค้าในรายการลดภาษีปกติ (Normal track) ที่จะลดภาษีลงเหลือ 0% ภายใน 10 ปี เป็น 95% ของมูลค่าการนำเข้าจากอาเซียนทั้งหมด จากเดิม 88% ญี่ปุ่นกล่าวว่า การที่อาเซียนจะเสนอ Modality ของตนและให้เพิ่มสัดส่วนการลดภาษีของ Normal track นั้น เป็นการเปลี่ยนท่าที (back-track) เพราะเข้าใจว่า รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนยอมรับ modality การลด/ยกเลิกภาษีตามเสนอของตนแล้ว จึงถือว่าเป็นหลักการในการเจรจา

สมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ยอมรับว่าตนเองต้องการมี Exclusion list เช่นกัน แต่อาจเจรจาให้ญี่ปุ่นลดรายการสินค้าใน Exclusion list ให้เหลือไม่เกินร้อยละ 1 ของมูลค่านำเข้าจากแต่ละประเทศ

ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะแลกเปลี่ยน Modality และ Exclusion list ระหว่างกันในการเจรจาครั้งต่อไปในเดือนเมษายน 2550 โดยอาเซียนจะยื่นข้อเสนอโต้ตอบ (Counter proposal) ใน modality ของตนพร้อมกับร่างความตกลงการค้าสินค้าให้กับญี่ปุ่นในปลายเดือนมีนาคมนี้

2. การบริการและการลงทุน

ญี่ปุ่นต้องการทำความตกลงแบบ Single-undertaking ซึ่งจะลงนามความตกลงครั้งเดียวเมื่อเจรจาเสร็จสิ้นทุกเรื่อง โดยอ้างว่า ไม่สามารถเสนอร่างความตกลงการค้าสินค้าแยกกับความตกลงการค้าบริการและการลงทุนต่อสภาญี่ปุ่น (Diet) ในลักษณะตามลำดับ (sequential) ได้ในทางเทคนิค

สมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่ไม่ขัดข้องที่จะมีความตกลงในลักษณะ Single-undertaking คงมีอินโดนีเซียที่ไม่เห็นด้วยในหลักการ แต่ส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญของตนพิจารณาร่างข้อบทที่จัดทำโดยเลขาธิการอาเซียนเพื่อโต้ตอบร่างของญี่ปุ่น ทั้งนี้อาเซียนจะพิจารณาเสนอโต้ตอบร่างข้อบทการค้าบริการและการลงทุนของตนต่อญี่ปุ่นในการประชุมรอบต่อไป อย่างไรก็ตาม อาเซียนไม่เห็น

ด้วยกับร่างข้อบทการค้าบริการและการลงทุนในลักษณะให้ประเทศสมาชิกเปิดเสรีการค้าบริการที่เพิ่มขึ้นเท่าที่จะพยายามทำได้มากที่สุด (Best Endeavour clause)

3. กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

การเจรจาในส่วนข้อบทกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากทั้งสองฝ่ายยังมีความเห็นไม่ตรงกันในหลายประเด็น และบางประเด็นต้องรอให้การเจรจาข้อบทความตกลงการค้าสินค้าเสร็จสิ้นก่อน โดยทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและซักถามในประเด็นต่างๆ เช่น นิยามของคำว่า Aquaculture, factory ship และ competent governmental authority กฎเกณฑ์ขั้นต่ำ (de minimis) และ กฎ minimal operations and processes เป็นต้น ทั้งนี้ ฝ่ายญี่ปุ่นได้ยื่นข้อเสนอหลักเกณฑ์กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า สำหรับสินค้าแต่ละประเภทให้ฝ่ายอาเซียนพิจารณา

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 7

ระหว่างวันที่ 16-18 เมษายน 2550 ประเทศญี่ปุ่น

1. การเปิดตลาดสินค้า

ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถหาข้อสรุปในเรื่อง Modality ได้ และยังไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนรายการอ่อนไหวระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่น (ตามที่ได้ตกลงกันไว้ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น เมื่อเดือนมกราคม 2550 และการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น เมื่อเดือนมีนาคม 2550)

ญี่ปุ่นได้ยื่น Modality ใหม่ในการเปิดตลาดสินค้าสำหรับอาเซียน ดังนี้

- (1) รายการสินค้าในกลุ่มรายการลดภาษีปกติ (Normal Track) ร้อยละ 90 ของการนำเข้าจากญี่ปุ่นและอาเซียน โดยคิดจากมูลค่าการนำเข้า (Trade Value - TV) และ รายการสินค้า (Tariff Line ' TL)
- (2) ญี่ปุ่นยอมยืดหยุ่นในกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) โดยรายการอ่อนไหว (Sensitive List) กำหนดให้มี 3.8% โดยให้เลือกได้ระหว่างการคำนวณโดยใช้มูลค่าการนำเข้าหรือรายการสินค้า (TV or TL) ส่วนรายการอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive List) และรายการยกเว้นออกจากการเจรจา (Exclusion) ให้อาเซียนอิงผลสรุปในข้อตกลงทวิภาคีระหว่างญี่ปุ่นกับอาเซียนแต่ละประเทศ

ฝ่ายอาเซียนรวมทั้งไทยมีข้อจำกัดจากผลการเจรจาข้อตกลงทวิภาคีในการทำตาม Modality ของญี่ปุ่น คือ

- (1) ฟิลิปปินส์ สามารถจัดสินค้าในกลุ่ม Normal Track ได้ 97% ของ TL แต่ 37% ของ TV (มีสินค้ายกเว้นจากญี่ปุ่น 6 รายการ (TL) แต่คิดเป็นมูลค่า 39% ของการนำเข้าจากญี่ปุ่น)

- (2) อินโดนีเซีย มีสินค้ายกเว้นในความตกลงทวิภาคีเท่ากับ 7% ของรายการสินค้า (TL) และคิดเป็น 8% ของมูลค่าสินค้า (TV)
- (3) ไทย สามารถจัดสินค้าในกลุ่ม Normal Track ได้ 97.44 ของ TL แต่ 88.54 ของ TV

อย่างไรก็ตาม ฝ่ายอาเซียนยืนยันว่า จะไม่เปิดตลาดให้ญี่ปุ่นเพิ่มเติมจากความตกลงทวิภาคี หากญี่ปุ่นไม่พร้อมที่จะเปิดตลาดให้มากกว่าอาเซียน

2. การค้าบริการและการลงทุน

ไทยเห็นว่าการเจรจาการค้าบริการและการลงทุนในกรอบนี้ยังไม่ควรมีการเจรจาในอนาคตอันใกล้ เพราะอาเซียนเกือบทุกประเทศมีความตกลงสองฝ่ายกับญี่ปุ่นแล้ว ไทยจึงเสนอร่างข้อบทการค้าบริการและการลงทุนซึ่งมีแนวทางแบบ minimalist โดยเสนอให้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ (Sub-committee) ขึ้นมาเพื่อหารือแนวทางการเจรจาเปิดตลาดและขยายความร่วมมือในอนาคต นอกจากนี้ไทยไม่เห็นด้วยกับร่างที่ฝ่ายเลขาธิการอาเซียนและร่างที่ญี่ปุ่นเสนอก่อนหน้านี้ เพราะไม่ครอบคลุมแต่มีลักษณะเลือกเพียงบางบทบัญญัติ (Provision) ซึ่งต้องการการเจรจากันต่อไป ซึ่งต้องใช้เวลาและคงไม่สามารถหาข้อสรุปได้ตามกำหนดเวลา ไทยจึงเสนอร่างข้อบทให้อาเซียนใช้เป็นท่าทีในการเจรจากับญี่ปุ่น ซึ่งอาเซียนตกลงจะใช้ร่างของไทยเป็นพื้นฐาน แต่ได้ระบุเพิ่มเติมว่าจะมีการเจรจาในอนาคตและกำหนดกรอบเวลาในการสรุปผลการเจรจาให้ชัดเจนขึ้น (X year)

ญี่ปุ่นเห็นว่าร่างที่อาเซียนเสนอขาดสาระสำคัญโดยเฉพาะเรื่องการคุ้มครองการลงทุน นอกจากนี้ ยังเห็นว่าการเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุนควรชะลอไปหลังจากที่อาเซียนประสบผลในการใช้ความตกลงระหว่างกันเองแล้ว

3. ความร่วมมือ

การจัดตั้งคณะทำงานเรื่องความร่วมมือ ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงในกรอบการทำงานของคณะทำงานเรื่องความร่วมมือ โดยจะมอบหมายให้คณะทำงานเรื่องความร่วมมือหารือเรื่องข้อบท กรอบและโครงสร้างของความร่วมมือภายใต้ความตกลง AJCEP ต่อไป

พลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 8

ระหว่างวันที่ 12-16 มิถุนายน 2550 ณ ประเทศฟิลิปปินส์

1. การเปิดตลาดสินค้า

ฝ่ายอาเซียนและญี่ปุ่นได้แลกเปลี่ยนข้อเสนอการเปิดตลาดสินค้า (Offer List) ระหว่างกัน ซึ่งเป็นไปตามมติที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น อย่างไม่เป็นทางการ (Informal AEM-METI) เมื่อต้นเดือนพฤษภาคม 2550 ที่ประเทศบรูไน และได้มีการหารือสองฝ่ายในเบื้องต้นกับญี่ปุ่น แต่มีบางประเทศ คือ มาเลเซีย กัมพูชา และลาว ที่ยังไม่สามารถยื่นรายการข้อเสนอ (Offer List) ของตนได้

ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะนำ Offer List ของแต่ละฝ่ายไปวิเคราะห์ในรายละเอียดก่อน และจะหารือในการประชุมรอบต่อไป

2. การค้าบริการ

มีการประชุมคณะทำงานด้านการบริการเป็นครั้งแรก โดยฝ่ายไทยได้รับมอบหมายให้เป็นประธานร่วมฝ่ายอาเซียน โดยอาเซียนและญี่ปุ่นได้พิจารณาร่างความตกลงของแต่ละฝ่าย

ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถหาข้อสรุปในร่างข้อบทยุติได้ โดยทั้งสองฝ่ายต้องการให้ข้อบทยุติเป็นไปในลักษณะ Minimalist และให้มีการเจรจาใหม่ในอนาคต แต่ญี่ปุ่นขอระบุในเรื่อง Normal Track และ MFN ซึ่งอาเซียนไม่ยอมรับเพราะเห็นว่า เป็นการเจาะจงเลือกเฉพาะข้อบทยุติในเรื่องนี้

3. การลงทุน

มีการประชุมคณะทำงานด้านการลงทุนเป็นครั้งแรก โดยทั้งสองฝ่ายได้พิจารณาร่างข้อบทยุติของแต่ละฝ่าย ฝ่ายอาเซียนมีท่าทีเดียวกับเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการที่ต้องการให้ข้อบทยุติเป็นไปในลักษณะ Minimalist ขณะที่ญี่ปุ่นต้องการ

ให้มีเรื่องการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment : NT) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most Favoured Nation Treatment : MFN) ทั้งในการลงทุนที่ยังไม่เกิด (Pre-establishment) และการลงทุนที่เกิดขึ้นแล้ว (Post-establishment) รวมทั้งให้มีข้อบทเรื่องคุ้มครองการลงทุน ขณะที่อาเซียนยืนยันว่า จะไม่ยอมให้มีข้อบทเรื่องการคุ้มครองการลงทุนเพราะเรื่องดังกล่าวมีภายใต้ความตกลงทวิภาคีอยู่แล้ว

4. กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

การเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าคงต้องใช้เวลาอีกนานโดยเฉพาะเรื่องกฎเฉพาะสำหรับสินค้า (PSR) ทั้งนี้ ญี่ปุ่นได้ยื่นข้อเสนอสำหรับสินค้าที่ใช้กฎ PSR มากกว่าร้อยละ 40 ของจำนวนรายการสินค้าภายใต้พิกัดระบบฮาร์โมนไนซ์ ปี 2007 (HS 2007) ประมาณ 2,700 กว่ารายการ โดยเฉพาะสำหรับสินค้าอ่อนไหวของญี่ปุ่น เช่น สินค้าเกษตร (chapter 01-24) เสนอเกณฑ์ wholly obtained, สินค้าเครื่องหนัง เสนอเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดศุลกากรในระดับ 2 หลัก (Change of Chapter : CC) , สินค้าสิ่งทอเสนอเกณฑ์กระบวนการผลิต 2 ขั้นตอน, สินค้ารองเท้าเสนอเกณฑ์ CC และสินค้าเครื่องประดับที่มีมุกเป็นส่วนประกอบ เกณฑ์ส่วนใหญ่ไม่อนุญาตให้นำเข้ามา

5. เรื่องอื่นๆ

- (1) เรื่องอุปสรรคทางเทคนิคด้านการค้า (TBT) และมาตรฐานสุขอนามัยพืชและสัตว์ (SPS) ฝ่ายอาเซียนยืนยันว่า ความตกลง AJCEP จะต้องครอบคลุมเรื่อง SPS และ TBT และได้ยื่นร่างข้อบทให้ฝ่ายญี่ปุ่นพิจารณา ขณะที่ญี่ปุ่นยืนยันไม่ให้มีข้อบทดังกล่าวและย้ำว่าเรื่อง SPS และ TBT ควรอยู่ภายใต้บทเรื่องความร่วมมือมากกว่า แต่ก็ยอมรับว่า SPS เป็น มาตรการมิใช่ภาษีอย่างหนึ่ง
- (2) เรื่องความร่วมมือ การประชุมโดยส่วนใหญ่เป็นไปได้ด้วยดี ยกเว้นการที่ญี่ปุ่นพยายามผลักดันให้มีเรื่องนโยบายการแข่งขัน

(Competition policy) อยู่ในข้อบทด้วยซึ่งประเทศสมาชิกบางประเทศ เช่น พม่า แสดงความไม่พร้อมที่จะให้มีเรื่องดังกล่าวอยู่ในข้อบท นอกจากนี้ญี่ปุ่นยังผลักดันให้มีการร่างเอกสารประกอบเรื่องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาด้วย แต่อาเซียนยืนยันว่าควรให้ความสำคัญกับความร่วมมือในทุกสาขาเท่าเทียมกันไม่ควรเน้นเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดเพราะการให้ความสำคัญในแต่ละสาขาของแต่ละประเทศสมาชิคนั้นแตกต่างกัน

- (3) กลไกระงับข้อพิพาท การหารือโดยรวมยอมรับข้อบทความตกลงว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทซึ่งกันและกันได้ แต่ยังมีข้อแตกต่างที่สำคัญ เช่น การที่ญี่ปุ่นไม่ยอมรับให้มีข้อบทเกี่ยวกับมาตรการของรัฐบาลในภูมิภาคและท้องถิ่น (Regional and local government) ที่ขัดต่อความตกลงอาเซียน-ญี่ปุ่นได้ ซึ่งอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์มีความกังวลเนื่องจากมีรัฐบาลท้องถิ่นที่เป็นอิสระจากรัฐบาลกลาง นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายยังมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องการปรึกษาหารือ (consultations) และกฎว่าด้วยกระบวนการวิธี (rules of procedure) เป็นต้น

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 9

ระหว่างวันที่ 6-9 สิงหาคม 2550 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

1. การเปิดตลาดสินค้า

ญี่ปุ่นมุ่งความสนใจและพยายามที่จะสรุปผลการเจรจาการค้าเสรีสินค้า โดยมีการหารือในประเด็นที่สำคัญดังนี้

- (1) นอกเหนือจากสินค้าในกลุ่มที่ยกออกจากการเจรจา (Exclusion list) ร้อยละ 1 ของมูลค่าการนำเข้าของญี่ปุ่นจากอาเซียน (Trade Value: TV) แล้วญี่ปุ่นยังมีสินค้าในกลุ่ม C (Stand still) สูงถึง 2.98% ของ TV (เกือบทั้งหมดเป็นสินค้ากลุ่มเดียวกับ Exclusion list ในความตกลงเขตการค้าเสรีสองฝ่ายระหว่างญี่ปุ่นกับอาเซียนบางประเทศ) แสดงให้เห็นถึงความไม่จริงจังในการเจรจาการค้าเสรีสินค้าของญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นอ้างว่ารายการลดภาษีสินค้าของญี่ปุ่นเป็นไปตามแนวทางการเจรจาที่ได้ตกลงในหลักการแล้ว (92% ของ TV และ Tariff Line: TL)
- (2) ข้อเสนอรายการลดภาษีของญี่ปุ่นเมื่อจำแนกตามรายประเทศแล้ว พบว่ามีหลายประเทศ ที่มีสัดส่วนของมูลค่าการนำเข้าของรายการลดภาษีปกติ (Normal Track) ต่ำกว่า modality ที่ตกลงไว้ (กัมพูชา 12.3% พม่า 79.4% ลาว 88.4% ไทย 88.7% ฟิลิปปินส์ 90.1% และ มาเลเซีย 91.2%)

- (3) ญี่ปุ่นจะลดภาษีตามรายการสินค้าที่ HS 9 หลัก แต่ขอคำนวณ modality ที่ HS 6 หลัก ซึ่งพบว่ารายการลดภาษีสินค้าของญี่ปุ่นมีสินค้าในกลุ่มรายการลดภาษีปกติ คิดเป็น 92% ของรายการสินค้าทั้งหมด (TL) เมื่อคำนวณที่ 6 หลัก แต่เมื่อคำนวณที่ 9 หลัก พบว่ามีสัดส่วนเพียง 85% ของ TL
- (4) ในการเจรจาสองฝ่ายระหว่างการประชุม ญี่ปุ่นยื่นข้อเสนอการลดภาษีเพิ่มเติมกับอาเซียนโดยส่วนใหญ่เป็นสินค้าในกลุ่มรองเท้าและมีระยะเวลาการลดภาษีของสินค้าในกลุ่มดังกล่าวเท่าๆ กับที่ไทยได้รับใน JTEPA ทำให้สัดส่วนรายการลดภาษีปกติที่ญี่ปุ่นนำเข้าจากอาเซียนแต่ละประเทศมีสัดส่วนตั้งแต่ 90 % ของ TV ขึ้นไป โดยมี 3 ประเทศที่มีสัดส่วนของรายการลดภาษีปกติ ต่ำกว่า 92 % ตาม Modality (ไทย 90% ฟิลิปปินส์ 90.2% มาเลเซีย 91.2%)
- (5) ไทยได้เตรียมรายการสินค้าจำนวน 206 รายการ (คิดเป็น 0.69 % ของTV) เพื่อขอให้ญี่ปุ่นลดภาษีให้เพิ่มเติม ประกอบด้วย
 - 1) สินค้าที่ญี่ปุ่นเปิดตลาดใน JMEPA (ญี่ปุ่น-มาเลเซีย) และ JPEPA (ญี่ปุ่น-ฟิลิปปินส์) ดีกว่าใน JTEPA
 - 2) สินค้าที่ภาคเอกชนไทยขอให้ญี่ปุ่นลดภาษีเป็นศูนย์ทันทีใน AJCEP โดยส่วนใหญ่ แล้วเป็นสินค้าในกลุ่มปิโตรเคมี

ทั้งนี้ เพื่อแลกกับการที่ญี่ปุ่นขอให้ไทยนำขึ้นส่วนยานยนต์พิกัด 8708.99 (คิดเป็น 5.4 % ของ TV) มาลดภาษีเพิ่มเติม โดยญี่ปุ่นตอบสนองกับข้อเรียกร้องของไทยจำนวน 59 รายการ (คิดเป็น 0.32 % ของTV) โดยส่วนใหญ่ให้เท่ากับ JTEPA และมี 13 รายการที่ให้ดีกว่า JTEPA (คิดเป็น 0.087 % ของTV)

2. มรคัมบริม

สามารถหาข้อสรุปในเรื่องการค้าบริการได้ โดยข้อบทจะเป็นแบบ Minimalist กล่าวคือระบุให้มีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ (Sub-Committee) ภายใน 1 ปี หลังจากความตกลงมีผลใช้บังคับ เพื่อบริหารและเจรจาข้อบทบัญญัติ

เรื่องการค้าบริการในแนวทางที่มุ่งให้เกิดการเปิดเสรี การอำนวยความสะดวก และขยายความร่วมมือระหว่างกันต่อไป

3. การลงทุน

อาเซียนยืนยันว่าไม่สามารถรับข้อความของญี่ปุ่นที่ให้มีเรื่องการเปิดเสรีและการคุ้มครองได้ ซึ่งสุดท้ายญี่ปุ่นยอมรับข้อเสนอเดิมของอาเซียนโดยยอมตัดข้อความเรื่องการเปิดเสรีและการคุ้มครอง แต่ต้องมีรายงานสรุปการหารือระบุว่าอาเซียนจะพิจารณาข้อเรียกร้องของญี่ปุ่นที่ต้องการให้อาเซียนให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนญี่ปุ่นเท่ากับนักลงทุนอาเซียนภายใต้ความตกลงว่าด้วยเขตการลงทุนอาเซียน (Agreement on the ASEAN Investment Area: AIA) และให้ MFN แก่นักลงทุนญี่ปุ่นโดยเร็วที่สุด

4. กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

ฝ่ายอาเซียนได้จัดทำข้อเสนอกฎเฉพาะรายสินค้า (PSR) ของตอนที่ 1-20 ภายใต้ HS 2002 เสนอฝ่ายญี่ปุ่น ซึ่งญี่ปุ่นยืนยันไม่สามารถยืดหยุ่นกฎเฉพาะรายสินค้า (PSR) ทั้งหมดตามที่เสนอได้ ทั้งสองฝ่ายจึงตกลงกฎเฉพาะรายสินค้า (PSR) กันได้เฉพาะในสินค้าตอนที่ 1, 5, 8, 10, 12, 13, 14 และบางตอนสามารถตกลง PSR กันได้ในบางประเภทพิกัด สำหรับสินค้าตอนที่ 21 - 97 อาเซียนขอกลับไปหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน

5. มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

ฝ่ายอาเซียนและญี่ปุ่นเห็นชอบในหลักการร่วมกันให้มีข้อบทมาตรฐานสุขอนามัยพืชและสัตว์ (SPS) ภายใต้ความตกลง AJCEP โดยได้มีการพิจารณาข้อบทที่เสนอโดยอาเซียนซึ่งญี่ปุ่นเห็นว่าควรมีประเด็นเพิ่มเติมในข้อบทดังกล่าว เช่นการยืนยันอีกครั้งถึงสิทธิและพันธกรณีพื้นฐานภายใต้ WTO/SPS เป็นต้น ในขณะที่อาเซียนเสนอให้ญี่ปุ่นพิจารณาเกี่ยวกับกลไกการระงับข้อพิพาทแบบพหุภาคีภายใต้ความตกลง AJCEP เพื่อใช้ปรึกษาหารือประเด็นที่เกี่ยวกับ SPS ระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งญี่ปุ่นขอให้นำประเด็นดังกล่าวกลับไปพิจารณาพร้อมทั้งจะยกร่างข้อบทฯ ใหม่ให้อาเซียนพิจารณา

6. ต้นกฎหมายและองค์กร

ญี่ปุ่นเห็นชอบให้มีการปรับร่างข้อบทฯ เพื่อให้เหมาะสมกับกรอบอาเซียน-ญี่ปุ่นซึ่งมีประเทศคู่ภาคีหลายประเทศ อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีประเด็นที่หาข้อสรุปไม่ได้ เช่น ญี่ปุ่นยังไม่ยอมให้มีการขอบทที่ระบุให้ใช้กลไกระงับข้อพิพาทนี้กับมาตรการของรัฐบาลในภูมิภาค และท้องถิ่น (Regional and local government) อาเซียนต้องการระบบการปรึกษาหารือ (Consultations) ที่แคบและรัดกุม ในขณะที่ญี่ปุ่นต้องการให้เปิดกว้างเพื่อให้ปรึกษาหารือได้ทุกกรณี จำนวนอนุญาโตตุลาการ การระบุนายละเอียดยของระเบียบและขั้นตอน เป็นต้น

7. เรื่องอื่นๆ

- (1) **อุปสรรคทางเทคนิคด้านการค้า** ญี่ปุ่นยอมรับให้มีการขอบทนี้บรรจุอยู่ในความตกลง โดยญี่ปุ่นจะจัดทำร่างแก้ไขร่างเดิมของอาเซียนเพื่อให้เกิดความกระชับและไม่ซ้ำซ้อนกับความตกลง WTO นอกจากนี้ ญี่ปุ่นรับที่จะพิจารณาเกี่ยวกับการบรรจุเรื่องคณะกรรมการว่าด้วยเรื่องอุปสรรคทางเทคนิคด้านการค้า (Sub-Committee on Technical Barriers to Trade) ที่อาเซียนเสนอให้ใช้คณะกรรมการที่ปรึกษาของอาเซียนด้านมาตรฐานและคุณภาพ (ASEAN Consultative Committee on Standard and Quality) เปรียบเทียบกับญี่ปุ่น
- (2) **การอำนวยความสะดวกและความร่วมมือ** การหารือในด้านความร่วมมือโดยส่วนใหญ่เป็นไปได้ด้วยดี ยกเว้นการที่ญี่ปุ่นพยายามผลักดันให้มีเรื่องสิ่งแวดล้อม (Environment) และการแข่งขัน (Competition) อยู่ในข้อบทด้วย ซึ่งประเทศสมาชิกบางประเทศ เช่น กัมพูชา และ พม่า แสดงความไม่พร้อมที่จะให้มีเรื่องสิ่งแวดล้อม อินโดนีเซียและเวียดนามไม่พร้อมที่จะให้มีการแข่งขันอยู่ในข้อบท

สรุปสาระสำคัญของ
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 10

ระหว่างวันที่ 7-11 ตุลาคม 2550 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

การเจรจาในรอบที่ 10 นี้ เดิมมีเป้าหมายเพื่อสรุปผลการเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่นให้เสร็จสิ้นเพื่อให้สามารถลงนามในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน แต่การประชุมไม่สามารถสรุปผลการเจรจาทั้งหมดได้ โดยยังมีประเด็นสำคัญที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นเช่น การเจรจากฎแหล่งกำเนิดเฉพาะรายการสินค้า มาตรการปกป้องสินค้า และข้อบทใน บทบัญญัติทั่วไป (General provision) นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ยังติดค้างอยู่บ้างในข้อบทอื่นๆ สารระสำคัญและความคืบหน้าของการเจรจาสรุปผลได้ดังนี้คือ

1. การเปิดตลาดสินค้า

สืบเนื่องจากการเจรจารอบพิเศษเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2550 อาเซียนและญี่ปุ่นสามารถสรุปผลการแลกเปลี่ยนตารางการลดภาษีสินค้ากันได้ การเจรจารอบนี้จึงมุ่งเน้นพิจารณาข้อบทต่างๆ ในบทการค้าสินค้า ประเด็นที่สำคัญในข้อบทนี้คือมาตรการปกป้องสินค้า ซึ่งยังมีจุดที่มีความเห็นแตกต่างกันระหว่างญี่ปุ่นและอาเซียนอยู่หลายประเด็น เช่น การที่ญี่ปุ่นต้องการให้มาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการที่มีอยู่ตลอดไปเพื่อปกป้องสินค้าเกษตรของตน ในขณะที่อาเซียนเห็นว่ามาตรการดังกล่าวควรมีเฉพาะช่วงเวลาการเปลี่ยนถ่าย (transitional period) การที่ญี่ปุ่นต้องการให้สามารถใช้มาตรการปกป้องภายใต้ AJCEP และภายใต้ WTO ในเวลาเดียวกันได้ และการกำหนดระยะเวลาการใช้มาตรการ เป็นต้น

2. การประชุมกลุ่มย่อยการจัดทำตารางการลดภาษีภายใต้กรอบ AJCEP

ทั้งสองฝ่ายตกลงใช้รูปแบบตารางการลดภาษีตามที่ญี่ปุ่นเสนอบรรจุไว้ในความตกลงฯ ซึ่งตารางการลดภาษีดังกล่าวจะระบุเฉพาะสัญลักษณ์ที่แสดงถึง

ระยะเวลาและวิธีการลดภาษี นอกจากนี้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและสะดวกต่อผู้ใช้งาน ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะแลกเปลี่ยนตารางการลดภาษีรายปีระหว่างกัน นอกเหนือจากตารางการลดภาษีที่ระบุในความตกลงฯ ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะแลกเปลี่ยนร่างตารางการลดภาษีที่จะบรรจุในความตกลงฯ ครั้งแรกภายในวันที่ 26 ตุลาคม 2550

3. การประชุมคณะทำงานกว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

คณะทำงานฯ ได้มีการหารือเกี่ยวกับ ร่างของบทกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ซึ่งประเด็นส่วนใหญ่สามารถตกลงกันได้แล้วแต่ยังคงมีประเด็นที่ยังไม่สามารถสรุปผลได้เช่น การที่ญี่ปุ่นต้องการให้ระบุสัดส่วนของลูกเรือที่มีสัญชาติในประเทศภาคีขั้นต่ำ ในส่วนของข้อกำหนดกฎเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rule : PSR) ยังไม่สามารถตกลงกันได้ในกลุ่มสินค้าที่เป็นผลประโยชน์หลักและสินค้าที่อ่อนไหวของอาเซียนและญี่ปุ่น เช่น กลุ่มเหล็ก ยานยนต์และชิ้นส่วน เคมีภัณฑ์ สิ่งทอ อัญมณี สินค้าเกษตรและเครื่องหนังรองเท้า เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการประชุมครั้งนี้ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงในสาระสำคัญได้ในเรื่องของระเบียบปฏิบัติภายใต้การออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Operational Procedure)

4. การประชุมคณะทำงานด้านอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

คณะทำงานฯ ได้พิจารณาร่างบทนี้ของฝ่ายอาเซียนและญี่ปุ่น และยอมรับประนีประนอมตามที่ญี่ปุ่นเสนอให้มีความกระชับและไม่ซ้ำซ้อนกับความตกลงภายใต้ WTO รายละเอียดในบทนี้จึงเหลือเพียงแค่ Objectives, Scope, Reaffirmation of Rights and Obligations, Cooperation, Sub-Committee on Standards, Technical Regulations and Conformity Assessment Procedures ทั้งนี้ยังมีประเด็นที่ยังไม่มีสรุปคือ เรื่องการที่จะระบุให้บทนี้ใช้กลไกการระงับข้อพิพาทได้หรือไม่

5. การประชุมคณะทำงานมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

ผลการประชุมของคณะทำงานฯ นี้มีลักษณะใกล้เคียงกับคณะทำงานอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า เนื่องจากญี่ปุ่นเสนอร่างคล้ายคลึงกันสำหรับทั้งสองบทนี้ โดยอาเซียนยอมประนีประนอมตามที่ญี่ปุ่นเสนอ แต่ยังคงติดประเด็นที่สำคัญเดียวกัน คือการระบุให้บทนี้ใช้กลไกการระงับข้อพิพาทได้หรือไม่ ซึ่งคาดว่าในที่สุดอาเซียนจะยอมตามญี่ปุ่นคือไม่ให้บททั้งสองใช้กลไกการระงับข้อพิพาทได้ โดยอาจนำไปแลกเปลี่ยนกับประเด็นอื่นๆ ที่อาเซียนต้องการผลักดันมากกว่า

6. การประชุมคณะทำงานด้านกฎหมายและองค์กร

คณะทำงานฯ ได้พิจารณาในสาระสำคัญของ 3 ส่วนใหญ่ๆ ในความตกลงฯ ประกอบด้วยกลไกการระงับข้อพิพาท ข้อบททั่วไป (General Provision) และข้อบทสุดท้าย (Final Provision) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้ คือ

- (1) ข้อบทว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาท ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงกันได้ ในบางประเด็นแต่ยังมีประเด็นหลักที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ คือ กฎเกณฑ์ในกระบวนการอนุญาโตตุลาการ และจำนวนสมาชิกในคณะอนุญาโตตุลาการ
- (2) ข้อบททั่วไป เป็นข้อบทที่ยังหาข้อสรุปได้น้อยที่สุดที่คณะทำงานฯ ได้หารือกัน ทั้งนี้เนื่องจากญี่ปุ่นได้เสนอถ้อยคำในข้อบทนี้มาใหม่ ซึ่งฝ่ายอาเซียนยังไม่สามารถรับข้อเสนองของญี่ปุ่นในหลายประเด็นเนื่องจากมีความแตกต่างจากความตกลงภายใต้ WTO อย่างมาก อีกทั้งยังมีบางประเด็นที่ต้องการการตัดสินใจในระดับนโยบาย เช่น การที่ญี่ปุ่นไม่ต้องการระบุให้มีการปฏิบัติที่แตกต่างระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น การที่ญี่ปุ่นไม่ต้องการนำเอาถ้อยคำในกรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่นมาใช้ในความตกลงฯ โดยอ้างว่าเป็นข้อผูกพันทางการเมือง ไม่ต้องการให้มีผลผูกพันทางกฎหมาย การที่ญี่ปุ่นต้องการคงข้อบทว่าด้วยภาษีไว้ข้อบททั่วไปต่างๆ ที่ยังไม่มีการหารือในรายละเอียดของบทที่เกี่ยวข้องคือการค้าบริการและการลงทุน เป็นต้น

- (3) ข้อบทสุดท้าย ฝ่ายญี่ปุ่นได้มีการเสนอร่างข้อบทสุดท้ายซึ่งมีรูปแบบและรายละเอียดในบางประเด็นที่แตกต่างอย่างมากกับร่างของอาเซียน โดยมีประเด็นที่แตกต่างกัน เช่น การมีผลใช้บังคับของความตกลงฯ และการแก้ไขความตกลง เป็นต้น

7. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

การเจรจาเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจสามารถสรุปผลได้ โดยสาระสำคัญของบทนี้ประกอบด้วยสาขาความร่วมมือซึ่งเป็นไปตามที่ระบุไว้ในกรอบความตกลงที่ทั้งสองฝ่ายได้ทำไว้ โดยมีเรื่องสิ่งแวดล้อมและนโยบายการแข่งขันระบุอยู่ในสาขาความร่วมมืออื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ยังมีภาคผนวก (Annex) ระบุถึงความร่วมมือด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และด้านเกษตรประมงและป่าไม้ ด้วย เมื่อรวมกับบทเรื่องการค้าบริการและการลงทุนที่สามารถสรุปผลได้ตั้งแต่การเจรจารอบที่ 9 ทำให้มีทั้งหมด 3 บทที่สรุปผลได้

ผลการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (AJCEP) ครั้งที่ 11

ระหว่างวันที่ 3-6 พฤศจิกายน 2550 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

การเจรจาในรอบที่ 11 นี้ สามารถสรุปผลการเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่นได้เสร็จสิ้น สาระสำคัญของผลการเจรจาสารสรุปได้ดังนี้คือ

1. การปิดตลาดสินค้า

การเจรจาครั้งนี้สามารถสรุปประเด็นที่เหลืออยู่ในข้อบทต่างๆ ในบทการค้าสินค้า โดยประเด็นที่สำคัญที่สรุปได้ ได้แก่

มาตรการปกป้องสินค้า (Safeguard Measure)

- จะมีการทบทวนที่จะนำมาตรการนี้ออกจากความตกลงฯ ภายในเวลา 10 ปีหลังจากที่ความตกลงฯ มีผลใช้บังคับแล้ว
- จะไม่มีการใช้มาตรการปกป้องภายใต้ AJCEP ซ้ำซ้อนกับมาตรการปกป้องทั่วไป (Global Safeguards) ภายใต้ Article XIX of GATT 1994 and the WTO Agreement on Safeguards หรือมาตรการ

ปกป้องพิเศษ (Special Safeguards) ตามมาตรา 5 ของความตกลงเกษตร (Agreement on Agriculture)

- ระยะเวลาในการใช้มาตรการเป็น 3 ปี โดยสามารถขยายเวลาได้อีก 1 ปี
- ประเทศสมาชิกอาเซียนจะได้รับสิทธิเกณฑ์ขั้นต่ำ (De Minimis) เช่นเดียวกับความตกลงมาตรการปกป้องใน WTO
- ประเทศภาคีที่ถูกใช้มาตรการจะตอบโต้ได้โดยการระงับข้อลดหย่อน (suspend concession) ในระดับเท่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมาตรการนั้นบังคับใช้เกินกว่า 2 ปี

2. กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

คณะทำงานฯ สามารถสรุปผลข้อบ่งชี้ว่าด้วยกฎถิ่นกำเนิดสินค้าได้โดยอาเซียนยอมรับคำนิยามเรื่องเรือที่มีการระบุสัดส่วนของลูกเรือที่มีสัญชาติในประเทศภาคีขั้นต่ำ 75 เปอร์เซ็นต์ตามที่ญี่ปุ่นเสนอ

ในส่วนของข้อกำหนดกฎเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rule: PSR) ญี่ปุ่นยอมรับข้อเสนอ PSR ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมของอาเซียนทั้งหมดซึ่งรวมถึงยานยนต์และชิ้นส่วน สินค้าน้ำมันจากพืชที่ไทยเสนอให้ได้เกณฑ์ที่ยากกว่า general rules นอกจากนี้มีสินค้าบางรายการที่ได้เกณฑ์กฎถิ่นกำเนิดสินค้าที่ง่ายกว่า JTEPA เช่น ผ้าไหมทอ และสุรา ทั้งนี้ญี่ปุ่นไม่ตอบสนองข้อเรียกร้องของอาเซียนสำหรับสินค้าอ่อนไหว 3 กลุ่มคือ สิ่งทอ (Chapter 61-63) รองเท้า (Chapter 64) และเครื่องหนัง (Chapter 41) โดยยืนยันให้มีเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้าที่ยาก เช่นเดียวกับใน JTEPA สำหรับกลุ่มสินค้าเกษตรไม่มีมูลค่าเพิ่มมากนักเมื่อเทียบกับ JTEPA

3. ต้นกฎหมายและองค์กร

คณะทำงานฯ ได้สรุปผลข้อบ่งชี้ในความตกลงฯ ประกอบด้วยกลไกระงับข้อพิพาท ข้อบททั่วไป (General Provision) และข้อบทสุดท้าย (Final Provision) รวมทั้งกระบวนการเจรจาของบทางการค้าบริการและการลงทุนโดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้ คือ

- (1) **ข้อความตกลง** เห็นชอบที่จะรับซื้ออย่างเป็นทางการตามที่ญี่ปุ่นเสนอ คือ Agreement on Comprehensive Economic Partnership among the member states of the Association of South East Asian Nations and Japan
- (2) **การแก้ไขความตกลง** ให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการร่วม (Joint Committee) ซึ่งประกอบด้วยอาเซียน 10 ประเทศ (ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่ให้สัตยาบันแล้วหรือไม่ก็ตาม) และญี่ปุ่น
- (3) **การมีผลใช้บังคับ** ให้ความตกลงมีผลใช้บังคับ 30 วันหลังจากญี่ปุ่นและอาเซียนอย่างน้อย 1 ประเทศได้แจ้ง (Notification) แก่ประเทศที่ได้ลงนามแล้ว (signatory states) ว่าได้ดำเนินการตามกฎหมายภายในที่จำเป็นต่อการให้ความตกลงมีผลบังคับใช้เสร็จสมบูรณ์แล้ว
- (4) **องค์ประกอบของคณะอนุญาโตตุลาการ** ประกอบด้วยสมาชิก 3 คน (อนุญาโตตุลาการของแต่ละฝ่ายๆ ละ 1 คน และประธาน 1 คน) และจะไม่มีกรณีของคณะอนุญาโตตุลาการคนเดียว (Sole Arbitrator)

4. การค้าบริการและการลงทุน

ให้อาเซียนทุกประเทศ (ไม่ว่าจะให้สัตยาบันแล้วหรือไม่) และญี่ปุ่นสามารถเข้าร่วมกระบวนการเจรจาเพื่อปรับเปลี่ยน/แก้ไขเนื้อหาสาระของบทการค้าบริการและการลงทุนได้

5. ประเด็นอื่นๆ

จะไม่มีการใช้กลไกระงับการพิพาทกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า นอกจากนี้การขอหารือ ในประเด็นด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชให้กระทำโดยญี่ปุ่นและอาเซียนมากกว่า 1 ประเทศ

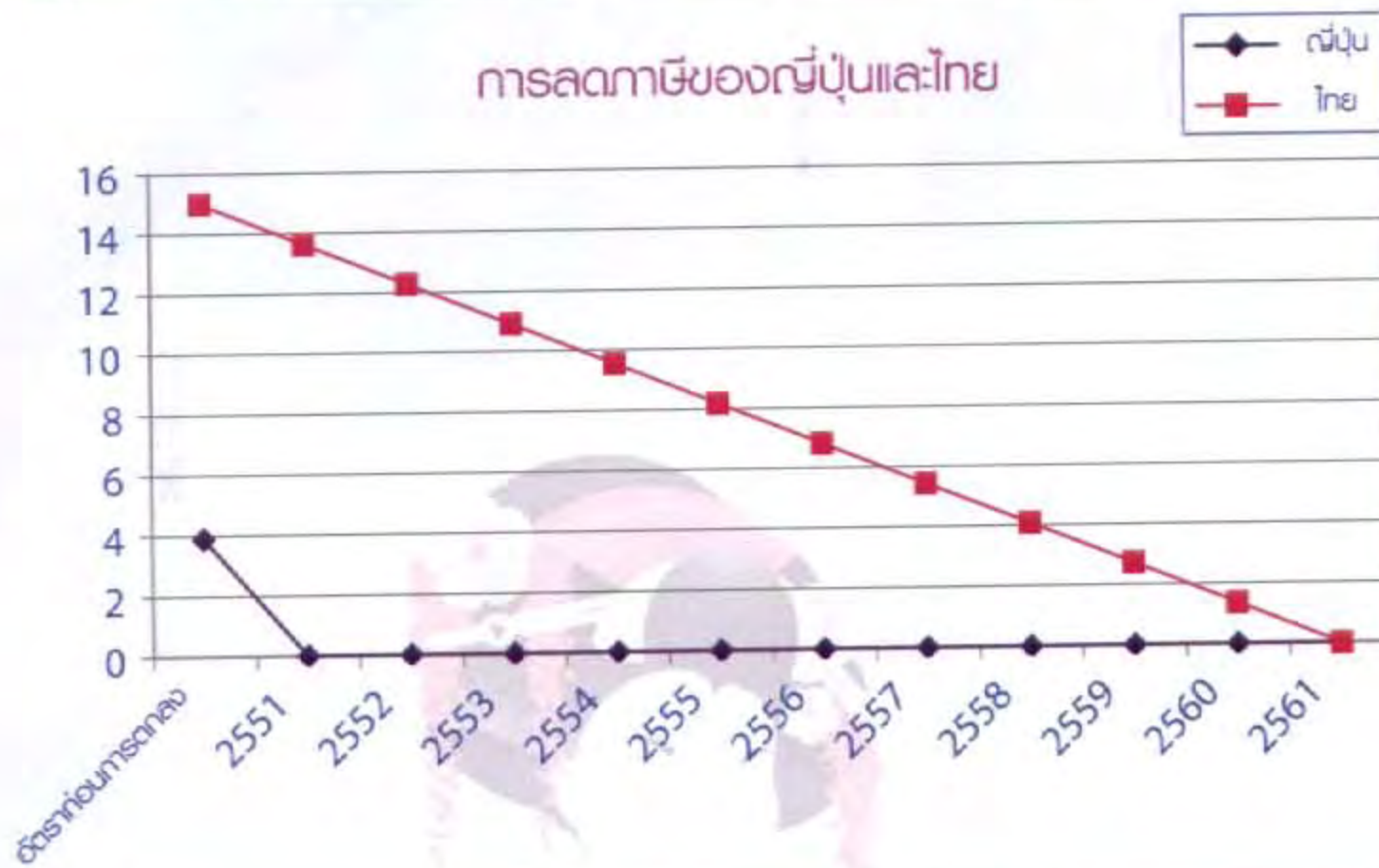

ส่วนที่ 5

การลดภาษีสินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปญี่ปุ่น
ภายใต้ AJCEP

ถุงบรรจุสินค้าทำด้วยโพลีเมอร์ของเอทิลีน

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทย

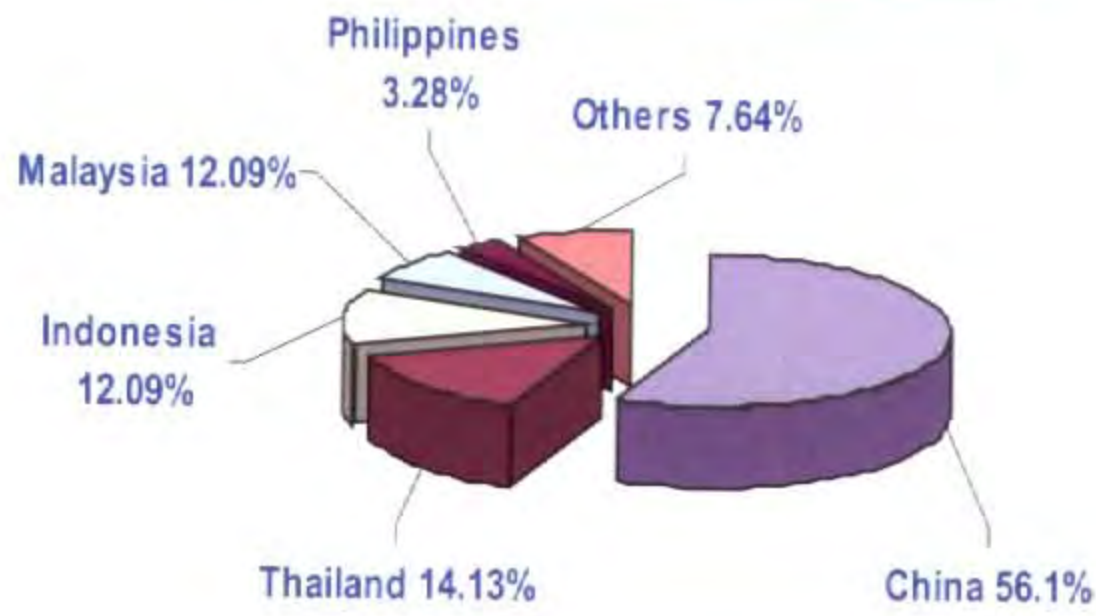

ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	3.9	15
2551	0	13.64
2552	0	12.27
2553	0	10.91
2554	0	9.55
2555	0	8.18
2556	0	6.82
2557	0	5.45
2558	0	4.09
2559	0	2.73
2560	0	1.36
2561	0	0.00

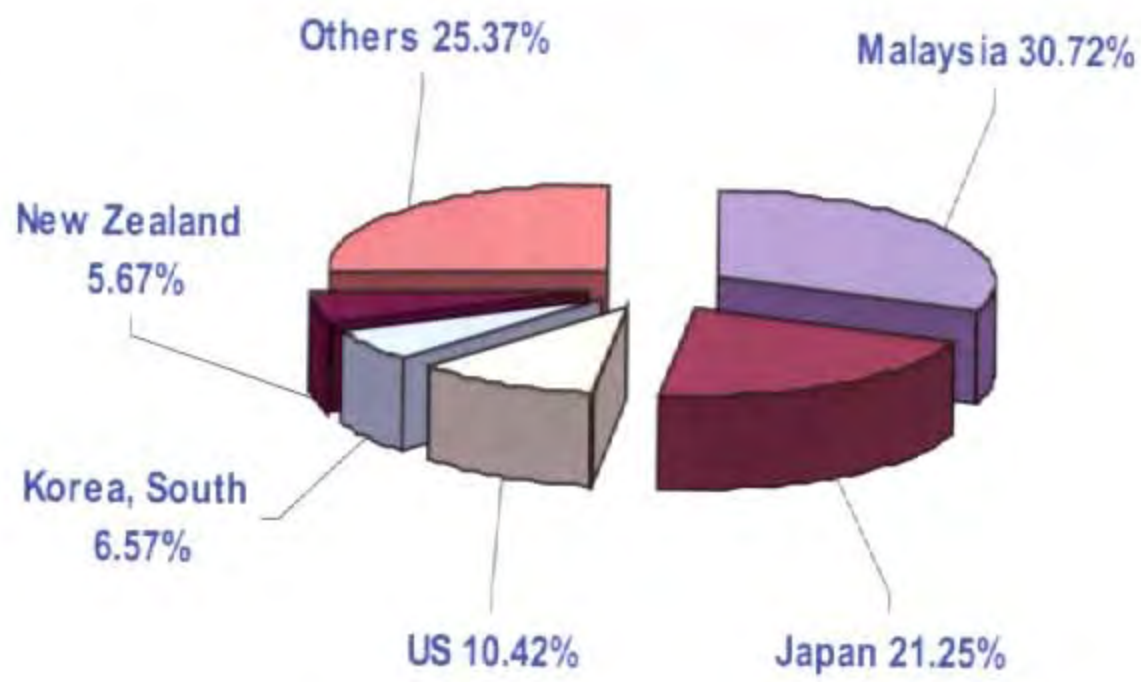
*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

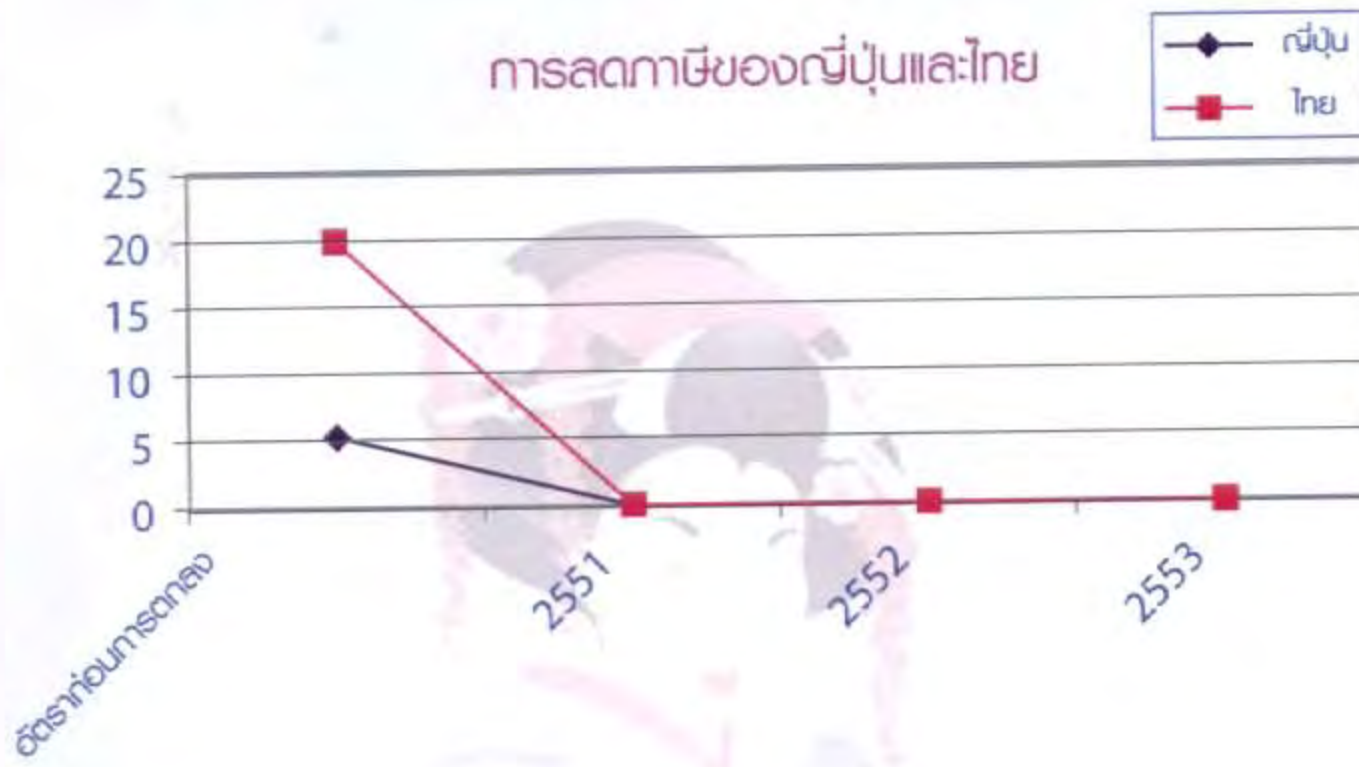

HS160520029

กึ่งที่ปรุรงแแต่งหรือทำไว้ไม่ให้เสีย

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทย

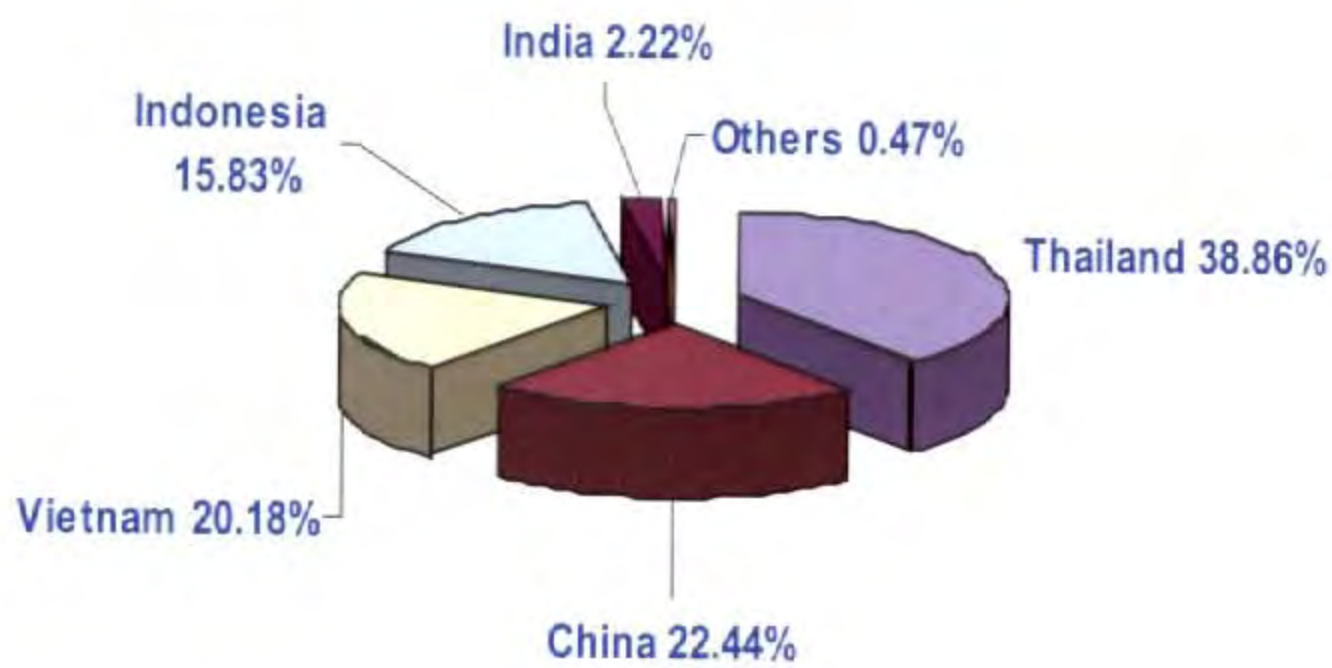
ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	5.3	20
2551	0	0.00
2552	0	0.00
2553	0	0.00

*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

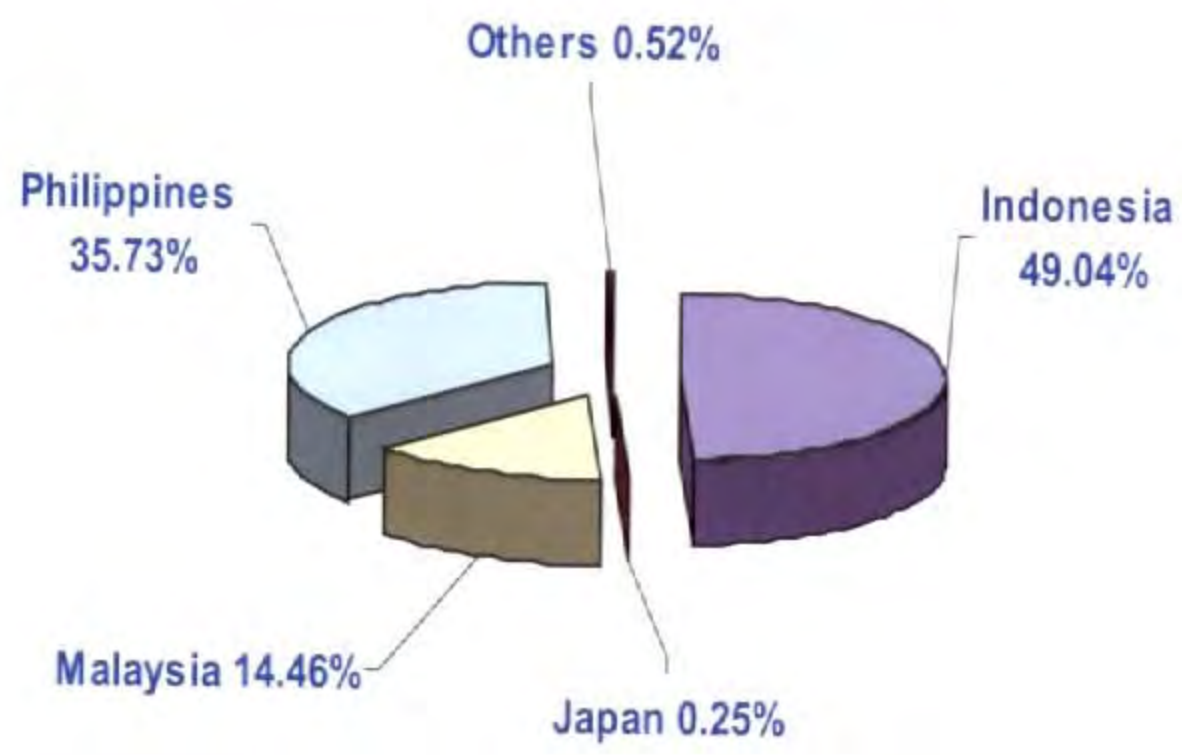

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

HS030490099

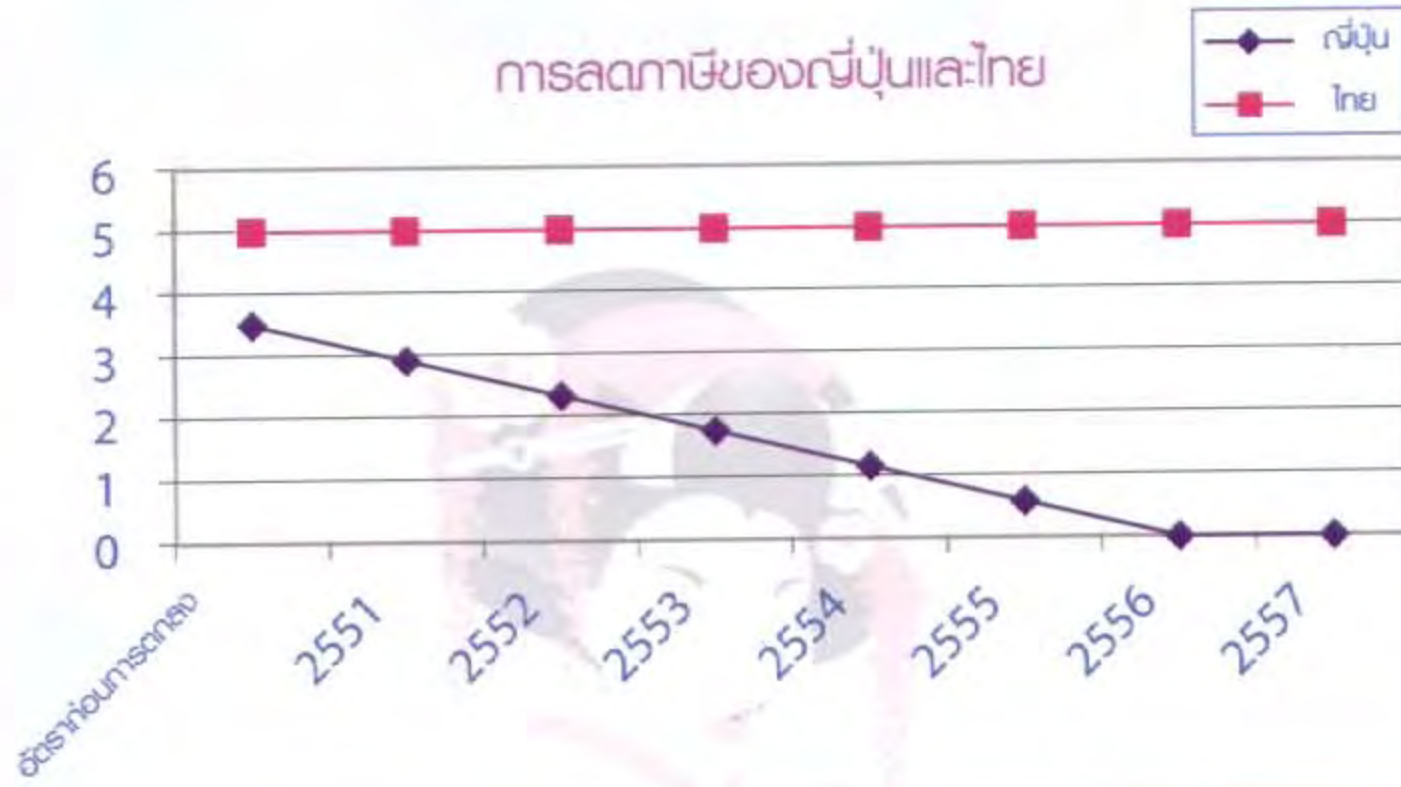
เนื้อปลาแช่แข็งที่ไม่ใช่แบบฟิลาเล

(Agreement on Comprehensive Economic Partnership Among Member States of the Association of Southeast Asian Nations and Japan: AJCEP)

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทย

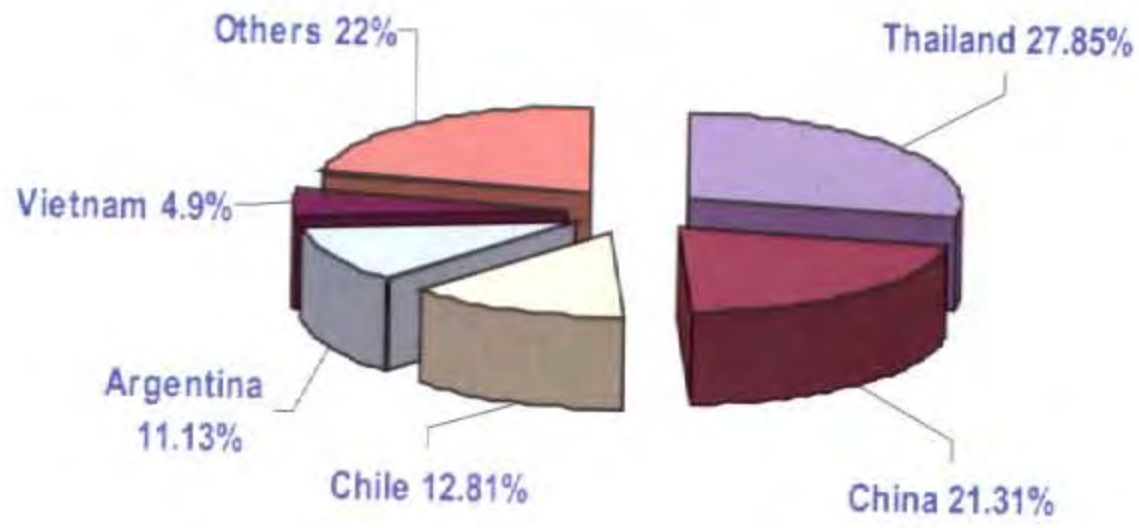

ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	3.5	5
2551	2.92	5
2552	2.33	5
2553	1.75	5
2554	1.17	5
2555	0.58	5
2556	0	5
2557	0	5

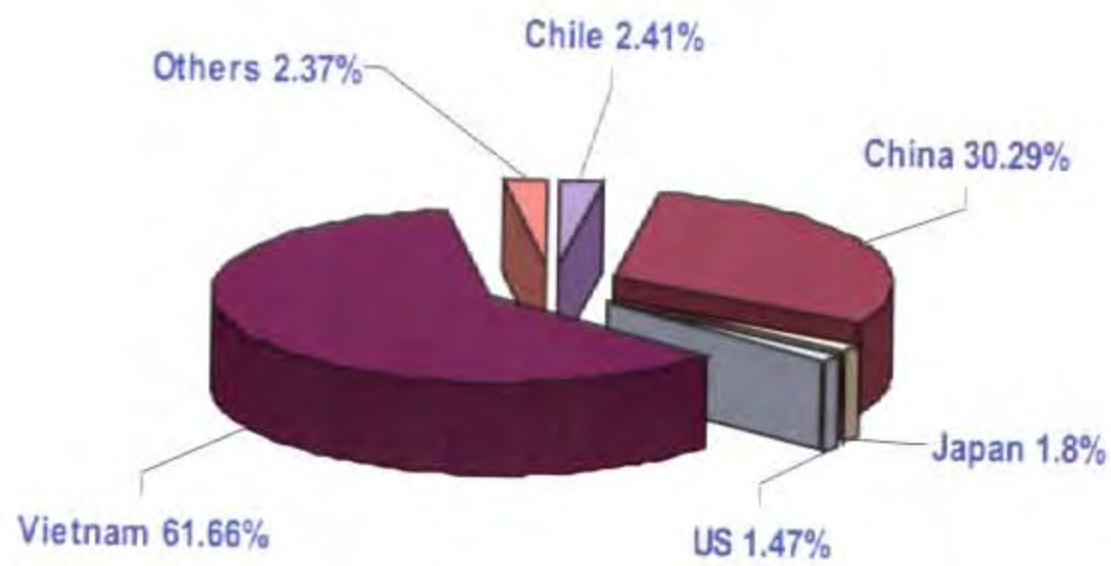
*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

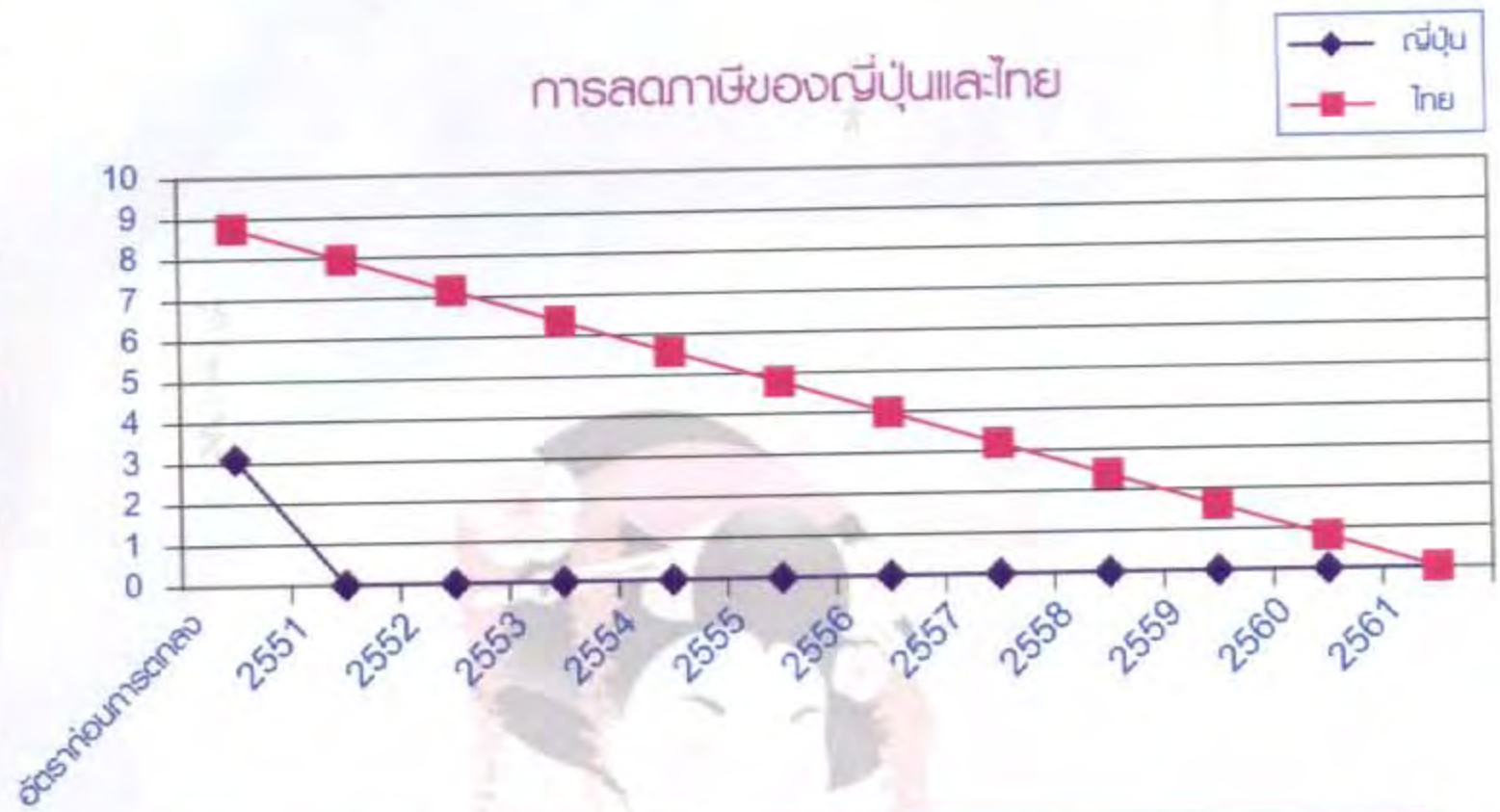

HS390760
โพลีเอทิลีนเทอร์ฟทาเลต

(Agreement on Comprehensive Economic Partnership Among Member States of the Association of Southeast Asian Nations and Japan: AJCEP)

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทย

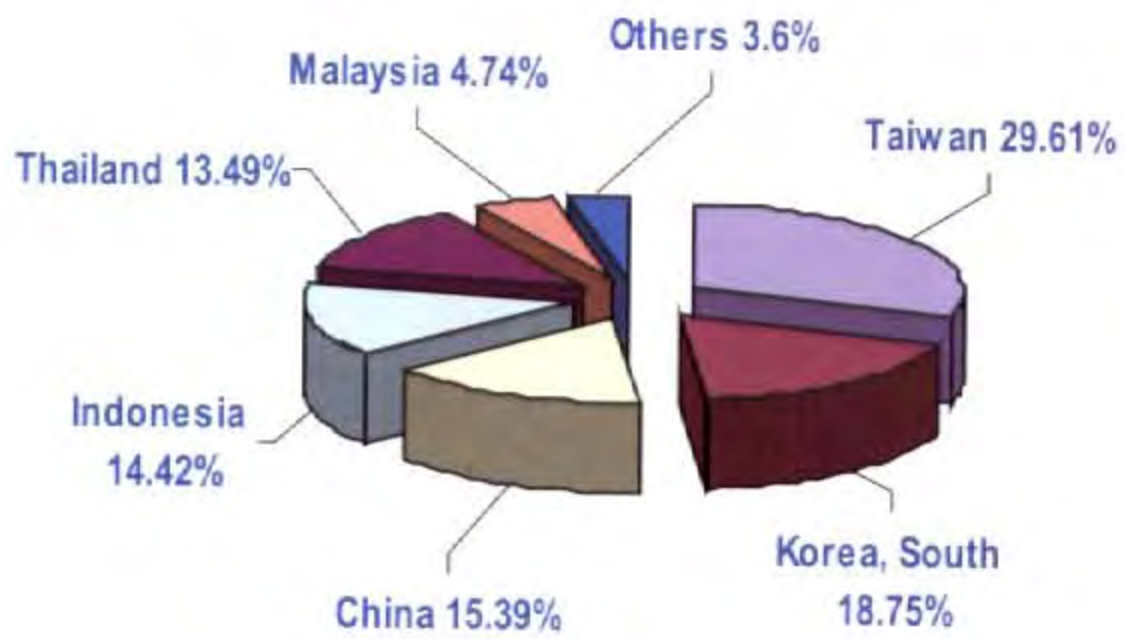

ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	3.1	8.75
2551	0.00	7.95
2552	0.00	7.16
2553	0.00	6.36
2554	0.00	5.57
2555	0.00	4.77
2556	0.00	3.98
2557	0.00	3.18
2558	0.00	2.39
2559	0.00	1.59
2560	0.00	0.80
2561	0.00	0.00

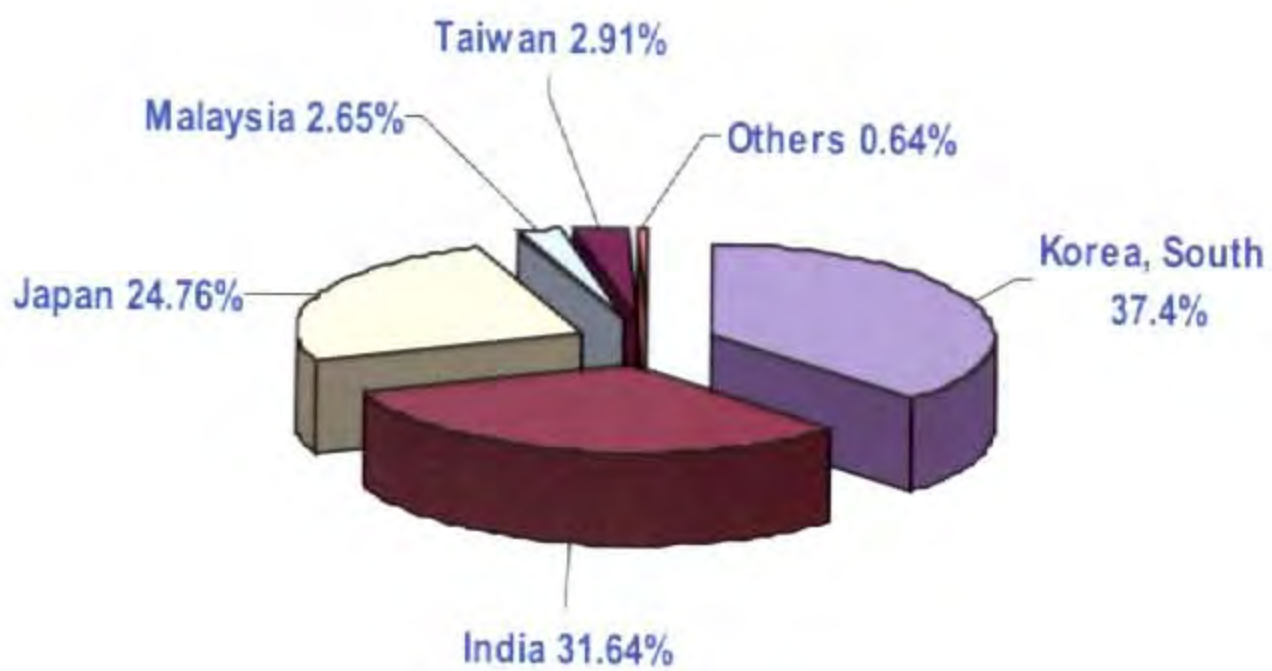
*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

HS160414092

ปลาทุ่นที่ปรุงแต่งหรือทำไว้ไม่ให้เสีย

102

(Agreement on Comprehensive Economic Partnership Among Member States of the Association of Southeast Asian Nations and Japan: AJCEP)

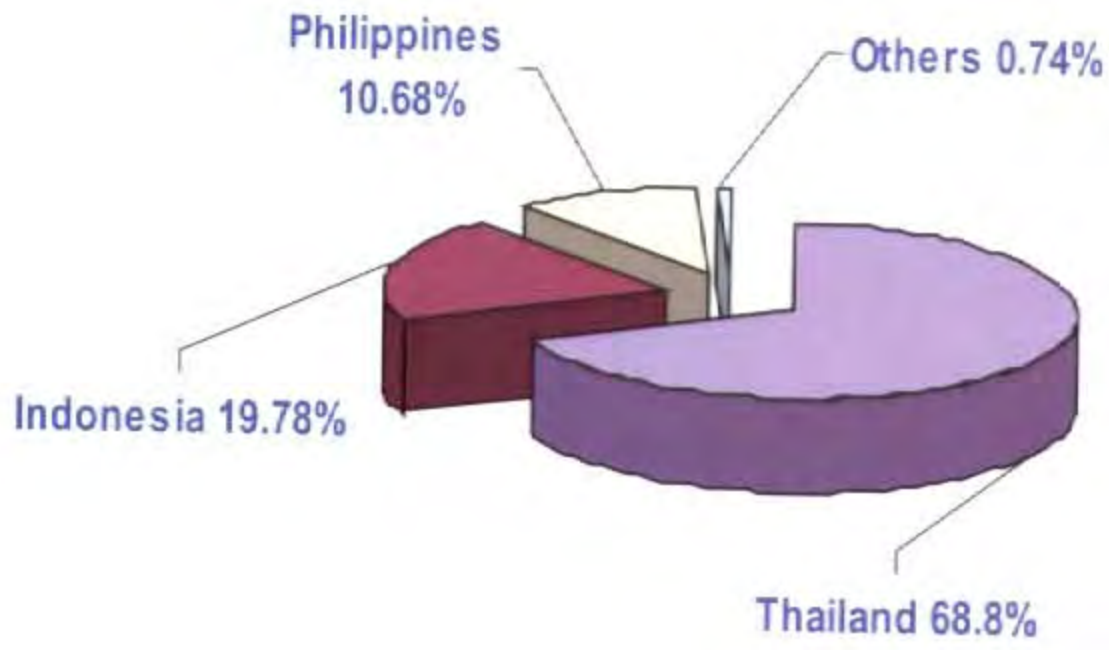
ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	9.6	30
2551	9.18	25.00
2552	8.76	20.00
2553	8.35	15.00
2554	7.93	10.00
2555	7.51	5.00
2556	7.09	0.00
2557	6.67	0.00
2558	6.25	0.00
2559	5.84	0.00
2560	5.42	0.00
2561	5.00	0.00

*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

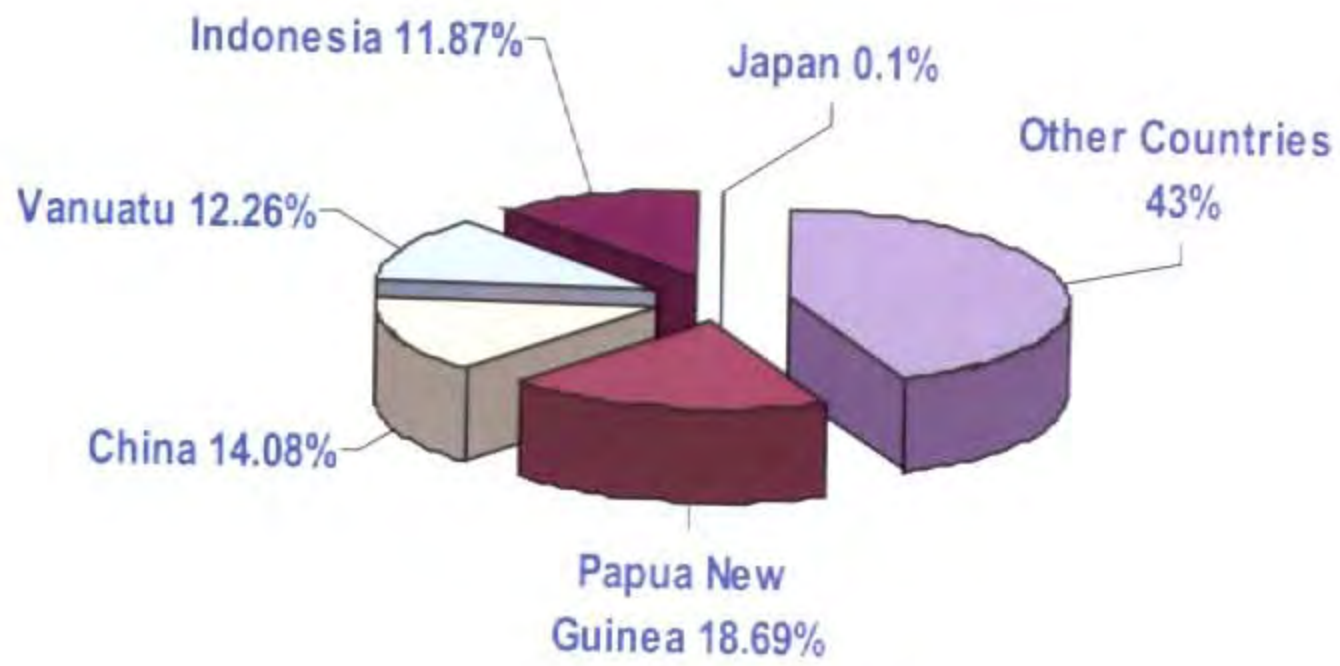

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

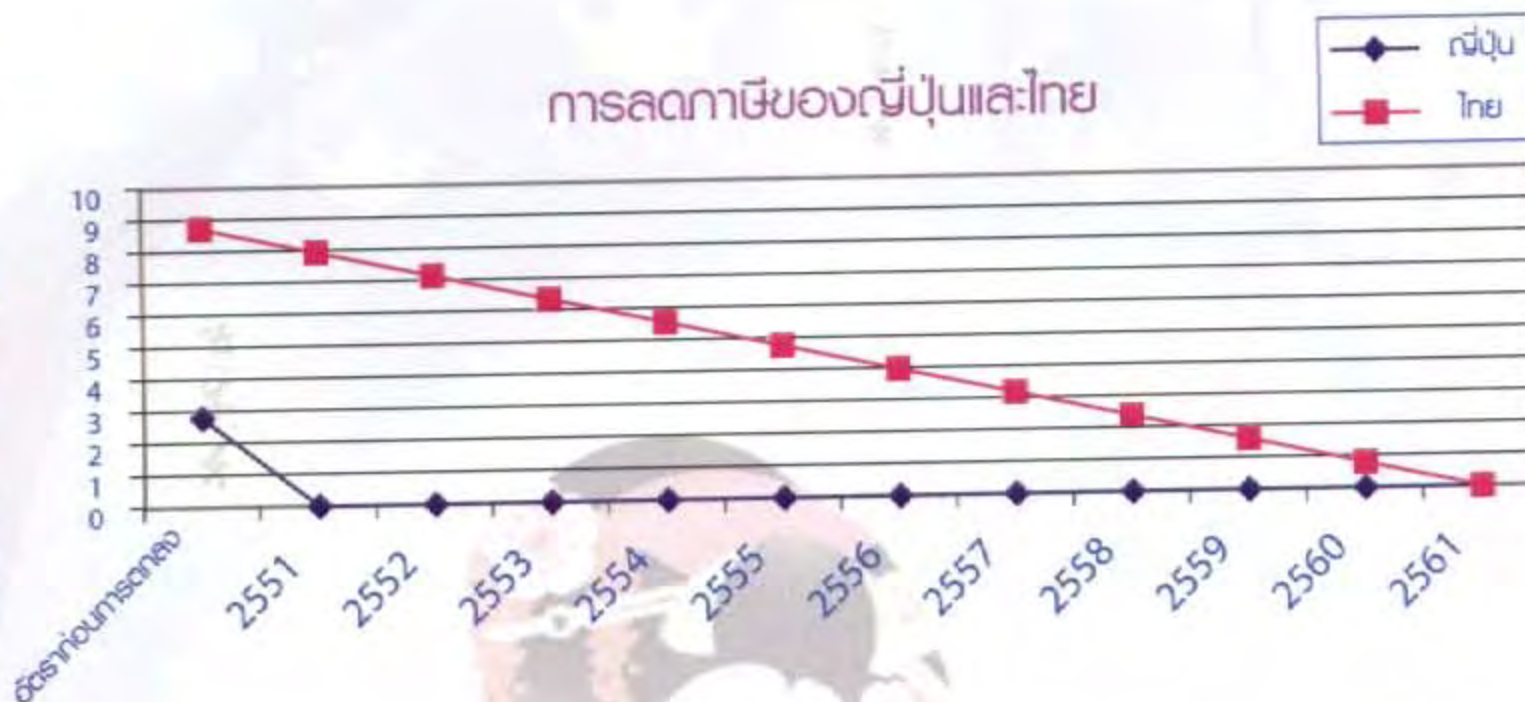

HS390740900
โพลีคาร์โบนัต

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทย

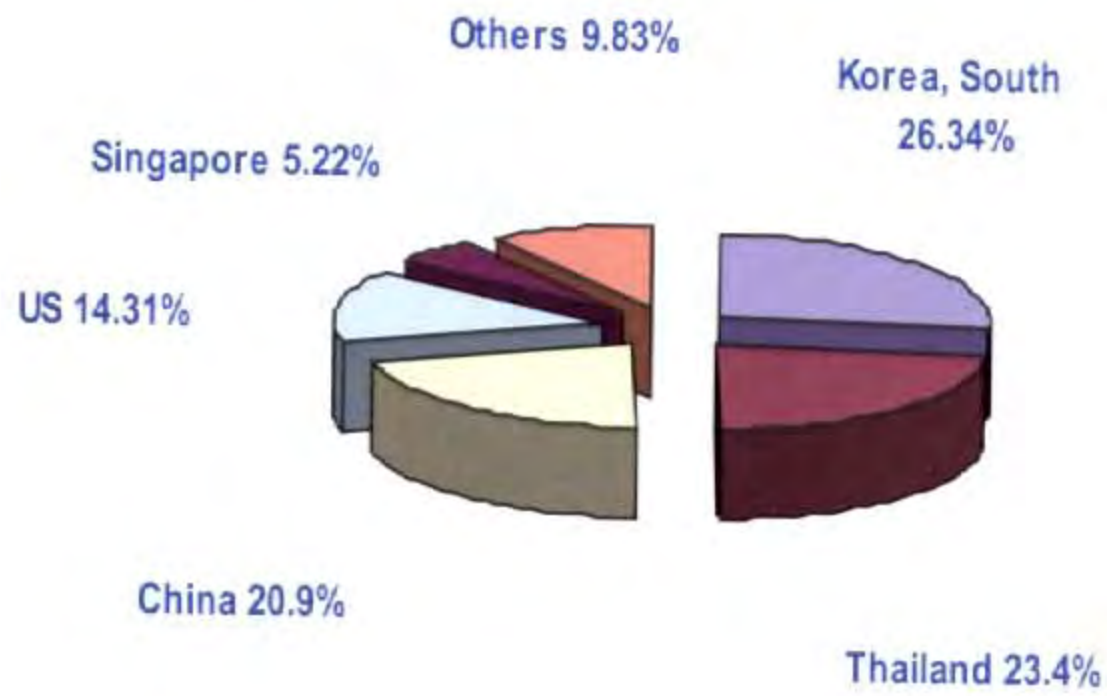

ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	2.8	8.75
2551	0.00	7.95
2552	0.00	7.16
2553	0.00	6.36
2554	0.00	5.57
2555	0.00	4.77
2556	0.00	3.98
2557	0.00	3.18
2558	0.00	2.39
2559	0.00	1.59
2560	0.00	0.80
2561	0.00	0.00

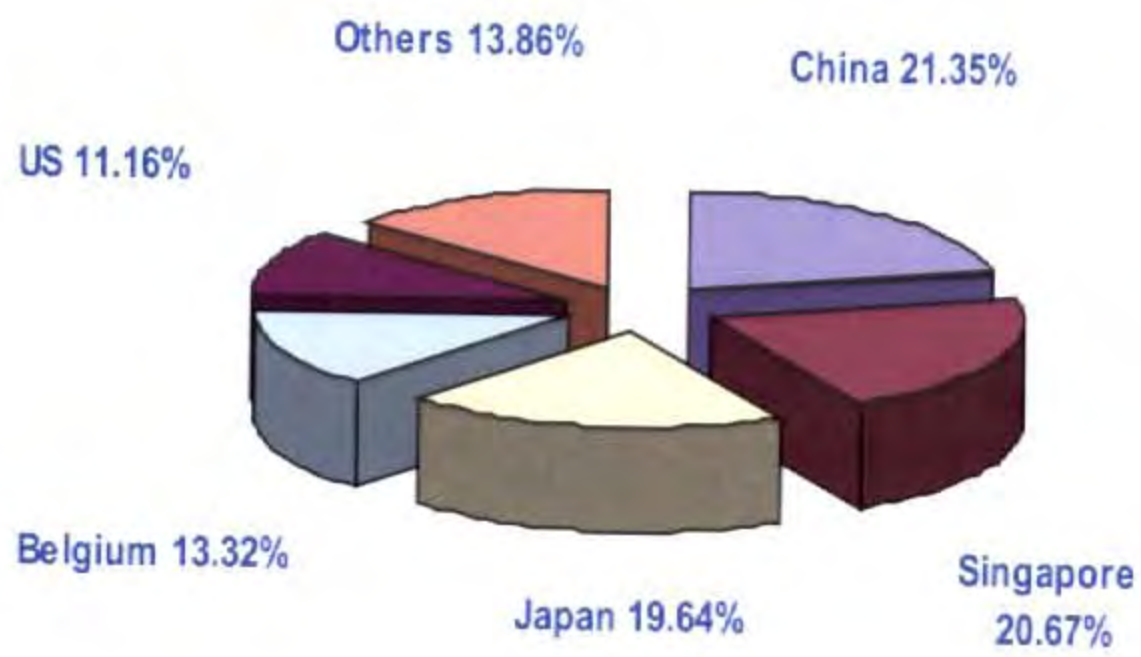
*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

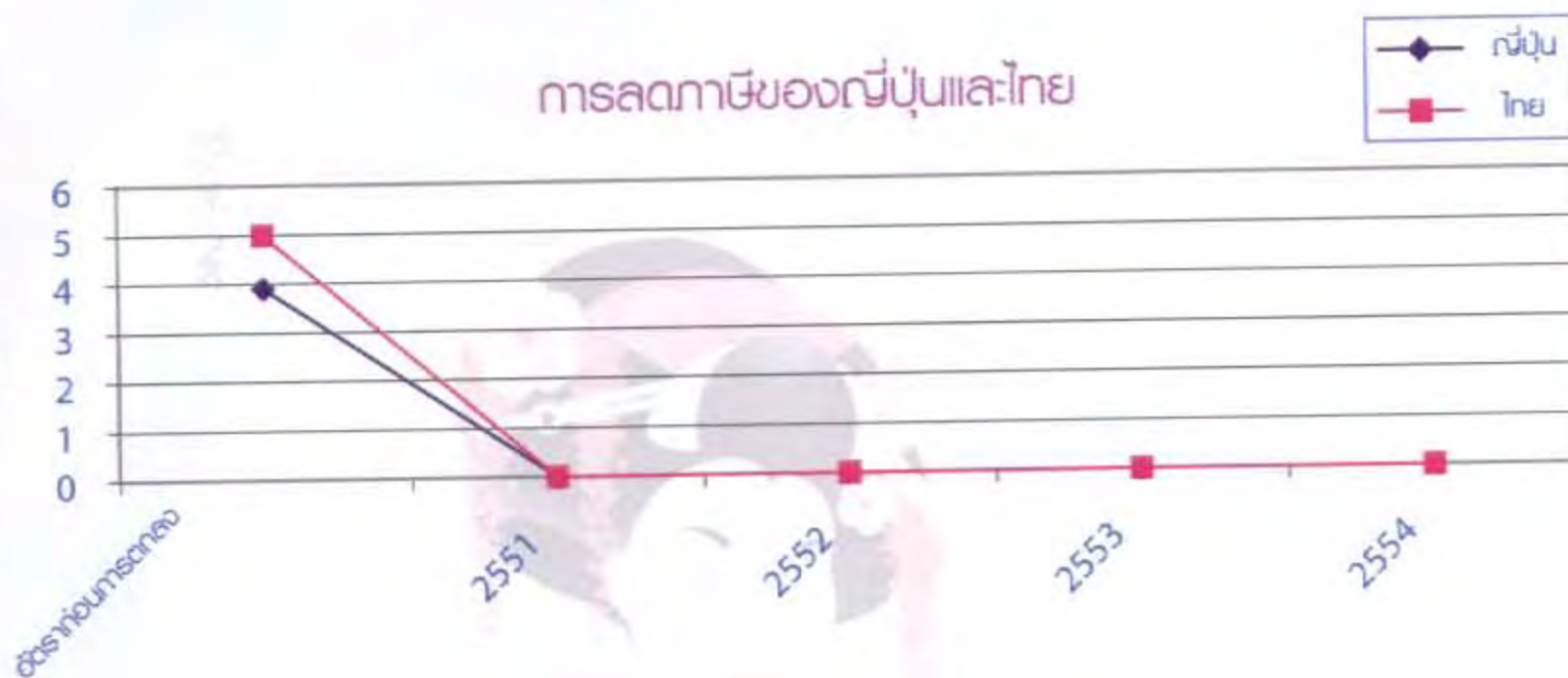

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

HS2803
คาร์บอน

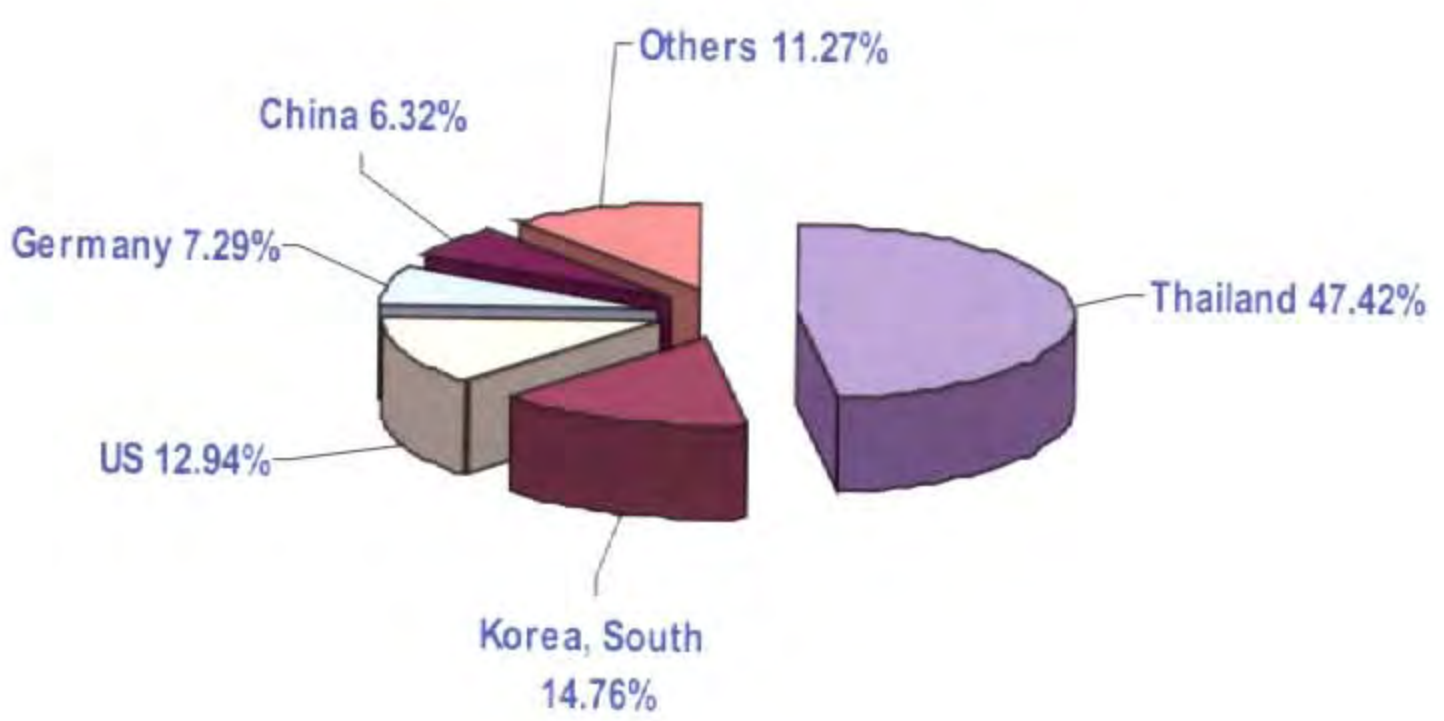
ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	3.9	5
2551	0.00	0.00
2552	0.00	0.00
2553	0.00	0.00
2554	0.00	0.00

*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

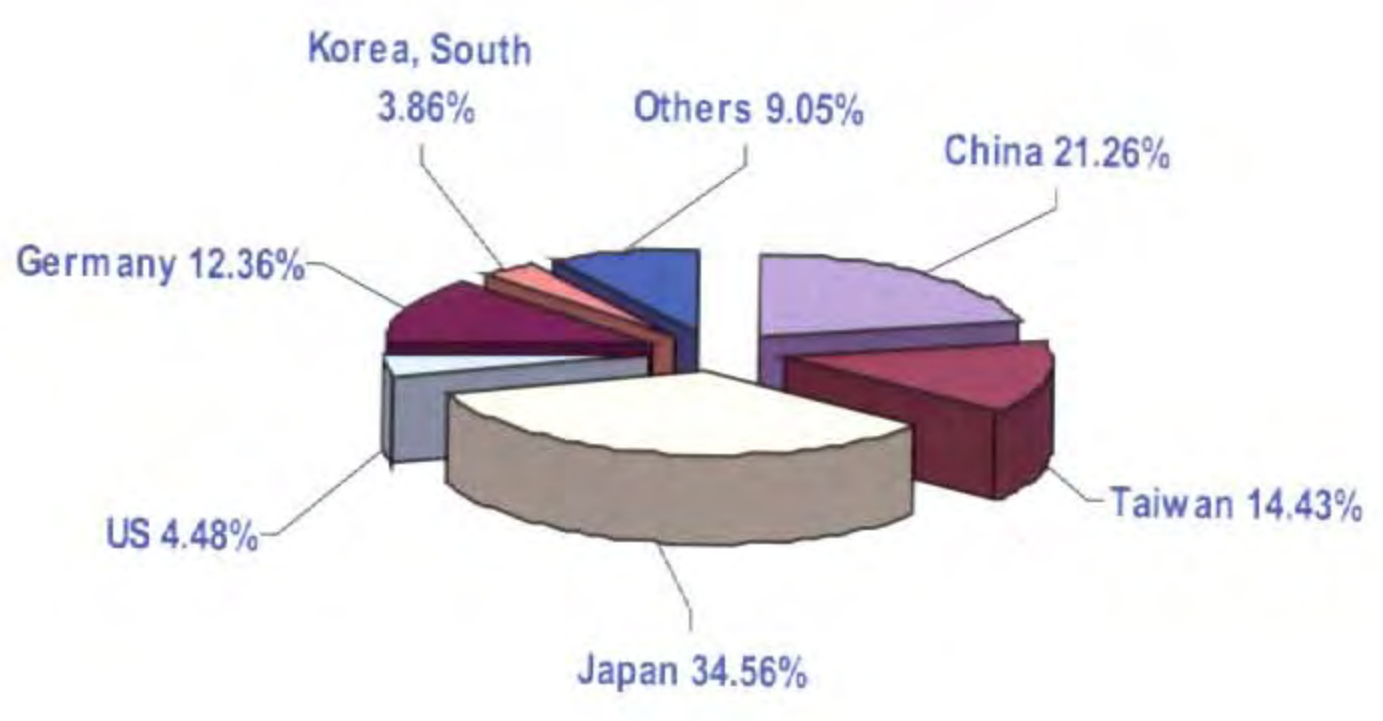

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

สรุปสาระสำคัญของ
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

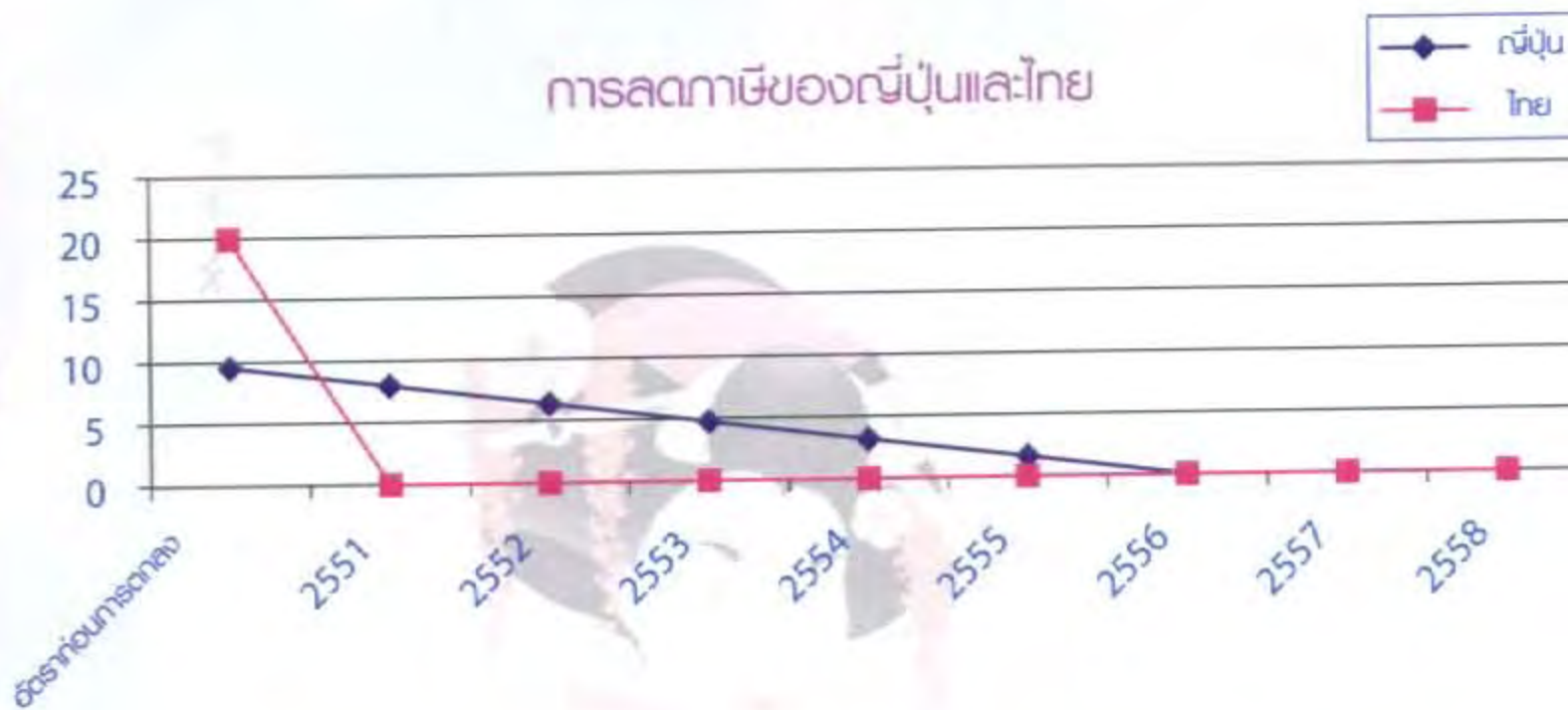

HS160590294

สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซียอื่นๆ ที่ปรุงแต่ง หรือทำไว้มิให้เสีย

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทย

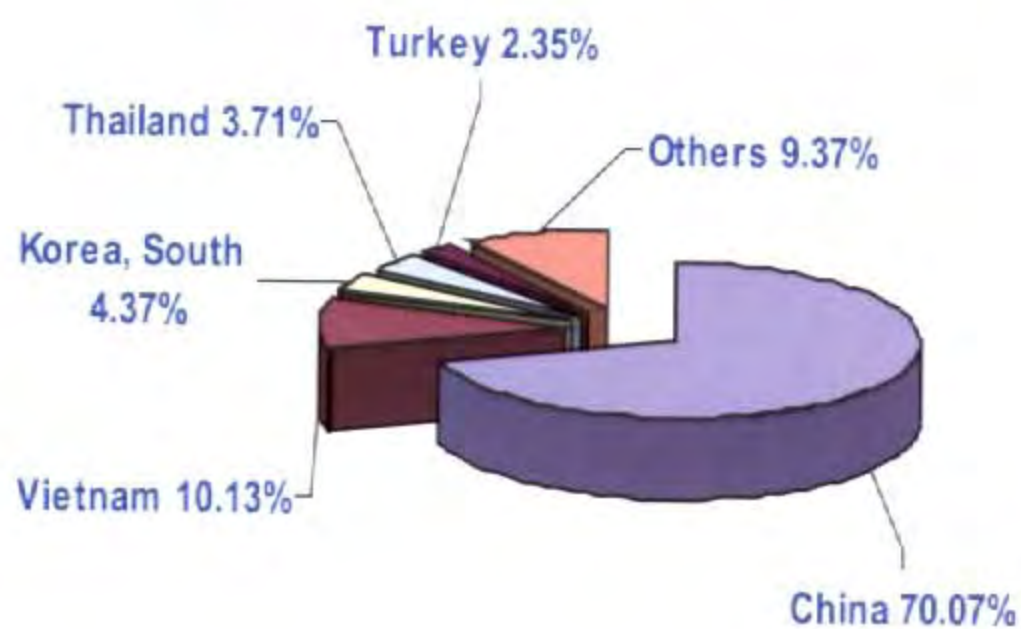

ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	9.6	20
2551	8.00	0.00
2552	6.40	0.00
2553	4.80	0.00
2554	3.20	0.00
2555	1.60	0.00
2556	0.00	0.00
2557	0.00	0.00
2558	0.00	0.00

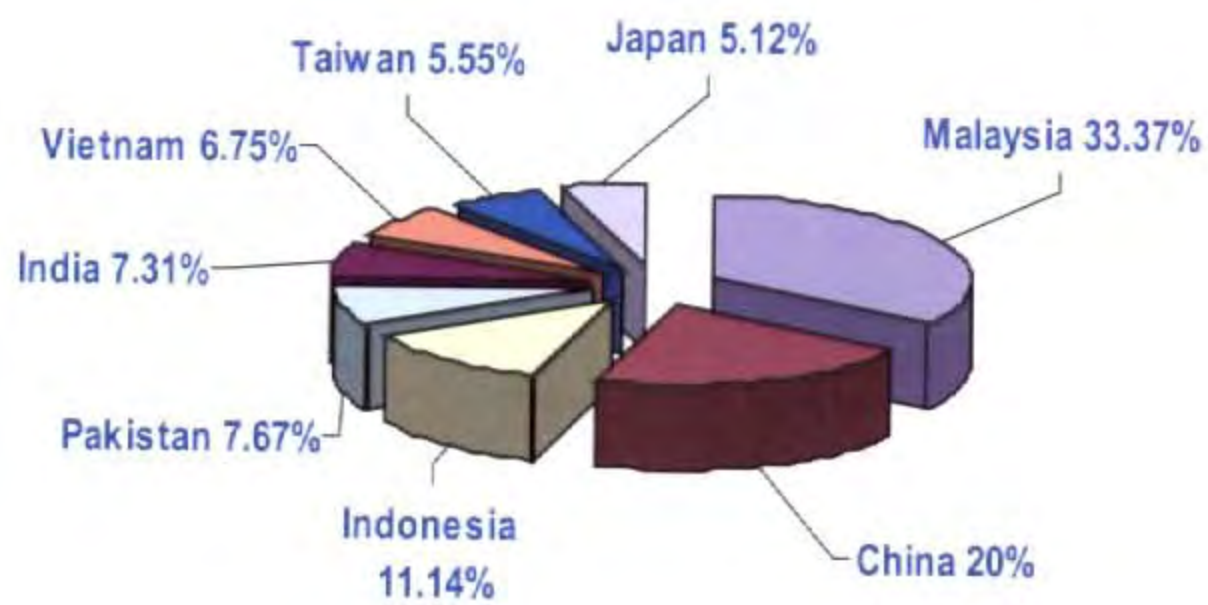
*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

สรุปสาระสำคัญ
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจเอเชีย-ญี่ปุ่น

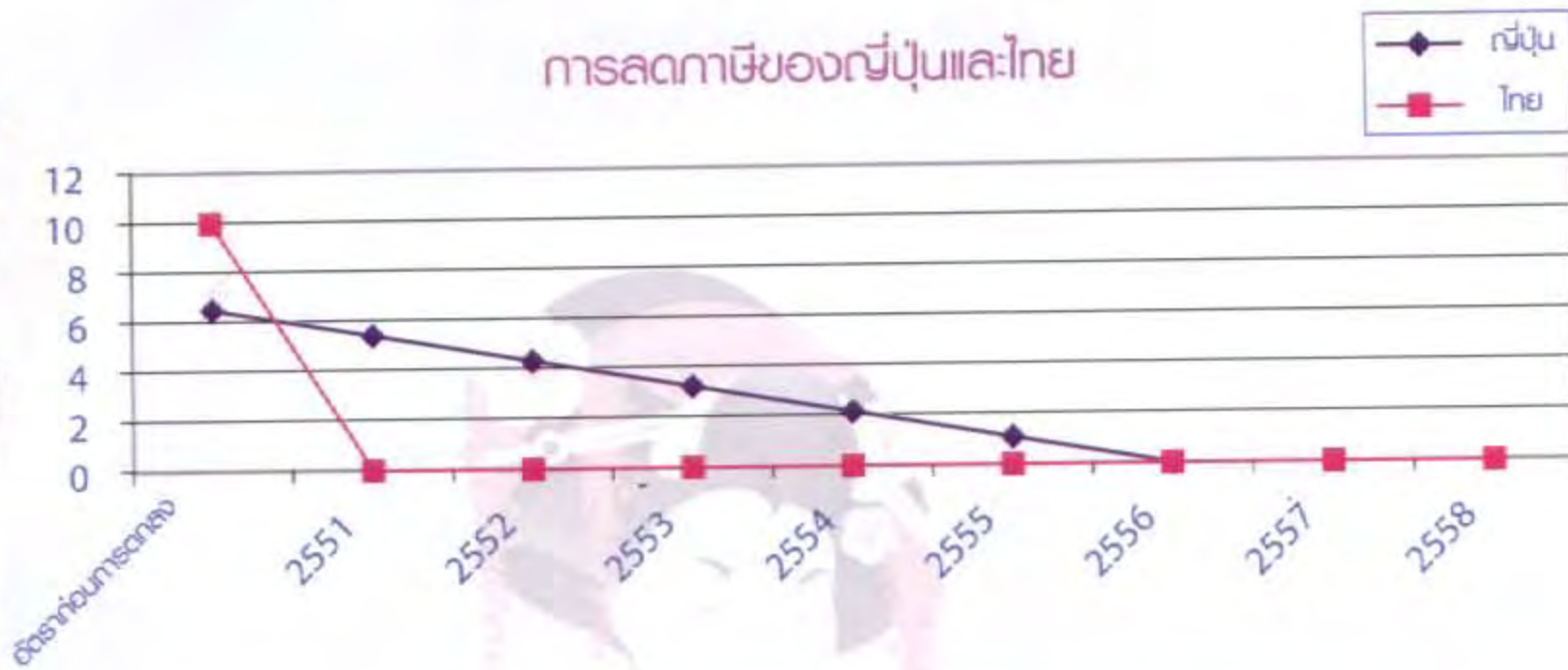

HS292242100
โซเดียมกลูตาเมต

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทย

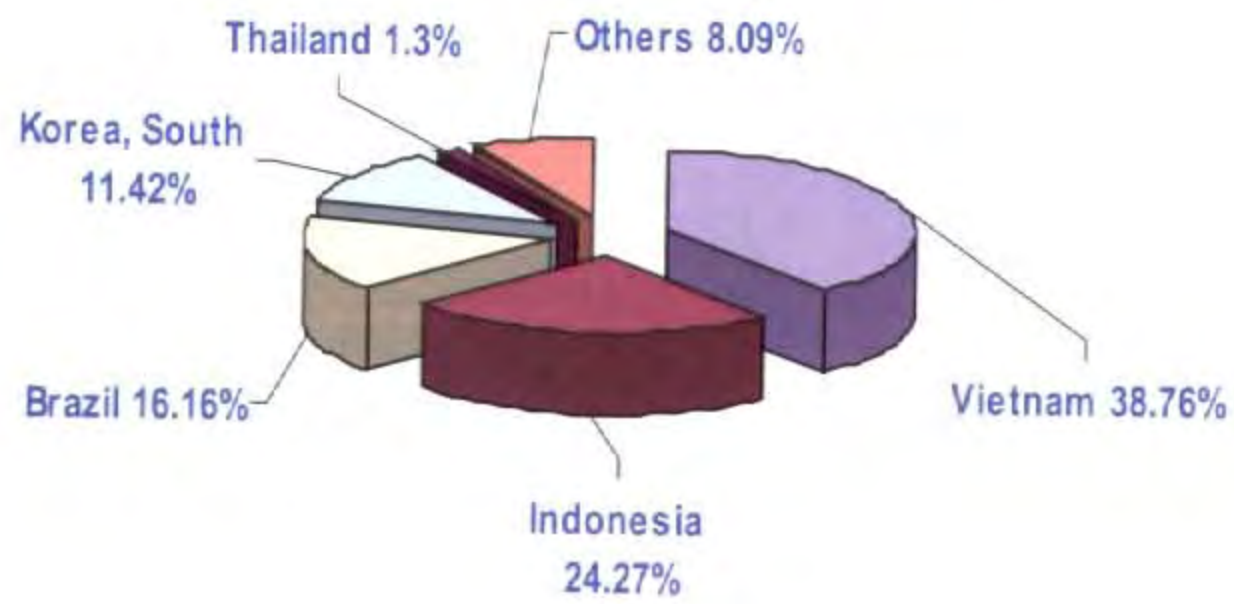

ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	6.5	10
2551	5.42	0.00
2552	4.33	0.00
2553	3.25	0.00
2554	2.17	0.00
2555	1.08	0.00
2556	0.00	0.00
2557	0.00	0.00
2558	0.00	0.00

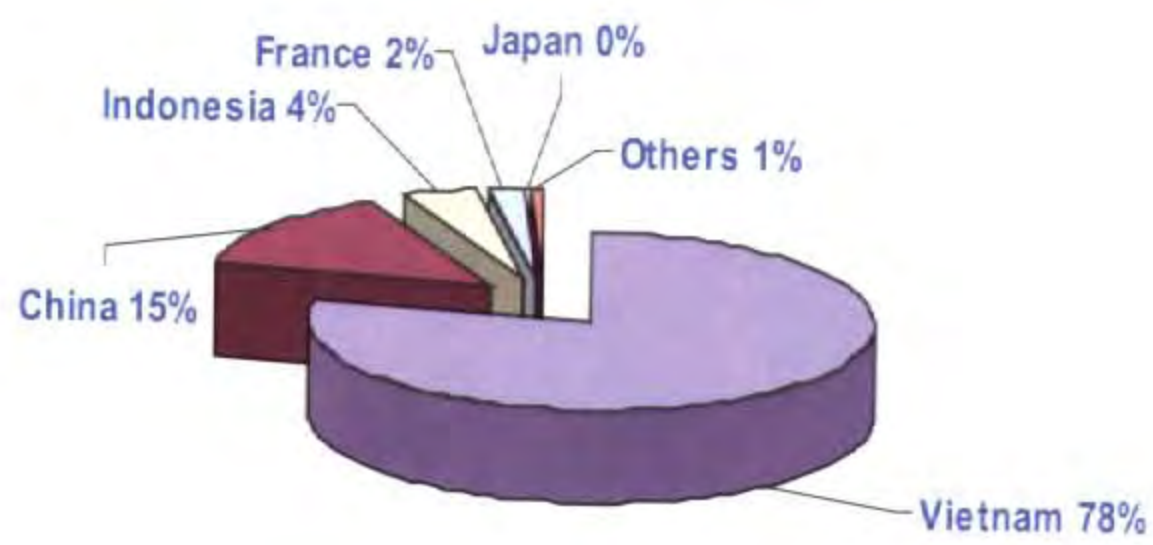
*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

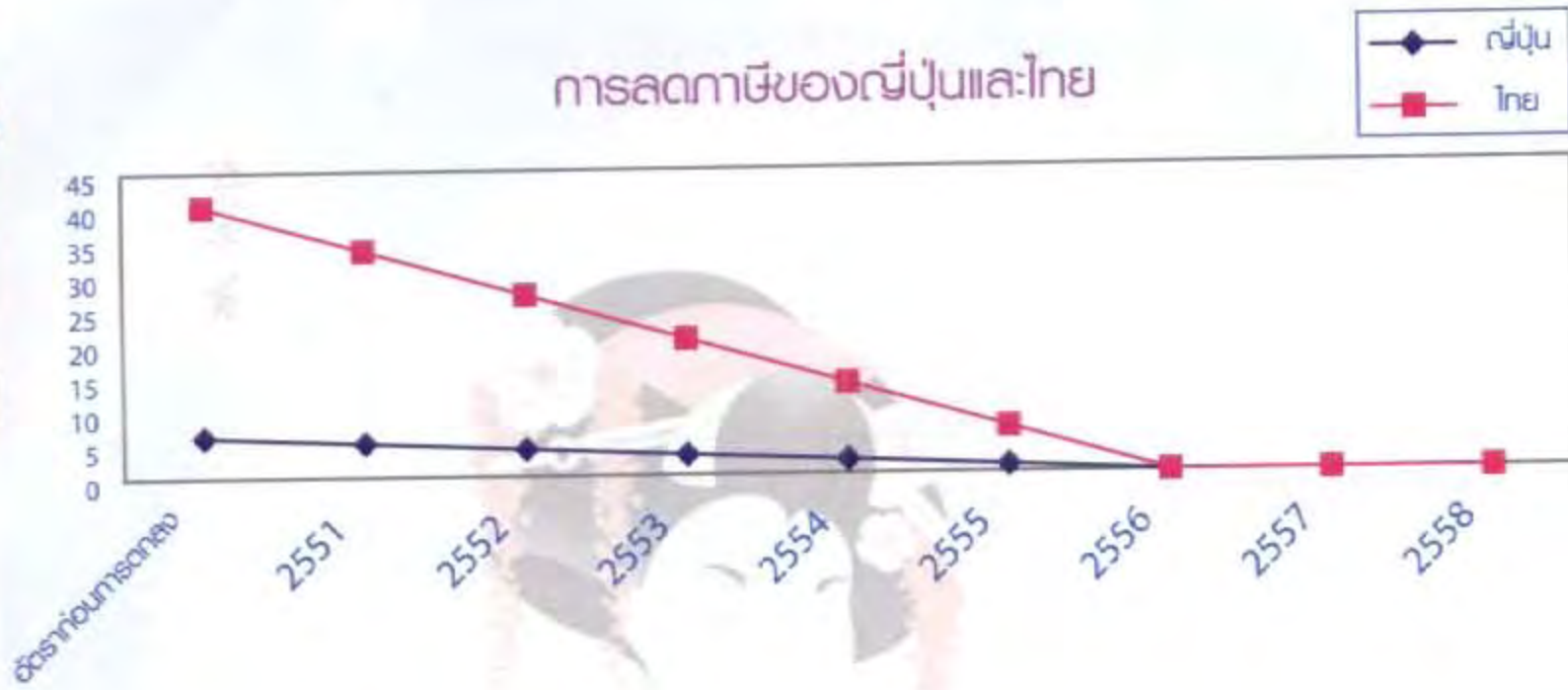
HS071029010

ถั่วเขียวยังไม่ปรุงสุกหรือปรุงสุก

โดยการต้มและแช่แข็ง

การลดภาษีของญี่ปุ่นและไทย

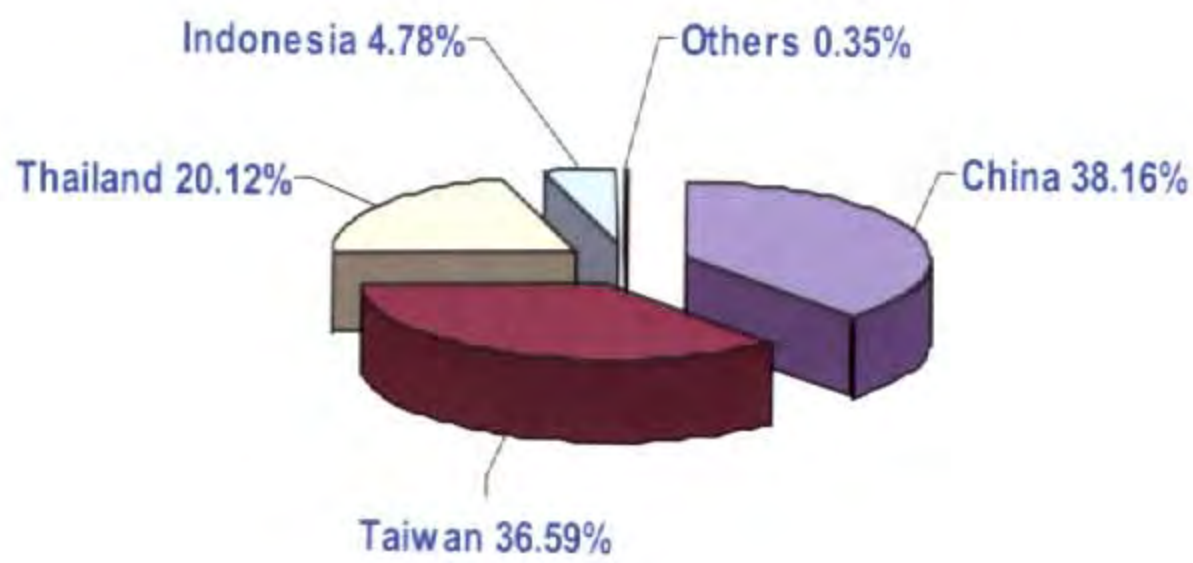

ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	6	40
2551	5.00	33.33
2552	4.00	26.67
2553	3.00	20.00
2554	2.00	13.33
2555	1.00	6.67
2556	0.00	0.00
2557	0.00	0.00
2558	0.00	0.00

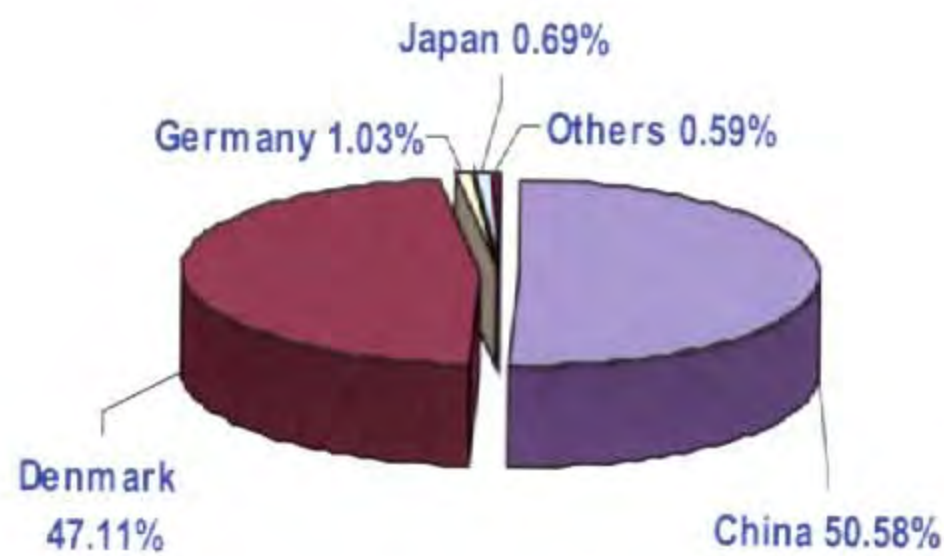
*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

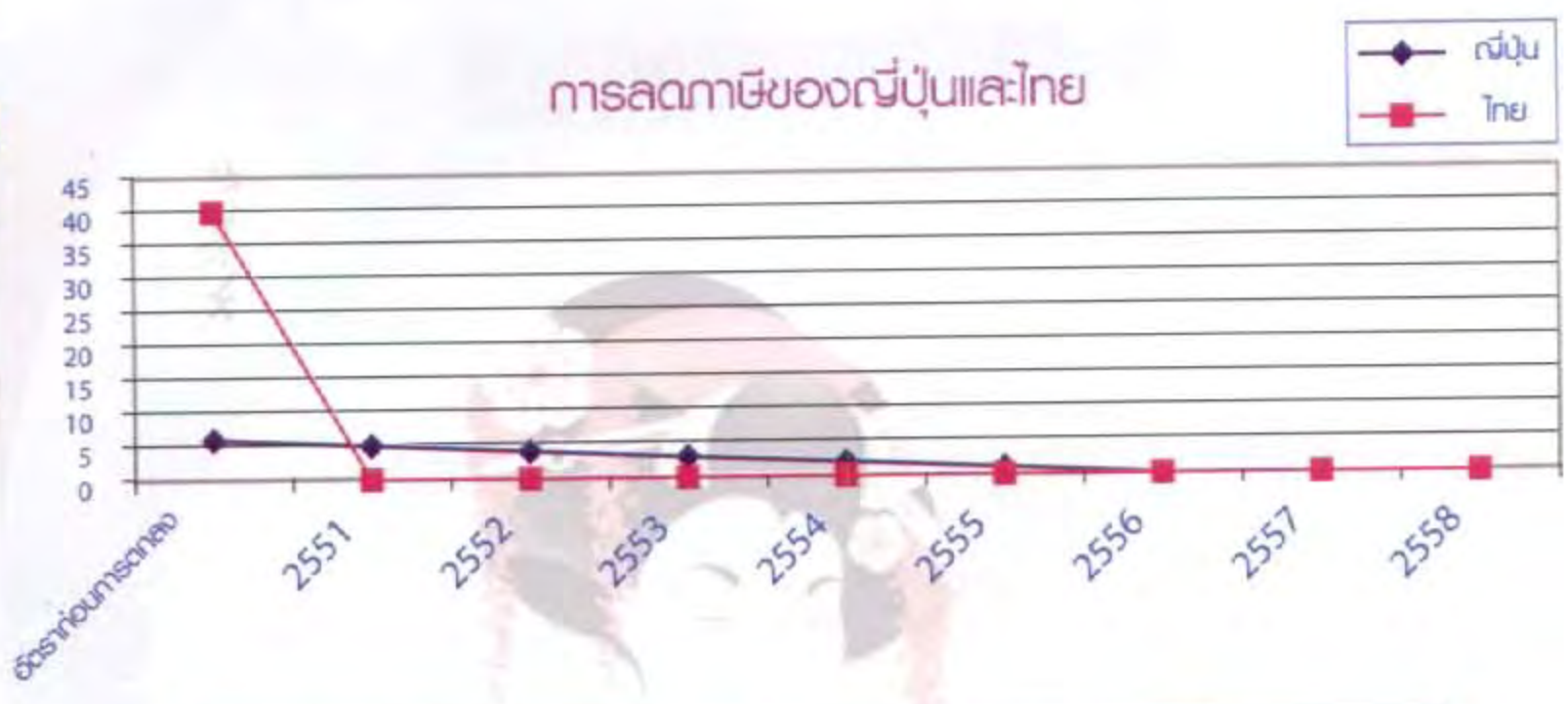

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

HS071080090
 พักอื่นๆ ที่ยังไม่ปรุงสุกหรือปรุงสุก
 โดยการต้มและแช่แข็ง

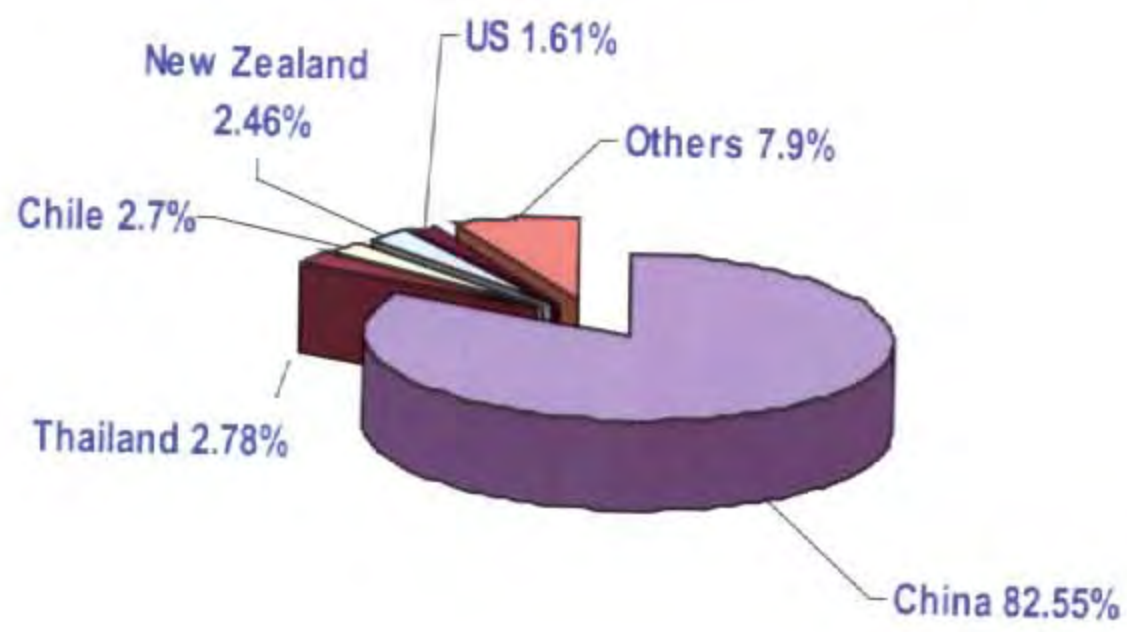

ปีที่ลดภาษี	อัตราภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตราภาษี ก่อนความตกลง*	6	40
2551	5.00	0.00
2552	4.00	0.00
2553	3.00	0.00
2554	2.00	0.00
2555	1.00	0.00
2556	0.00	0.00
2557	0.00	0.00
2558	0.00	0.00

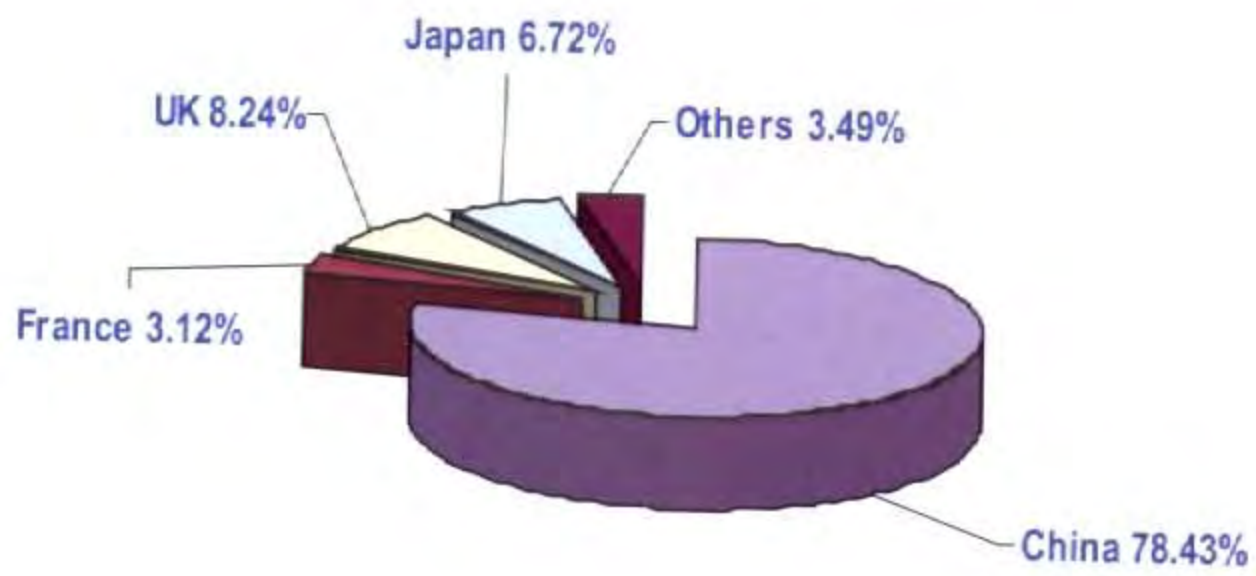
*หมายถึง อัตราภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

สรุปสาระสำคัญ
ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น

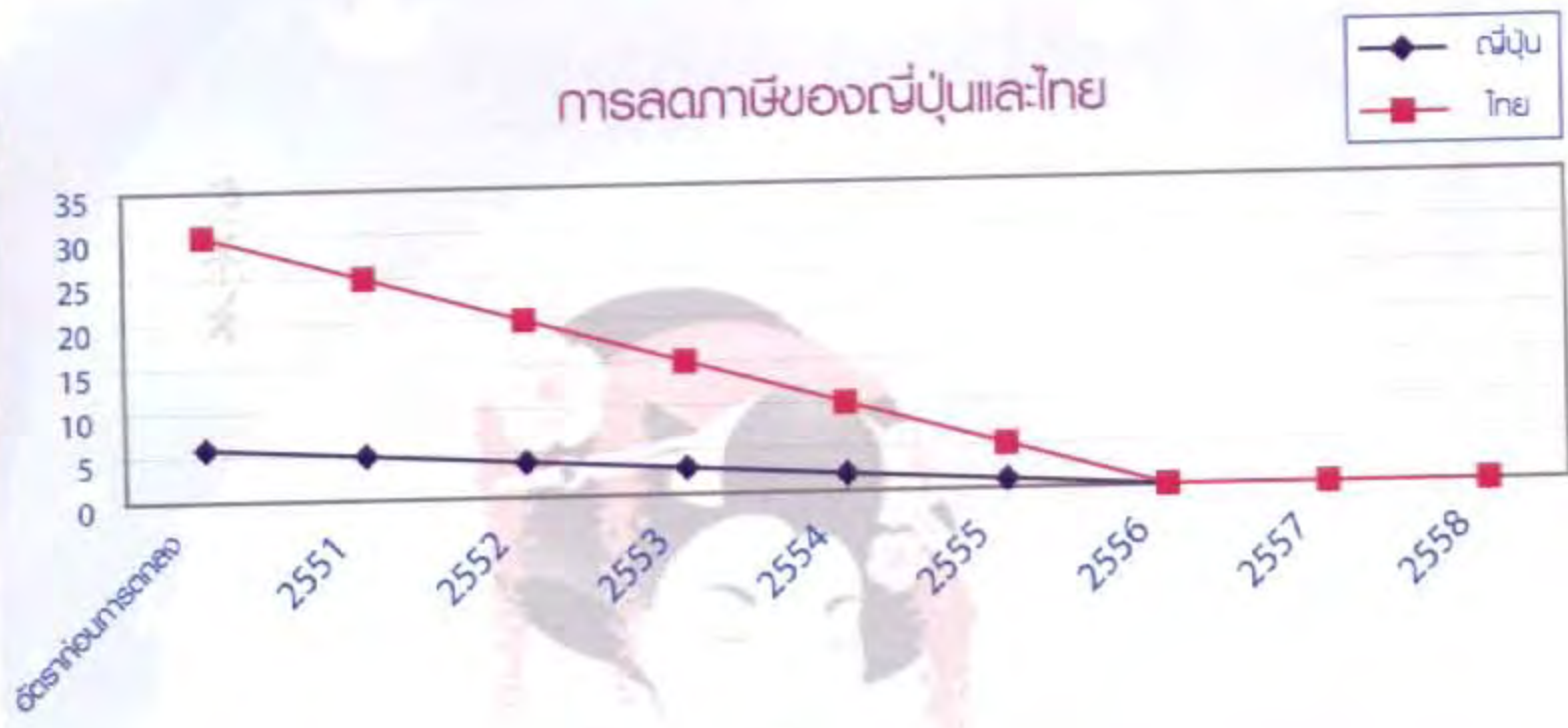

HS200892110

ผลไม้รวม ฟรุตสลัดและฟรุตคอกเทล ใส่น้ำตาลที่ทำไว้ให้ไม่เสีย

(Agreement on Comprehensive Economic Partnership Among Member States of the Association of Southeast Asian Nations and Japan: AJCEP)

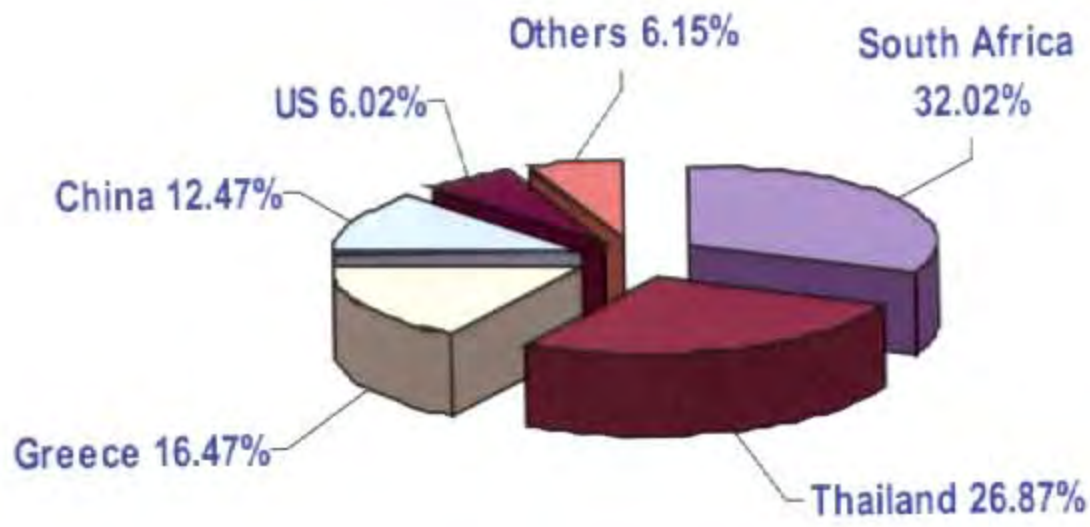
ปีที่ลดภาษี	อัตรภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตรภาษี ก่อนความตกลง*	6	30
2551	5.00	25.00
2552	4.00	20.00
2553	3.00	15.00
2554	2.00	10.00
2555	1.00	5.00
2556	0.00	0.00
2557	0.00	0.00
2558	0.00	0.00

*หมายถึง อัตรภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

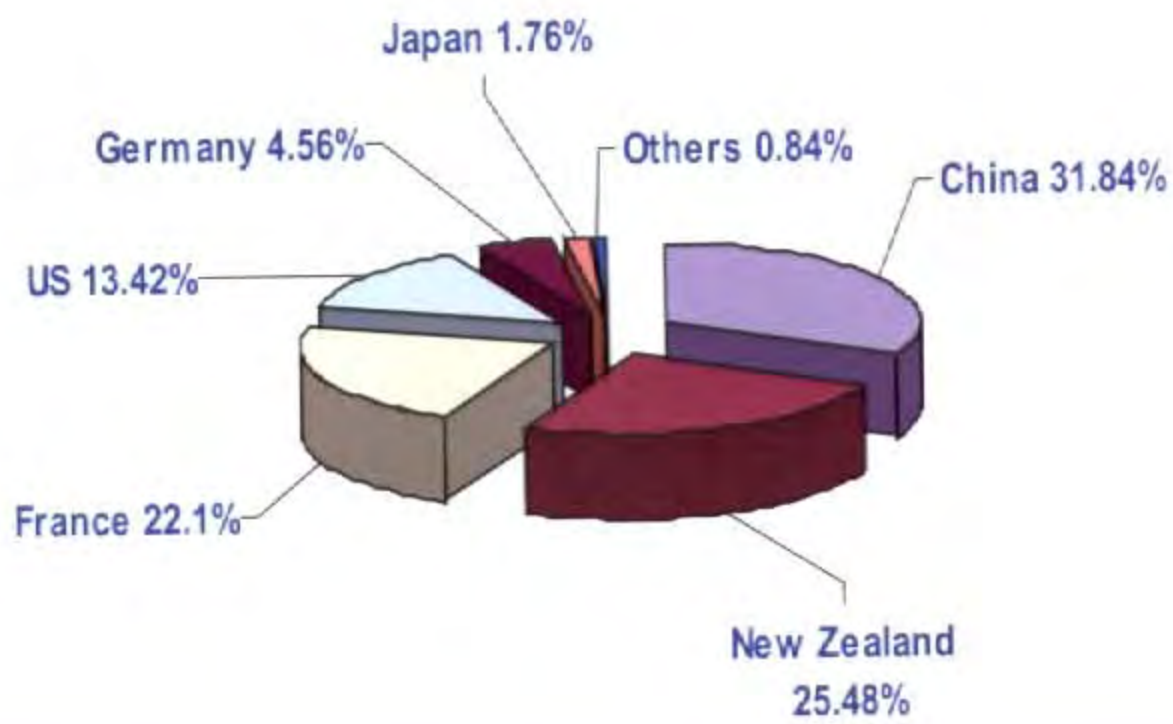

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

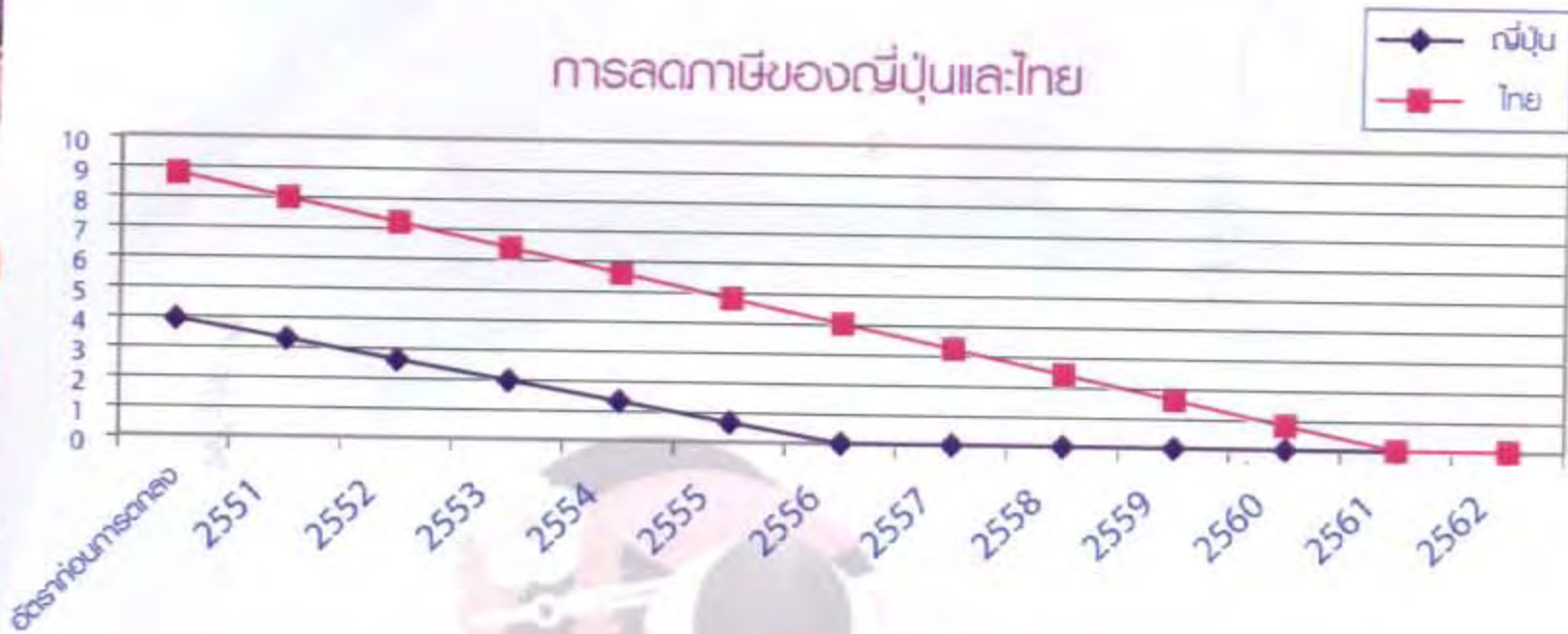

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

HS390410010
โพลีวินิลคลอไรด์

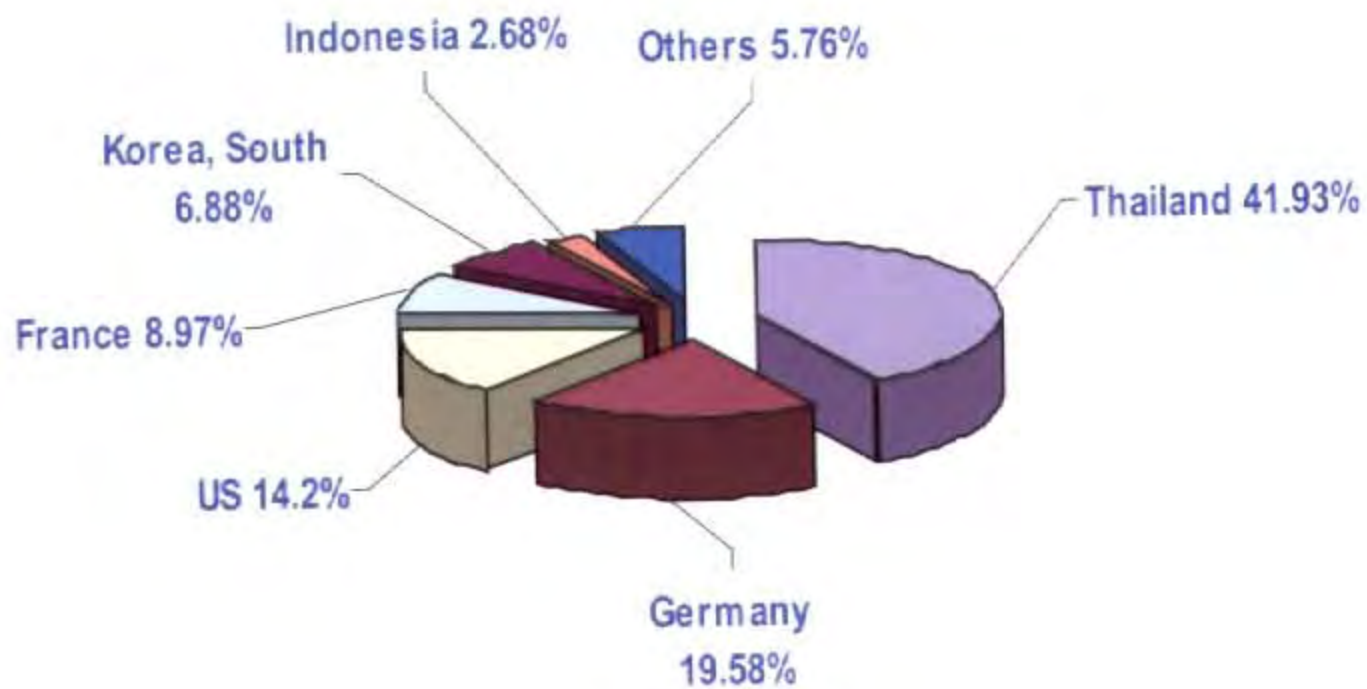
ปีที่ลดภาษี	อัตรภาษี (หากความตกลงมีผลใช้บังคับ ปี 2551)	
	ญี่ปุ่น	ไทย
อัตรภาษี ก่อนความตกลง*	3.9	8.75
2551	3.25	7.95
2552	2.60	7.16
2553	1.95	6.36
2554	1.30	5.57
2555	0.65	4.77
2556	0.00	3.98
2557	0.00	3.18
2558	0.00	2.39
2559	0.00	1.59
2560	0.00	0.80
2561	0.00	0.00
2562	0.00	0.00

*หมายถึง อัตรภาษีฐานในการเจรจา ณ ปี 2548 ของญี่ปุ่น และไทย

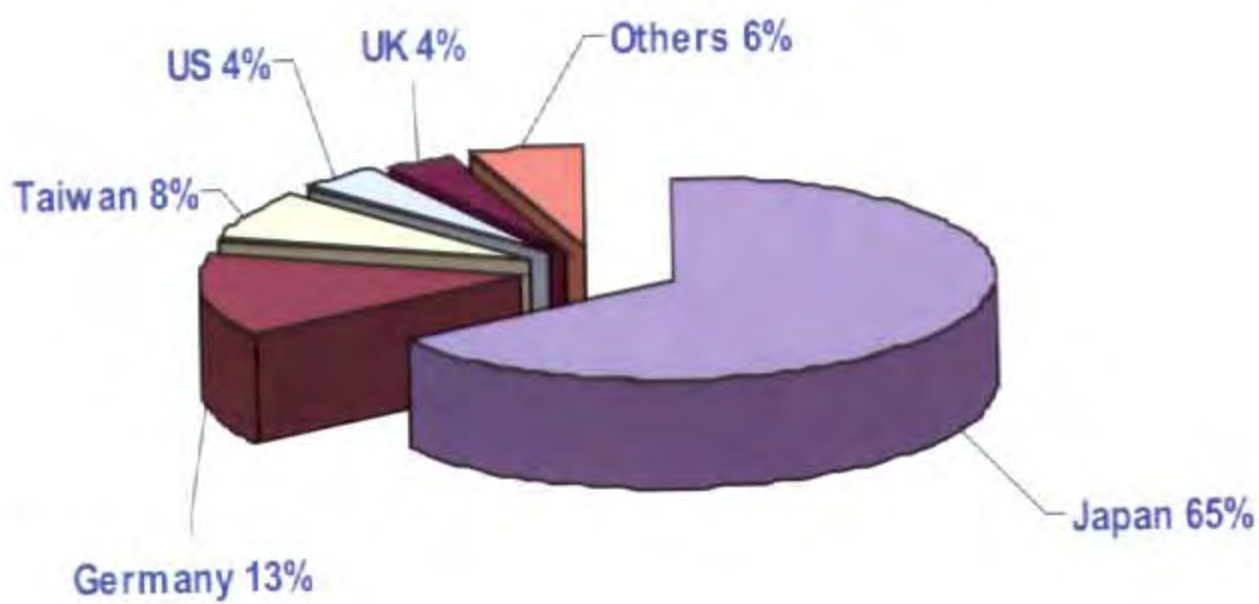

ส่วนแบ่งตลาดของไทยในญี่ปุ่น ปี 2550

ส่วนแบ่งตลาดของญี่ปุ่นในไทย ปี 2550

AJCEP

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์
ISBN 978-974-9915-38-7

ออกแบบ และจัดพิมพ์ : Color Idea Co., Ltd Tel: 02-412-2684 Fax: 02-412-2685

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

44/100 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

โทรศัพท์ 0-2507-7555 โทรสาร 0-2547-5631

ตู้ ปณ. 150 ปณ. นนทบุรี 11000

www.dtn.go.th, www.thaifta.com

*พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 3,000 เล่ม